

Fremsat den 3. oktober 2018 af justitsministeren (Søren Pape Poulsen)

Forslag

til

Lov om ændring af retsplejeloven og lov om fuldbyrdelse af straf m.v.

(Initiativer vedrørende forsvarsadvokater og advokattilsyn)

§ 1

I retsplejeloven, jf. lovebkendtgørelse nr. 1101 af 22. september 2017, som ændret senest ved § 5 i lov nr. 503 af 23. maj 2018, foretages følgende ændringer:

1. I § 126 indsættes som stk. 6:

»Stk. 6. Advokater, der fungerer som forsvarsadvokater i en straffesag, må ikke give gaver til deres klienter i sagen eller disses nærtstående.«

2. § 143, stk. 2, 1. pkt., affattes således:

»Advokatrådet, der er Advokatsamfundets bestyrelse, fører tilsyn med advokaterne og deres autoriserede fuldmægtige.«

3. I § 143 indsættes efter stk. 2 som nye stykker:

»Stk. 3. Advokatrådet kan kræve alle oplysninger af advokater og deres autoriserede fuldmægtige, herunder arbejds-papirer, korrespondance og andre dokumenter, der skønnes at være nødvendige for rådets tilsyn af, om der er sket eller vil ske en overtrædelse af bestemmelserne i denne lov eller bestemmelser fastsat i medfør af denne lov. 1. pkt. finder tilsvarende anvendelse for så vidt angår advokatselskaber, jf. § 124. Kapitel 4 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligt gælder for Advokatrådets varetagelse af opgaver efter 1. og 2. pkt.

Stk. 4. Advokatrådet skal årligt udarbejde en samlet plan for sin tilsynsvirksomhed. Rådet afgiver årligt en rapport over det udførte tilsyn til justitsministeren. Rapporten offentliggøres.

Stk. 5. Rådet skal til brug for udførelsen af sit tilsyn udfærdige arbejdsprogrammer, der på en detaljeret måde angiver, hvordan udførelsen af tilsynet skal foretages.

Stk. 6. Vurderer Advokatrådet, at der er en begrundet risiko for, at en advokat, en advokats autoriserede fuldmægtige eller et advokatselskab, jf. retsplejelovens § 124, vil overtræde en pligt, der følger af denne lov, skal rådet iværksætte

passende tilsynsforanstaltninger. Dette gælder tilsvarende, hvis der er en begrundet mistanke om, at en advokat, en advokats autoriserede fuldmægtige eller et advokatselskab, jf. retsplejelovens § 124, har overtrådt en pligt, der følger af denne lov.«

Stk. 3-5 bliver herefter stk. 7-9.

4. § 143, stk. 3, 1. pkt., der bliver stk. 7, 1. pkt., affattes således:

»Advokatrådet kan træffe bestemmelse om, at en advokat eller en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparten i et advokatselskab, skal indkaldes til en samtale med kredsbestyrelsen i en anden kreds end den, hvor advokaten har sin virksomhed, hvis det må antages, at advokaten eller den ovennævnte person har tilsidesat de pligter, som stillingen medfører.«

5. Efter § 143 indsættes:

»§ 143 a. Advokatrådet kan i forbindelse med udøvelsen af sit tilsyn med advokater indhente og modtage oplysninger om specifikke advokater fra

- 1) domstolene om en advokats anmodning om salær i en sag, hvor den pågældende er beskikket af retten,
- 2) politiet om en aktuel strafferetlig efterforskning mod en sigtet advokat, når den pågældende er eller har været sigtet i sagen, medmindre den pågældende advokat ikke er underrettet om efterforskningen,
- 3) anklagemyndigheden om en verserende eller afsluttet straffesag mod en advokat, når den pågældende er eller har været sigtet i sagen, medmindre den pågældende advokat ikke er underrettet om efterforskningen, og
- 4) skattemyndighederne om specificerede skatteoplysninger vedrørende en advokat samt oplysninger om ansøgninger om omkostningsgodtgørelse til bistand fra en advokat.

Stk. 2. Følgende myndigheder kan videregive bestemte oplysninger til Advokatrådet, hvis myndigheden vurderer, at oplysningerne er relevante for rådets tilsyn med advokater:

- 1) Politiet om en strafferetlig efterforskning mod en advokat.
- 2) Anklagemyndigheden om en verserende eller afsluttet straffesag mod en advokat.
- 3) Skattemyndighederne om en advokats skattesag samt oplysninger om ansøgninger om omkostningsgodtgørelse til bistand fra en advokat.
- 4) Advokatnævnet.

Stk. 3. Følgende myndigheder og organer skal videregive bestemte oplysninger til Advokatrådet om en advokat, som myndigheden eller organet er kommet i besiddelse af som led i løsningen af sine opgaver:

- 1) Domstolene, når der mod en advokat indgives konkursbegæring, begæring om rekonstruktion, fogedretsbegæring af betydning for advokatens erhverv, begæring om konkurskarantæne eller tvangsauktionsbegæring.
- 2) Direktoratet for Kriminalforsorgen, når en af kriminalforsorgens institutioner foretager politianmeldelse af en advokat for forseelser begået i forbindelse med udførelsen af hvervet som advokat. Videregivelsen af oplysninger efter 1. pkt. kan dog undtages, hvis udleveringen af oplysninger vil kunne kompromittere en eventuel efterforskning mod den pågældende advokat.
- 3) Anklagemyndigheden, når der rejses tiltale mod en advokat med påstand om hel eller delvis frakendelse af retten til at drive advokatvirksomhed, jf. § 138.

Stk. 4. Stk. 1-3 finder tilsvarende anvendelse for oplysninger om personer omfattet af § 124 c, stk. 1, nr. 2.

Stk. 5. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om Advokatrådets muligheder for at indhente eller modtage oplysninger fra offentlige myndigheder.

§ 143 b. Forvaltningslovens § 27 om tavshedspligt finder anvendelse for Advokatrådets medlemmer, Advokatsamfundets ansatte og kredsbestyrelsernes medlemmer, for så vidt angår oplysninger, som de får kendskab til gennem tilsynsvirksomheden. Det samme gælder for personer, der udfører serviceopgaver for de organisationer, der er nævnt i 1. pkt. Det anførte i 1. og 2. pkt. gælder også efter ansættelses- eller kontraktforholdets ophør eller efter udløbet af en valgperiode eller udpegningsperiode. Straffelovens §§ 152 og 152 c-152 f finder i den forbindelse tilsvarende anvendelse på de personer, der er omtalt i 1. og 2. pkt.

Stk. 2. Fortrolige oplysninger, som Advokatrådets medlemmer, Advokatsamfundets ansatte eller kredsbestyrelsernes medlemmer modtager i henhold til dette kapitel, må kun anvendes i forbindelse med tilsynshvervet.

Stk. 3. Advokatrådets medlemmer, Advokatsamfundets ansatte og kredsbestyrelsernes medlemmer kan udelukkende videregive oplysninger til Advokatnævnet til varetagelsen af dets opgaver efter denne lov og til relevante offentlige myndigheder, herunder anklagemyndigheden, politiet og justitsministeren, til varetagelse af deres opgaver efter deres lovgivning.«

6. I § 144, stk. 4, indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum:

»Justitsministeren kan desuden fastsætte regler om betaling og opkrævning af gebyr for indgivelse af klage til Advokatnævnet.«

7. Efter § 144 indsættes:

»**§ 144 a.** Advokatrådet opretter en ordning, hvor personer kan indberette overtrædelser eller potentielle overtrædelser af de regler, der regulerer advokathvervet. Indberetninger til ordningen skal kunne foretages anonymt.

Stk. 2. Advokatsamfundets ansatte samt medlemmer af Advokatrådet må ikke videregive oplysninger om en person, når vedkommende i medfør af stk. 1 har indberettet en virksomhed eller en person til rådet for overtrædelse eller potentiel overtrædelse af de regler, der regulerer advokathvervet. Straffelovens §§ 152 og 152 c-152 f finder i den forbindelse tilsvarende anvendelse på de personer, der er omtalt i 1. pkt.«

8. I § 145, stk. 2, ændres »§ 143, stk. 3« til: »§ 143, stk. 7«.

9. I § 147 c, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

»Er tilsidesættelsen af pligterne af særlig grov karakter, kan Advokatnævnet forhøje bøden op til 600.000 kr.«

10. I § 147 c indsættes efter stk. 2 som nye stykker:

»*Stk. 3.* Har en advokat gjort sig skyldig i grov eller oftere gentagen overtrædelse af sine pligter som advokat, kan Advokatnævnet betinget frakende advokaten retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at udøve advokatvirksomhed. Betinget frakendelse sker på vilkår af, at vedkommende i en prøvetid på op til 5 år regnet fra Advokatnævnets afgørelse ikke tilsidesætter de pligter, stillingen som advokat medfører, under sådanne omstændigheder, at vedkommende efter en samlet bedømmelse skal frakendes retten til at udøve advokatvirksomhed. Forlanger advokaten i medfør af § 147 e afgørelsen indbragt for retten, og stadfæster retten afgørelsen om betinget frakendelse, regnes prøvetiden fra endelig dom. Ved den betingede frakendelse udsættes fastsættelsen af frakendelsestiden. Begår advokaten i prøvetiden et nyt forhold, fastsætter Advokatnævnet en fælles frakendelse for dette forhold og det tidligere påkendte forhold.

Stk. 4. Har en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparten i et advokatselskab, gjort sig skyldig i grov eller oftere gentagen overtrædelse af de regler, som regulerer advokathvervet, kan Advokatnævnet betinget frakende vedkommende retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at eje aktier eller anparten i et advokatselskab. Betinget frakendelse sker på vilkår af, at vedkommende i en prøvetid på op til 5 år regnet fra Advokatnævnets afgørelse ikke tilsidesætter de regler, som regulerer advokathvervet, under sådanne omstændigheder, at vedkommende efter en samlet bedømmelse skal frakendes retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at eje aktier eller anparten i et advokatselskab. Forlanger vedkommende i medfør af § 147 e afgørelsen indbragt for retten, og stadfæster retten afgørelsen om betinget fraken-

delse, regnes prøvetiden fra endelig dom. Ved den betingede frakendelse udsættes fastsættelsen af frakendelsestiden. Begår den pågældende i prøvetiden et nyt forhold, fastsætter Advokatnævnet en fælles frakendelse for dette forhold og det tidligere påkendte forhold.

Stk. 5. Advokatnævnet kan under nævnets behandling af en sag efter stk. 8 midlertidigt frakende en advokat retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at udøve advokatvirksomhed, hvis Advokatnævnet skønner, at der er en begrundet mistanke om, at betingelserne for frakendelse, jf. stk. 8, er opfyldt, og hvis der er overhængende fare for, at advokaten under sagens behandling groft eller oftere gentagent vil overtræde sine pligter som advokat. Advokatnævnets afgørelse om midlertidig frakendelse varer, indtil Advokatnævnets afgørelse i sagen efter stk. 8 er endelig, eller indtil retten har truffet afgørelse i medfør af § 147 e, stk. 3.

Stk. 6. Advokatnævnet kan under nævnets behandling af en sag efter stk. 9 midlertidigt frakende en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at eje aktier eller anparter i et advokatselskab, hvis Advokatnævnet skønner, at der er en begrundet mistanke om, at betingelserne for frakendelse, jf. stk. 9, er opfyldt, og hvis der er overhængende fare for, at den pågældende under sagens behandling groft eller oftere gentagent vil overtræde de regler, som regulerer advokathvervet. Advokatnævnets afgørelse om midlertidig frakendelse varer, indtil Advokatnævnets afgørelse i sagen efter § 147 c, stk. 9, er endelig, eller indtil retten har truffet afgørelse i medfør af § 147 e, stk. 3.

Stk. 7. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om Advokatnævnets behandling af sager efter stk. 5 og 6. Justitsministeren vil i den forbindelse kunne fravige forvaltningslovens § 8, stk. 1, og § 21, stk. 1, og det forvaltningsretlige officialprincip.«

Stk. 3-6 bliver herefter stk. 8-11.

11. I § 147 e, stk. 1, 1. pkt., ændres »§ 147 c, stk. 3 eller stk. 4,« til: »§ 147 c, stk. 3, 4, 8 eller 9,«.

12. § 147 e, stk. 3, affattes således:

»*Stk. 3.* Retten bestemmer på et forberedende retsmøde ved kendelse, om anmodning om sagsanlæg vedrørende en afgørelse truffet efter § 147 c, stk. 8 eller 9, har opsættende virkning. Retten kan bestemme, om kære af kendelsen har opsættende virkning. Det forberedende retsmøde afholdes inden 4 uger efter sagens anlæg. Retten bestemmer ved dommen, hvis retten helt eller delvist stadfæster Advokatnævnets afgørelse, om anke har opsættende virkning.«

13. I § 147 f, stk. 1, ændres »§ 147 c, stk. 3 og 4« til: »§ 147 c, stk. 3, 4, 8 og 9«.

14. Efter § 147 f indsættes i *kapitel 15 b*:

»§ 147 g. Advokaten eller personen, der i medfør af § 124 c, stk. 1, nr. 2, ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, kan forlange en afgørelse efter § 147 c, stk. 5 eller 6, ind-

bragt for retten. Retten kan stadfæste, ophæve eller ændre afgørelsen.

Stk. 2. Anmodning om sagsanlæg skal fremsættes over for justitsministeren inden 14 dage efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Justitsministeren anlægger herefter uden ugrundet ophold sag i den borgerlige retsplejes former mod advokaten eller personen, der i medfør af § 124 c, stk. 1, nr. 2, ejer aktier eller anparter i et advokatselskab. Retten træffer afgørelse inden for 4 uger efter sagens anlæg.

Stk. 3. Anmodning om sagsanlæg har ikke opsættende virkning, medmindre retten undtagelsesvist beslutter dette. Anke har ikke opsættende virkning.«

§ 2

I lov om fuldbyrdelse af straf m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1491 af 13. december 2017, som ændret ved lov nr. 713 af 8. juni 2018, foretages følgende ændringer:

1. § 36 affattes således:

»§ 36. En indsat har ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen, medmindre dette er uforeneligt med hensynet til orden, sikkerhed eller andres rettigheder, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. En indsat har ikke ret til at medtage, besidde eller råde over mobiltelefon og lignende kommunikationsudstyr i institutionen, medmindre det er foreneligt med hensynet til orden og sikkerhed.

Stk. 3. Justitsministeren fastsætter regler om indsattes adgang og begrænsninger i indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen, jf. stk. 1 og 2.

Stk. 4. Justitsministeren fastsætter endvidere regler om indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over egne penge i institutionen.«

2. I § 46, stk. 4, 1. pkt., ændres »stk. 4« til: »stk. 2«, og »heraf« ændres til: »af § 36, stk. 3, jf. stk. 2«.

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2019, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Lovens § 1, nr. 2-5, 7 og 8, træder i kraft den 1. juli 2019.

§ 4

Lovens § 1, nr. 9 og 10, finder ikke anvendelse for afgørelser fra Advokatnævnet, der vedrører forhold begået inden lovens ikrafttræden.

§ 5

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Lovens § 2 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Forsvarsadvokaters uddeling af gaver og indsattes råden mv. over bl.a. reklamegenstande fra forsvarsadvokater
 - 2.1. Forsvarsadvokaters uddeling af gaver
 - 2.1.1. Gældende ret
 - 2.1.2. Justitsministeriets overvejelser
 - 2.1.3. Den foreslåede ordning
 - 2.2. Indsattes medtagelse, besiddelse og råden over egne genstande, herunder tøj og andre genstande, der reklamerer for forsvarsadvokater
 - 2.2.1. Gældende ret
 - 2.2.2. Justitsministeriets overvejelser
 - 2.2.3. Den foreslåede ordning
 - 2.3. Danmarks internationale forpligtelser
 - 2.3.1. Forsvarsadvokaters uddeling af gaver
 - 2.3.2. Indsattes medtagelse, besiddelse og råden over tøj og andre genstande, der reklamerer for forsvarsadvokater
3. Advokatrådets tilsyn
 - 3.1. Tilrettelæggelsen af Advokatrådets tilsyn
 - 3.1.1. Gældende ret
 - 3.1.2. anbefalinger fra rapporten fra EY
 - 3.1.3. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.2. Udførelsen af Advokatrådets tilsyn
 - 3.2.1. Gældende ret
 - 3.2.2. anbefalinger fra rapporten fra EY
 - 3.2.3. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.3. Styrkelse af Advokatrådets tilsyn
 - 3.3.1. Udveksling af oplysninger mellem Advokatrådet og offentlige myndigheder
 - 3.3.1.1. Gældende ret
 - 3.3.1.2. Rapporten fra EY
 - 3.3.1.3. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.3.2. Krav om deltagelse i tilsyn
 - 3.3.2.1. Gældende ret
 - 3.3.2.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.3.3. Oprettelse af whistleblowerordning
 - 3.3.3.1. Gældende ret
 - 3.3.3.2. Rapporten fra EY

- 3.3.3.3. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
- 3.3.4. Betingelserne for indkaldelse til kollegial samtale
 - 3.3.4.1. Gældende ret
 - 3.3.4.2. Justitsministeriets overvejelser
 - 3.3.4.3. Den foreslåede ordning
- 4. Advokatnævnets sanktionsmuligheder
 - 4.1. Advokatnævnets muligheder for betinget frakendelse af advokatbeskikkelsen
 - 4.1.1. Gældende ret
 - 4.1.2. Justitsministeriets overvejelser
 - 4.1.3. Den foreslåede ordning
 - 4.2. Opsættende virkning ved indbringelse af Advokatnævnets afgørelser om ubetinget frakendelse for domstolene
 - 4.2.1. Gældende ret
 - 4.2.2. Justitsministeriets overvejelser
 - 4.2.3. Den foreslåede ordning
 - 4.3. Advokatnævnets mulighed for midlertidig frakendelse under nævnsbehandlingen
 - 4.3.1. Gældende ret
 - 4.3.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 4.4. Bødestørrelsen i Advokatnævnets afgørelser
 - 4.4.1. Gældende ret
 - 4.4.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 4.5. Gebyr ved klager til Advokatnævnet
 - 4.5.1. Gældende ret
 - 4.5.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
- 5. Forholdet til databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven
- 6. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
- 7. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.
- 8. Administrative konsekvenser for borgere
- 9. Miljømæssige konsekvenser
- 10. Forholdet til EU-retten
- 11. Hørte myndigheder og organisationer mv.
- 12. Sammenfattende skema

1. Indledning

Hovedformålet med dette lovforslag er at styrke reguleringen af advokaters adfærd og tilsynet hermed.

Advokater spiller en central rolle som aktører i retssystemet. De skal bidrage til at sikre, at deres klient får en retfærdig behandling, men de skal også medvirke til, at sagerne kan

fremmes med den fornødne effektivitet. Med den særlige rolle følger med andre ord også et særligt ansvar. Det er helt afgørende, at offentligheden i almindelighed og de øvrige aktører i retssystemet i særdeleshed kan have tillid til, at advokaterne lever op til dette ansvar og respekterer de retlige rammer for deres hverv.

Gengivelse i medierne i foråret 2017 af en række hændelser, der bl.a. vedrørte visse forsvarsadvokaters uddeling af gaver og merchandise til deres indsatte klienter og disses pårørende, skabte tvivl om, hvorvidt den eksisterende regulering af advokaters adfærd, herunder af tilsynet med advokaterne, er tilstrækkelig klar og robust til at sikre, at advokaterne lever op til det særlige ansvar, der påhviler dem.

Som følge heraf iværksatte justitsministeren i sommeren 2017 en ekstern undersøgelse, der bl.a. skulle vurdere Advokatrådets tilsyn med advokaterne. Undersøgelsen, der blev gennemført af revisionsvirksomheden EY, konkluderede bl.a., at Advokatrådets redskaber til udførelse af tilsynet på en række punkter er utilstrækkelige, og at rådets tilsyn kan styrkes ved på en række områder at gøre det mere struktureret og ved at stille større krav til dokumentationen for tilsynet.

Lovforslaget tager bl.a. afsæt i undersøgelsen og EY's anbefalinger i denne. Lovforslaget bygger desuden på en række konkrete forslag modtaget fra henholdsvis domstolene og Advokatrådet.

Lovforslaget indeholder følgende hovedpunkter:

Det foreslås, at der indføres forbud mod, at forsvarsadvokater må uddele gaver til deres klienter i en straffesag eller disses nærtstående.

Som supplement til forbuddet mod gaver foreslås en ændring af straffuldbyrdelseslovens bestemmelser om indsattes adgang til egne penge og genstande i kriminalforsorgens institutioner, som vil give justitsministeren bemyndigelse til at forbyde tøj og andre genstande, der reklamerer for forsvarsadvokater, i institutionerne.

Det foreslås at skærpe reguleringen af Advokatrådets tilsyn med advokater. De foreslåede tiltag har til formål at styrke tilliden til, at tilsynet er systematisk og effektivt. Forslaget lægger op til, at Advokatrådets tilsyn i højere grad end hidtil skal være risikobaseret. Der lægges op til, at Advokatrådet i denne forbindelse vil skulle klassificere advokaterne efter, hvor stor en risiko der er for, at advokaten ikke overholder de pligter, stillingen som advokat medfører, og justere hypigheden af tilsyn med advokaterne herefter.

Det foreslås desuden, at Advokatrådet en gang årligt skal udarbejde en samlet plan for tilsynet, og at rådet en gang om året skal afgive en rapport til justitsministeren om det faktiske udførte tilsyn. Herudover foreslås det at indføre regler for, hvordan Advokatrådet skal udføre sit tilsyn, f.eks. ved detaljerede arbejdsprogrammer for udførelsen af rådets tilsyn.

Det foreslås desuden, at Advokatrådet får en række nye muligheder for at indhente eller modtage oplysninger fra offentlige myndigheder, samt at offentlige myndigheder bliver forpligtede til at underrette rådet i visse situationer. Dette har bl.a. til formål at gøre det lettere for Advokatrådet på et tidligere stadium at risikoklassificere advokater.

Herudover indeholder forslaget en række elementer, der har til formål at gøre Advokatnævnets sanktioner mere effektive. Nævnet får for fremtiden mulighed for – som et alternativ til bødestraf – betinget at frakende en advokat sin beskikkelse. Dette har til formål at virke præventivt over for advokater, da de med en sådan afgørelse bliver bekendt med, at de nærmer sig en frakendelse. Herudover foreslås det bl.a., at retten i videre omfang end hidtil aktivt skal tage stilling til spørgsmålet om opsættende virkning, når Advokatnævnets afgørelser om frakendelse af advokatbeskikkelse indbringes for domstolene.

2. Forsvarsadvokaters uddeling af gaver og indsattes råden mv. over bl.a. reklamegenstande fra forsvarsadvokater

2.1. Forsvarsadvokaters uddeling af gaver

2.1.1. Gældende ret

Der gælder efter gældende ret ikke noget direkte forbud mod, at forsvarsadvokater giver gaver mv. til deres klienter eller deres klienters nærtstående. Muligheden for at give gaver mv. begrænses dog af reglerne om god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1. Det følger heraf, at advokater skal udvise en adfærd, der stemmer med god advokatskik og herunder udføre advokathvervet grundigt, samvittighedsfuldt og i overensstemmelse med, hvad berettigede tilsyn til klienternes tarv tilsiger.

Det nærmere indhold af generalklausulen "god advokatskik" i retsplejelovens § 126, stk. 1, fastlægges gennem Advokatnævnets og domstolenes praksis. Herudover udarbejder Advokatrådet, som er det Danske Advokatsamfunds ("Advokatsamfundet") bestyrelse, i medfør af § 31 i Advokatsamfundets vedtægter, jf. bekendtgørelse nr. 907 af 16. september 2009, vejledende retningslinjer for god advokatskik ("de advokatetiske regler"). I medfør af § 31, stk. 3, i Advokatsamfundets vedtægter er disse advokatetiske regler på områder, der ikke er afklarede i Advokatnævnets eller domstolenes praksis, udtryk for Advokatrådets opfattelse af god advokatskik til vejledning for advokater og offentlighed. De advokatetiske regler er ikke bindende for Advokatnævnet eller domstolene.

Advokatnævnet afsagde den 28. maj 2014 tre kendelser omhandlernde forsvarsadvokaters udlevering af forskellige effekter til deres klienter. Alle tre afgørelser handlede om, hvorvidt denne udlevering af effekter var i strid med forbuddet mod såkaldt "klientfiskeri", det vil sige, at advokaten

henvender sig uanmodet til en potentiel klient for at påtage sig klientens sag. Spørgsmålet er reguleret gennem praksis fra nævnet og domstolene og i pkt. 8.1 og pkt. 17.2 i de advokatetiske regler.

Advokatnævnet konkluderede i alle tre sager, at udlevering af enkelte reklameeffekter til brug for egne klienter, der opholder sig i et arresthus, ikke kan anses for overtrædelse af reglerne om god advokatskik, idet der er tale om almindelige markedsføringstiltag over for egen klient, som ikke kan anses for at være direkte henvendelse til potentielle klienter. Nævnet frifandt på den baggrund forsvarsadvokaterne i alle tre sager.

2.1.2. Justitsministeriets overvejelser

Praksis fra Advokatnævnet viser, at forsvarsadvokater kan markedsføre deres forretning på samme vilkår som andre erhvervsdrivende, og at udlevering af i hvert fald mindre reklameeffekter til forsvarsadvokaternes klienter derfor ikke er i strid med god advokatskik.

En række sager gengivet i medierne i foråret 2017 viste, at i hvert fald nogle forsvarsadvokater benyttede sig af muligheden for at markedsføre sig over for indsatte i fængsler eller arresthuse. Det blev fremført, at visse forsvarsadvokater uddelede reklametøj og evt. gaver af stor værdi med det formål at hverve indsatte som advokaternes klienter.

Når klienter vælger en advokat, skal det være ud fra, at advokaten er den bedste til at repræsentere klienten. Indsatte befinder sig i en sårbar situation, hvor det kan være svært for den enkelte at vurdere, om den ene advokat er bedre end den anden, og udveksling af gaver eller andre tjenester mellem den indsatte og advokaten gør det vanskeligere for den indsatte at foretage denne vurdering objektivt.

Det er muligt for den indsatte at klage til Advokatnævnet over advokaten. Advokatnævnet kan tage stilling til, om advokaten har handlet i strid med god advokatskik, herunder om der er sket "klientfiskeri". Andre personer, som f.eks. fængselspersonalet, kan klage over advokaten til Advokatrådet, der kan vælge at rejse en sag for Advokatnævnet. Det er dog vanskeligt i disse sager at løfte bevisbyrden for Advokatnævnet for, at der har været tale om såkaldt "klientfiskeri".

Det er herudover Justitsministeriets vurdering, at det også i forhold til ikke-indsatte kan være vanskeligt at vurdere, om der er tale om "klientfiskeri". Et forbud mod, at forsvarsadvokater kan uddele gaver til ikke-indsatte klienter, vil således også bidrage til at beskytte offentlighedens interesser og respekten for advokatbranchen.

Da det har vist sig at være vanskeligt at løfte bevisbyrden for, at der er tale om "klientfiskeri" i praksis, er det Justitsministeriets opfattelse, at det er nødvendigt nærmere at regulere spørgsmålet om uddeling af effekter fra forsvarsadvokater, så der ikke opstår tvivlstilfælde.

2.1.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås på baggrund heraf, at der indføres et forbud mod, at advokater, der fungerer som forsvarsadvokater, giver gaver, herunder reklamegenstande, til deres klienter i sagen eller til disses pårørende.

Forbuddet mod, at forsvarsadvokater kan uddele gaver til deres klienter eller klienters nærtstående, medfører, at der ikke her, hvor klienterne er i en sårbar situation, opstår tvivlstilfælde. Forbuddet er endvidere med til at sikre, at valget af advokat sker ud fra objektive kriterier, og at der ikke opstår et afhængighedsforhold mellem advokaten og klienten. Dog regulerer forbuddet ikke situationen, hvor en advokat giver en gave til en potentiel klient – dette vil fortsat være reguleret af reglerne om klientfiskeri. Forslaget har herudover til formål at bidrage til at sikre respekten for forsvarsadvokatbranchen.

Det vil være en konkret vurdering, om advokaten i den enkelte sag fungerer som forsvarsadvokat for klienten. Det lægges i denne forbindelse til grund, at en advokat fungerer som forsvarsadvokat for en klient i hvert fald fra det øjeblik, hvor klienten er sigtet i en sag, som advokaten repræsenterer klienten i, eller hvis forsvarsadvokaten på anden vis er beskikket for klienten i forbindelse med en straffesag, f.eks. i forbindelse med videoafhøring efter retsplejelovens § 745 e eller § 183, stk. 3, jf. retsplejelovens § 731 a. Hvis advokaten både repræsenterer klienten i en straffesag og i en civil sag, vil forbuddet mod at uddele gaver gælde i den periode, hvor advokaten fungerer som forsvarsadvokat i straffesagen.

Advokatrådet fører tilsyn med overholdelsen af forbuddet mod forsvarsadvokaters uddeling af gaver til deres klienter og deres klienters nærtstående. Advokatrådet har – som når en advokat i øvrigt ikke overholder de pligter, stillingen medfører – mulighed for at indklage den pågældende for Advokatnævnet, jf. § 143, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

2.2. Indsattes medtagelse, besiddelse og råden over egne genstande, herunder tøj og andre genstande, der reklamerer for forsvarsadvokater

2.2.1. Gældende ret

Straffuldbyrdelsesloven indeholder i § 36 regler om indsat-tes adgang til at medtage, besidde og råde over egne gen-

stande i institutionen. Bestemmelsen blev indført ved lov nr. 432 af 31. maj 2000 om fuldbyrdelse af straf mv.

Det fremgår af forarbejderne til loven, at § 36 indebar en lovfæstelse af de indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over egne genstande og penge i institutionen, og at bestemmelsen ikke indebar ændringer i forhold til de regler og den praksis, der var gældende forud for straffuldbyrdelseslovens ikrafttræden, jf. Folketingstidende 1999-2000 (1. samling), tillæg A, side 3684.

Ifølge § 36, stk. 1, har indsatte i kriminalforsorgens institutioner ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen, medmindre dette er uforeneligt med ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn.

Det følger af bestemmelsens forarbejder, at begrænsningen er fundet nødvendig både for at sikre kriminalforsorgens sikkerhedsmæssige virksomhed og af ordensmæssige hensyn, herunder navnlig hensynet til, at også »svage« indsatte under afsoningen kan have tålelige forhold og ikke af »stærke« indsatte tvinges eller udnyttes til uønskede dispositioner, jf. Folketingstidende 1999-2000 (1. samling), tillæg A, side 3776.

Ifølge den gældende bestemmelse i § 36, stk. 2, er justitsministeren bemyndiget til at fastsætte regler om begrænsninger i indsattes ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen, herunder til at modtage genstande fra andre. Baggrunden for bestemmelsen var, at det blev fundet mest hensigtsmæssigt, at sådanne regler kunne fastsættes administrativt, bl.a. fordi de i nogen grad er knyttet til de faktiske forhold i den enkelte afsoningsinstitution. Samtidig er det forudsat, at institutionen i tilfælde, hvor den indsatte af sikkerhedsmæssige grunde nægtes ret til at være i besiddelse af genstande, i rimeligt omfang skal gøre det muligt for den indsatte at besidde tilsvarende møbler mv., jf. Folketingstidende 1999-2000 (1. samling), tillæg A, side 3776.

Bemyndigelsen er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1153 af 27. oktober 2017 om indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over egne genstande mv. og penge i kriminalforsorgens institutioner (genstandsbekendtgørelsen), som i kapitel 2 indeholder regler om indsattes egne genstande.

Det følger bl.a. af de gældende regler i genstandsbekendtgørelsen, at indsatte ikke må medtage, besidde eller råde over tøj og andre genstande, der kan virke som en magtdemonstration eller tøj og lignende genstande med racistiske eller andre stærkt krænkende symboler eller slogans, som indsatte har mulighed for at bære på sig i institutionen, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 12 og 13.

Overtrædelse af genstandsbekendtgørelsens § 2 kan medføre disciplinærstraf, jf. straffuldbyrdelseslovens § 67, nr. 8, samt genstandsbekendtgørelsens § 35, stk. 2.

Ifølge den gældende bestemmelse i § 36, stk. 3, er justitsministeren bemyndiget til at fastsætte regler om indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over egne penge i institutionen. Bestemmelsen bygger på en forudsætning om, at de indsatte som udgangspunkt ikke har ret til at medtage egne penge, men alene kan besidde og råde over penge, som er modtaget som vederlag for beskæftigelse i institutionen. Det er endvidere forudsat, at bestemmelsen ikke er til hinder for, at der fastsættes regler om, at indsatte ikke må besidde kontante penge i institutionen, jf. Folketingstidende 1999-2000 (1. samling), tillæg A, side 3776.

Bemyndigelsen er udmøntet i genstandsbekendtgørelsen, som i kapitel 4 indeholder regler om indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over egne penge.

Straffuldbyrdelseslovens § 36, stk. 4, indeholder særlige regler om besiddelse af mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr.

Bestemmelsen blev indsat ved lov nr. 527 af 6. juni 2007 om ændring af straffeloven, lov om fuldbyrdelse af straf mv. og retsplejeloven (Kriminalisering af at besidde mobiltelefoner i fængsler mv.). Ud over ovennævnte regler i straffuldbyrdelsesloven omfattede lovforslaget også kriminalisering af fængslede og varetægtsfængslede besiddelse af mobiltelefoner i arresthuse og lukkede fængsler.

Lovforslaget blev fremsat under henvisning til, at frihedsberøvelse bør ske under forhold, der væsentligt begrænser risikoen for flugt og hindrer risikoen for ny kriminalitet.

Baggrunden for lovforslaget var, at der over nogle år var blevet fundet et stadigt større antal mobiltelefoner i kriminalforsorgens institutioner, og at kommunikationsudstyr af denne karakter gør det muligt for bl.a. varetægtsarrestanter, der enten er fængslet i isolation eller underlagt brev- og besøgskontrol, at omgå disse kontrolforanstaltninger og derved eventuelt modvirke politiets efterforskning. Hertil kommer, at mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr kan være med til at gøre det nemmere for indsatte at planlægge bl.a. undvigelse fra fængsler og arresthuse samt at begå ny kriminalitet, herunder narkotikakriminalitet, inden for kriminalforsorgens institutioner, jf. Folketingstidende 2006-2007, tillæg A, side 7194.

Efter straffuldbyrdelseslovens § 36, stk. 4, 1. pkt., har en indsat ikke ret til at medtage, besidde og råde over mobiltelefon og lignende kommunikationsudstyr i institutionen,

medmindre dette er foreneligt med ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn.

Det fremgår af forarbejderne til loven, jf. Folketingstidende 2006-2007, tillæg A, side 7194, at det kommunikationsudstyr, som er omfattet af forbuddet, er elektronisk udstyr, der sætter – eller sammen med andre enheder vil kunne sætte – en person i stand til at kommunikere med andre i lyd, tale eller på skrift. Det vil f.eks. være tilfældet, når der er tale om besiddelse af hele mobiltelefoner, satellittelefoner, walkie talkie-enheder, (håndholdte) computere og personsøgere. Omfattet er også f.eks. trådløse telefoner og trådløse hovedtelefonsæt (såkaldte headsets), der sætter besidderen i stand til at kommunikere via en enhed, der er tændt i det omgivende område. Visse tv-spil (såkaldte spillekonsoller) vil også kunne være omfattet.

Efter straffuldbyrdslovens § 36, stk. 4, 2. pkt., er justitsministeren bemyndiget til at fastsætte regler om indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr i institutionen.

Det fremgår af forarbejderne til straffuldbyrdslovens § 36, stk. 4, jf. Folketingstidende 2006-2007, tillæg A, side 7194 og 7201, at indsættelsen af denne bestemmelse tilsigtede, at der administrativt skulle kunne fastsættes regler, der indebærer, at det vil kunne være lovligt i alle arresthuse og lukkede fængsler at besidde visse typer af kommunikationsudstyr (og eventuelt i enkelte arresthuse at besidde alt kommunikationsudstyr). Det vil f.eks. kunne gælde for besiddelsen af såkaldte stand-alone computere, dvs. computere, der ikke er tilknyttet noget netværk, ligesom der i enkeltstående tilfælde vil kunne meddeles tilladelse til, at en indsat under helt særlige omstændigheder besidder elektronisk kommunikationsudstyr.

Bemyndigelsen er udnyttet til at udstede nærmere regler i genstandsbekendtgørelsen. Således fremgår det bl.a. af genstandsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 11, at indsatte ikke må medtage, besidde eller råde over mobiltelefon og lignende kommunikationsudstyr. Der kan dog efter bekendtgørelses § 2, stk. 3, gøres undtagelse fra det nævnte udgangspunkt, navnlig i åbne fængsler.

Indsattes overtrædelse af forbuddet mod mobiltelefoner mv. i kriminalforsorgens institutioner kan medføre disciplinærstraf i form af advarsel, bøde eller straffecelle, jf. straffuldbyrdslovens § 67, nr. 7 og 8, samt genstandsbekendtgørelsens § 35, stk. 2, jf. § 2, stk. 1, nr. 11.

Herudover kan overtrædelse af forbuddet mod mobiltelefoner mv. få konsekvenser for den indsattes muligheder for at komme på udgang fra institutionen. Det fremgår således af den gældende bestemmelse i straffuldbyrdslovens § 46, stk. 4, at udgang ikke kan finde sted, hvis den dømte inden

for de seneste 3 måneder er ikendt disciplinærstraf for overtrædelse af § 36, stk. 4, eller regler fastsat i medfør heraf.

I forhold til varetægtsarrestanter følger det af § 26 i bekendtgørelse nr. 1037 af 23. juni 2016 om ophold i varetægt (varetægtsbekendtgørelsen), at en varetægtsarrestant har ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande og penge i institutionen efter reglerne i genstandsbekendtgørelsen. De begrænsninger i indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over genstande i institutionen, som gælder for afsonere, finder således også anvendelse for varetægtsarrestanter.

2.2.2. Justitsministeriets overvejelser

Som omtalt i pkt. 2.1.2 viste en række sager gengivet i medierne i foråret 2017, at nogle forsvarsadvokater markedsfører sig over for indsatte i fængsler eller arresthuse, hvilket ifølge medierne bl.a. er sket ved uddeling af reklametøj og gaver af betydelig værdi med det formål at hverve indsatte som klienter.

Når klienter vælger en advokat, skal det være, fordi advokaten er den bedste til at repræsentere klienten. Indsatte befinder sig i en sårbar situation, hvor det kan være svært for den enkelte at vurdere, om én advokat er bedre end en anden, og udveksling af gaver eller andre tjenester mellem den indsatte og advokaten gør det vanskeligere for den indsatte at foretage denne vurdering.

Det forhold, at indsatte bærer reklamegenstande for en bestemt forsvarsadvokat, kan herudover medføre, at respekten for advokatbranchen svækkes, bl.a. fordi det for offentligheden kan fremstå således, at den indsatte belønnes med gaver for sin kriminalitet.

Med lovforslagets § 1, nr. 1, foreslås det, at forsvarsadvokater ikke må give gaver, herunder reklametøj, til deres klienter i en straffesag, jf. nærmere herom i pkt. 2.1. Det nævnte forslag vil afskære forsvarsadvokater fra at give sådanne gaver til deres klienter i en straffesag, men det vil ikke forhindre, at indsatte i kriminalforsorgens institutioner bærer reklamegenstande, som de tidligere har modtaget fra den pågældende forsvarer eller på anden måde er kommet i besiddelse af.

Justitsministeriet finder på den baggrund, at det – som supplement til forslaget i lovforslagets § 1, nr. 1 – er nødvendigt, at der ligeledes skabes hjemmel til at bestemme, at indsatte ikke må medtage, besidde eller råde over tøj og andre genstande, der reklamerer for forsvarsadvokater, med henblik på at sikre, at forsvarsadvokater bliver valgt ud fra objektive kriterier og ikke ud fra den indsattes udsigt til at blive tildelt reklametøj eller -genstande fra en given advokat.

Efter Justitsministeriets opfattelse vil et sådant forbud endvidere være med til at sikre, at der ikke opstår et afhængighedsforhold i relationen mellem forsvarer og klient.

Endelig vil forbuddet være med til at forhindre, at der opstår et indtryk af, at forsvarsadvokater søger at hverve klienter ved uddeling af gaver mv., og forbuddet vil dermed også bidrage til at sikre respekten for advokatbranchen.

De nævnte betragtninger gør sig gældende i forhold til afsnere såvel som varetægtsarrestanter.

2.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at straffuldbyrdelseslovens § 36 ændres, således at der åbnes mulighed for at fastsætte begrænsninger i retten til at medtage, besidde og råde over egne genstande, når det er uforeneligt med andres rettigheder, herunder således at justitsministeren administrativt vil kunne bestemme, at indsatte i kriminalforsorgens institutioner ikke må medtage, besidde eller råde over tøj og andre genstande, der reklamerer for forsvarsadvokater.

Af lovtekniske grunde foreslås det, at straffuldbyrdelseslovens § 36 ophæves og nyaffattes i sin helhed, således at reglerne om besiddelse af genstande og mobiltelefoner mv. kommer til at fremgå af § 36, stk. 1 og 2, mens bemyndigelsesbestemmelserne indsættes i § 36, stk. 3 og 4.

Det foreslås i straffuldbyrdelseslovens § 36, stk. 1, at den gældende bestemmelses anvendelsesområde udvides til at omfatte begrænsninger i retten til at medtage, besidde og råde over egne genstande af hensyn til andres rettigheder. Dette vil medføre, at en indsat efter den foreslåede § 36, stk. 1, har ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen, medmindre dette er uforeneligt med hensynet til orden, sikkerhed eller andres rettigheder. Sidstnævnte vil bl.a. omfatte hensynet til andre advokaters ret til respekt om deres virksomhed.

Formålet hermed er bl.a. at åbne mulighed for, at der administrativt kan fastsættes regler om, at indsatte ikke skal kunne medtage, besidde eller råde over tøj og andre genstande, der reklamerer for forsvarsadvokater. Bemyndigelsen vil give mulighed for at indføre forbud mod enhver form for tøj og andre genstande, som reklamerer for forsvarsadvokater, uanset værdi. Sådanne regler kan således fastsættes under hensyn til andres rettigheder, idet de vil medvirke til at beskytte offentlighedens interesser og respekten for advokatbranchen.

Der er ikke tilsigtet ændringer i, hvilke begrænsninger i adgangen til at medtage, besidde og råde over egne genstande der kan fastsættes af hensyn til orden eller sikkerhed.

Den foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 2, svarer til den gældende bestemmelse i § 36, stk. 4, 1. pkt., og der er ikke tilsigtet ændringer i disse regler. Dog foreslås mindre sproglige justeringer, som ikke har indholdsmæssig betydning. Samtidig foretages en teknisk opdatering af opregningen af det kommunikationsudstyr, der er omfattet af bestemmelsen. Forbuddet vil således omfatte kommunikationsudstyr i form af elektronisk udstyr, der sætter – eller sammen med andre enheder vil kunne sætte – en person i stand til at kommunikere med andre i lyd, tale eller på skrift. Det vil f.eks. være tilfældet, når der er tale om besiddelse af hele mobiltelefoner, satellittelefoner, walkie talkie-enheder, computere (herunder tablets, e-books og andre håndholdte computere) og personsøgere. Omfattet er også f.eks. trådløse telefoner og trådløse hovedtelefonsæt (såkaldte headsets), der sætter besidderen i stand til at kommunikere via en enhed, der er tændt i det omgivende område. Visse spillekonsoller vil også kunne være omfattet.

Herudover foreslås det, at bemyndigelsesbestemmelserne i den gældende § 36, som i dag findes i stk. 2 og stk. 4, 2. pkt., samles i én bestemmelse i § 36, stk. 3, hvorved justitsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om indsattes adgang og begrænsninger i indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen, herunder også mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr.

Den foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 3, vil – i sammenhæng med den foreslåede bestemmelse i stk. 1 – medføre, at justitsministeren administrativt vil kunne fastsætte regler om indsattes adgang og begrænsninger i indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen under hensyn til orden og sikkerhed såvel som af hensyn til andres rettigheder, herunder således at justitsministeren vil kunne bestemme, at indsatte i kriminalforsorgens institutioner ikke må medtage, besidde eller råde over tøj og andre genstande, der reklamerer for forsvarsadvokater.

Der er ikke tilsigtet ændringer i, hvilke begrænsninger i adgangen til at medtage, besidde og råde over egne genstande der kan fastsættes af hensyn til orden eller sikkerhed.

Justitsministerens bemyndigelse til at fastsætte regler om begrænsninger i indsattes ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen vil fortsat også omfatte regler om modtagelse af genstande fra andre. Samtidig forudsættes det fortsat, at institutionen i tilfælde, hvor den indsatte af sikkerhedsmæssige grunde nægtes ret til at være i besiddelse af genstande, i rimeligt omfang skal gøre det muligt for den indsatte at besidde tilsvarende møbler mv.

I relation til mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr forudsættes det ligeledes fortsat, at der administrativt skal kunne fastsættes regler, der indebærer, at det vil kunne være lovligt i alle arresthuse og lukkede fængsler at besidde

visse typer af kommunikationsudstyr (og eventuelt i enkelte arresthuse at besidde alt kommunikationsudstyr). Det vil f.eks. kunne gælde for besiddelsen af såkaldte stand-alone computere, dvs. computere der ikke er tilknyttet noget netværk, ligesom der i enkeltstående tilfælde vil kunne meddeles tilladelse til, at en indsat under helt særlige omstændigheder besidder elektronisk kommunikationsudstyr.

For så vidt angår justitsministerens mulighed for at fastsætte regler om indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over egne penge i institutionen videreføres den gældende bemyndigelsesbestemmelse i § 36, stk. 3, i den foreslåede bestemmelses § 36, stk. 4.

Det forudsættes således fortsat, at de indsatte som udgangspunkt ikke har ret til at medtage egne penge, men alene kan besidde og råde over penge, som er modtaget som vederlag for beskæftigelse i institutionen. Det forudsættes endvidere, at bestemmelsen ikke er til hinder for fastsættelse af regler om, at indsatte ikke må besidde kontante penge i institutionen.

I forhold til varetægtsarrestanter følger det allerede af den gældende bestemmelse i varetægtsbekendtgørelsens § 26, at en varetægtsarrestant har ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande og penge i institutionen efter reglerne i genstandsbekendtgørelsen. De begrænsninger i indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over genstande i institutionen, som gælder for afsonere – herunder eventuelle nye begrænsninger vedrørende reklametøj mv. – vil således også finde anvendelse for varetægtsarrestanter.

Det foreslås, at den gældende bestemmelse i straffuldbyrdeslovens § 46, stk. 4, konsekvensændres, således at der henvises til den foreslåede bestemmelses § 36, stk. 2, samt regler fastsat i medfør af den foreslåede bestemmelses § 36, stk. 3.

2.3. Danmarks internationale forpligtelser

2.3.1. Forsvarsadvokaters uddeling af gaver

Artikel 10, stk. 1, i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) beskytter retten til at ytre sig, herunder virksomheders ret til at ytre sig i et kommercielt øjemed og i form af reklamer (kommerciel ytringsfrihed).

Ytringsfriheden er imidlertid ikke absolut. Det følger af EMRK artikel 10, stk. 2, at ytringsfriheden kan underkastes sådanne formelle bestemmelser, betingelser, restriktioner eller straffebestemmelser, som er foreskrevet ved lov og er nødvendige i et demokratisk samfund (proportionale) af hensyn til den nationale sikkerhed, territorial integritet eller offentlig sikkerhed, for at forebygge uorden eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden, for at be-

skytte andres gode navn og rygte eller rettigheder, for at forhindre udspredelse af fortrolige oplysninger eller for at sikre domsmagtens autoritet og upartiskhed.

Efter Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols (EMD) praksis har medlemsstaterne en vid skønsmargin i sager om kommerciel ytringsfrihed, jf. f.eks. Storkammerets dom af 13. juli 2012 i sagen *Mouvement raëlien suisse mod Schweiz*, præmis 61.

Endvidere har EMD i sagen *Casado Coca mod Spanien*, dom af 24. februar 1994, om et disciplinær sanktioneret forbud for advokater mod at reklamere, udtalt, at reguleringen varetog hensynet til at beskytte offentlighedens interesse og samtidig sikre respekten for advokatbranchen (andres rettigheder og friheder). For så vidt angår spørgsmålet om proportionalitet, udtalte EMD bl.a., at adgangen til at offentliggøre selv objektive og sandfærdige reklamer kan indskrænkes af hensyn til respekten for andres rettigheder og friheder eller som følge af de særlige forhold, der måtte gøre sig gældende inden for en given branche. EMD udtalte endvidere, at advokater indtager en særlig rolle som mellemlid mellem offentligheden og domstolene, og henviste til, at der var forskel på retstilstanden i de forskellige medlemsstater. EMD bemærkede desuden, at advokatmyndighederne og de nationale domstole var bedre egnede end en international domstol til at balancere de forskellige hensyn, det vil sige på den ene side kravene til en passende administration af retssystemet og branchens værdighed og på den anden side retten til at modtage information om juridisk assistance og advokaters ret til at reklamere. På den baggrund fandt EMD, at de pålagte sanktioner var forenelige med EMRK artikel 10.

Som det fremgår af pkt. 2.1 ovenfor, foreslås det, at advokater, der fungerer som forsvarsadvokater i en straffesag, ikke må give gaver, herunder reklametøj, til deres klienter i sagen eller disses nærtstående. Dette omfatter både beskikkede og ikke-beskikkede forsvarsadvokater og vil gælde, uanset om klienten er indsat i en af kriminalforsorgens institutioner eller ej.

Forsvarsadvokaters adgang til at give gaver i form af tøj (t-shirts, hættetrøjer mv.) eller merchandise (muleposer, kuglepennene mv.) med advokatens logo mv. er omfattet af den kommercielle ytringsfrihed, og indførelsen af et forbud vil derfor kunne udgøre et indgreb i forsvarsadvokaternes ytringsfrihed.

Forbuddet kan derfor kun gennemføres, hvis det forfølger et anerkendelsesværdigt formål efter EMRK artikel 10, stk. 2, og der er tale om et proportionalt indgreb til varetagelse af dette formål.

Den foreslåede ordning har bl.a. til formål at sikre, at forsvarsadvokater bliver valgt ud fra objektive kriterier. For-

buddet skal således forhindre, at udsigten til at få en gave fra sin forsvarer har betydning for forsvarervalget.

Ordningen har ligeledes til formål at sikre, at der ikke opstår et afhængighedsforhold i relationen mellem forsvarer og klient.

Indgrebet skal også varetage hensynet til at beskytte offentlighedens interesser og respekten for advokatbranchen, jf. herved Casado Coca-dommen, præmis 46.

Indgrebet forfølger således efter Justitsministeriets opfattelse et anerkendelsesværdigt formål, jf. EMRK artikel 10, stk. 2.

Det er endvidere Justitsministeriets vurdering, at der er tale om et proportionalt indgreb.

Justitsministeriet lægger i den forbindelse vægt på, at forbuddet alene rammer forsvarsadvokaters gaver, mens forsvarsadvokaternes ret til kommerciel ytringsfrihed ikke i øvrigt berøres. Forsvarsadvokaterne vil således ikke være afskåret fra i øvrigt at kunne reklamere, eksempelvis i aviser, på internettet og i fagblade.

Endvidere lægger Justitsministeriet vægt på, at en straffesag har en sådan karakter, at der må antages at være en videre adgang for staten til at fastsætte særlige restriktioner over for forsvarsadvokater.

For så vidt angår beskikkede forsvarsadvokater, lægger Justitsministeriet desuden vægt på, at disse advokater opnår en særligt begunstiget retsstilling i kraft af deres beskikkelse. Udgifterne til en beskikket forsvarsadvokat afholdes således af statskassen, som efterfølgende søger udgifterne inddrevet hos klienten, hvis denne pålægges at betale sagens omkostninger. Samtidig indtager beskikkede forsvarsadvokater en særlig rolle som en af retten udpeget repræsentant til at varetage den sigtedes interesser i en straffesag. Dette indebærer efter Justitsministeriets opfattelse, at der må være en vid adgang til at fastsætte betingelser for de beskikkede forsvarsadvokaters virksomhed.

For så vidt angår gaver, der gives til klienter, som er indsat i kriminalforsorgens institutioner, lægger Justitsministeriet vægt på, at sådanne klienter må antages at være i en særlig udsat og dermed sårbar situation, og at der på den baggrund kan være et særligt behov for at sikre, at forsvarervalget sker ud fra objektive kriterier, og at der ikke opstår et afhængighedsforhold i relationen mellem forsvarer og klient.

Det kan give anledning til tvivl, om det vil være foreneligt med EMRK artikel 10 at indføre et forbud mod, at ikke-

skikkede forsvarsadvokater kan give gaver til deres ikke-indsatte klienter og klienternes nærtstående.

Det skyldes, at valget af forsvarer i disse tilfælde må antages i mindre grad at være motiveret af ønsket om at få en gave fra forsvareren. Der vil således ofte være tale om meget ressourcestærke klienter, herunder større erhvervsvirksomheder. I øvrigt viser praksis fra Advokatnævnet, at nævnet hidtil har anset advokaters udlevering af reklameeffekter med logoer til deres klienter for at være i overensstemmelse med god advokatskik. Endvidere vil selv meget små gaver være omfattede af et forbud, som derfor må anses for at være et intensivt indgreb i den ikke-beskikkede forsvarsadvokats erhvervsudøvelse.

Af de grunde, der er nævnt ovenfor – og med henvisning til Casado Coca-dommen – er det imidlertid Justitsministeriets opfattelse, at det vil være foreneligt med EMRK at udstrække forbuddet til også at omfatte ikke-beskikkede forsvareres gaver til deres ikke-indsatte klienter eller klienternes nærtstående.

Det er på den baggrund samlet Justitsministeriets vurdering, at den foreslåede ordning kan gennemføres inden for rammerne af EMRK artikel 10.

2.3.2. Indsattes medtagelse, besiddelse og råden over tøj og andre genstande, der reklamerer for forsvarsadvokater

Som det fremgår af pkt. 2.2, foreslås det som et supplement til forslaget om, at forsvarsadvokater ikke må give gaver, herunder reklametøj, til deres klienter i en straffesag, at der indføres et forbud mod, at indsatte i kriminalforsorgens institutioner medtager, besidder og råder over tøj og andre genstande, der reklamerer for forsvarsadvokater.

Ytringsfriheden efter EMRK artikel 10 kan ifølge praksis fra EMD også omfatte bl.a. en persons påklædning, når den er udtryk for en tilkendegivelse af oplysninger eller tanker, jf. f.eks. dom af 28. oktober 2014 i sagen Gough mod Storbritannien, præmis 149.

Det foreslåede forbud vil derfor kunne udgøre et indgreb i indsattes ytringsfrihed efter EMRK artikel 10.

Som det fremgår af pkt. 2.3.1 ovenfor, er ytringsfriheden imidlertid ikke absolut. Der kan gøres indgreb i ytringsfriheden, hvis indgrebet forfølger et anerkendelsesværdigt formål efter EMRK artikel 10, stk. 2, og der er tale om et proportionalt indgreb til varetagelse af dette formål.

Det bemærkes i den forbindelse, at forholdene i arresthuse og fængsler mv. kan begrunde indgreb i indsattes ytringsfri-

hed, idet myndighederne er ansvarlige for opretholdelse af orden og skal sikre andre indsattes rettigheder.

Det foreslåede forbud supplerer som nævnt forslaget om, at forsvarsadvokater ikke må give gaver, herunder reklametøj, til deres klienter i sagen og varetager derfor også delvist de samme hensyn.

Forbuddet skal således bl.a. sikre, at valget af forsvarer sker ud fra objektive kriterier, og at udsigten til at få en gave ikke kan få betydning for valget. Med forbuddet sikres det, at der – selv om forsvarsadvokater ikke må give gaver til deres klienter i en straffesag – ikke opstår et indtryk af, at forsvarsadvokater giver sådanne gaver, som følge af, at indsatte i kriminalforsorgens institutioner bærer reklamegenstande, som de tidligere har modtaget fra den pågældende forsvarer eller på anden måde er kommet i besiddelse af.

Forbuddet varetager herudover hensynet til at beskytte respekten om advokatbranchen. Det forhold, at indsatte bærer reklamegenstande for forsvarsadvokater, må således antages at kunne føre til, at respekten for branchen eroderer.

Det foreslåede forbud mod, at indsatte i kriminalforsorgens institutioner medtager, besidder og råder over tøj og andre genstande, der reklamerer for forsvarsadvokater, varetager derfor efter Justitsministeriets vurdering et anerkendelsesværdigt formål, jf. EMRK artikel 10, stk. 2.

Det er endvidere Justitsministeriets opfattelse, at der er tale om et proportionalt indgreb.

Justitsministeriets lægger i den forbindelse vægt på, at indsatte i kriminalforsorgens institutioner må antages at være i en særlig udsat og dermed sårbar situation, og at der derfor kan være et særligt behov for at sikre, at forsvarervalget sker ud fra objektive kriterier.

Herudover bemærkes det, at forbuddet ikke forhindrer indsatte i på anden måde at ytre sig om bestemte advokater, herunder opfordre andre til at antage en konkret forsvarsadvokat.

Justitsministeriet vurderer på den baggrund, at den foreslåede ordning kan gennemføres inden for rammerne af EMRK artikel 10.

3. Advokatrådets tilsyn

3.1. Tilrettelæggelsen af Advokatrådets tilsyn

3.1.1. Gældende ret

Alle danske advokater udgør i medfør af retsplejelovens § 143, stk. 1, det Danske Advokatsamfund ("Advokatsamfundet"). I medfør af bestemmelsens stk. 2 fører Advokatsamfundets bestyrelse, Advokatrådet, tilsyn med advokaterne og deres autoriserede fuldmægtige samt med advokatselskaber, jf. § 143, stk. 1, sidste pkt. Advokatrådet har vide rammer for selv at tilrettelægge sit tilsyn. Det eneste krav, der følger af retsplejelovens § 143, stk. 2, er, at rådet fører tilsyn med advokaterne og deres autoriserede fuldmægtige. Det er i øvrigt frit for rådet, hvordan tilsynet nærmere skal udføres.

§ 143, stk. 1, medfører, at enhver advokat automatisk bliver medlem af Advokatsamfundet, når den pågældende modtager beskikkelse. Der finder ikke nogen egentlig indmeldelse sted, og et medlem kan ikke ekskluderes af Advokatsamfundet. Bestemmelsen blev oprindeligt indført som § 139 i den første retsplejelov, der trådte i kraft den 1. oktober 1919. Begrundelsen for ordningen, hvor der ikke blev indført et statsligt tilsyn, var, at man ønskede en lovfæstet ordning, der sikrede en høj faglig og etisk standard hos advokaterne, og som samtidig sikrede advokatstandens uafhængighed fra staten, jf. i øvrigt bemærkningerne, der fremgår af Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 5430 og 5431.

Advokatsamfundet, herunder Advokatrådet, er efter gældende ret ikke en del af den offentlige forvaltning. Det betyder bl.a., at offentlighedsloven og forvaltningsloven ikke gælder for Advokatsamfundet. Derimod anses Advokatnævnet for en del af den offentlige forvaltning, og som følge heraf gælder offentlighedsloven og forvaltningsloven for nævnets virksomhed.

Det forudsættes ved dette lovforslag, at Advokatsamfundet, herunder Advokatrådet, heller ikke fremover skal betragtes som en del af den offentlige forvaltning, og at Advokatnævnet – som hidtil – udgør en del af den offentlige forvaltning.

I forhold til organiseringen af tilsynet fremgår det af rapporten fra EY, at Advokatrådet har nedsat en række udvalg, der f.eks. arbejder med et retsområde eller tager sig af efteruddannelse mv., jf. desuden Advokatsamfundets vedtægters § 39, stk. 1, jf. bilag 2 til bekendtgørelse nr. 907 af 16. september 2009. Tilsynsopgaven er placeret hos Regel- og tilsynsudvalget. Advokatrådet har angivet som sin målsætning hvert år at gennemføre tilsyn hos 10 pct. af advokatvirksomhederne og 10 pct. af de virksomhedsansatte advokater. Det fremgår af rapporten, at den praktiske udførelse af tilsynet på tidspunktet for udarbejdelsen af rapporten hovedsageligt blev udført af 5 personer ansat i Advokatsamfundet.

Herudover fremgår det af rapporten fra EY, jf. afsnit 1.1 ovenfor, at der ikke foreligger et egentligt planlægningsdokument for tilsynsvirksomheden, der f.eks. angiver omfang, indhold og prioriteringer vedrørende indsatsen i en kommende periode. Tilsynsvirksomheden og resultaterne heraf behandles dog ofte på møder i Advokatrådet, hvor det er oplyst, at der i praksis følges op på det faktiske tilsyn, der er gennemført af Regel- og tilsynsudvalget. Det fremgår endvidere af rapporten, at Advokatsamfundet ikke registrerer de specifikke advokater, der har været omfattet af tilsyn, hvilket ville være forbundet med vanskeligheder, da visse kontrolhandlinger foretages på virksomhedsniveau, mens andre foretages på sagsniveau, jf. afsnit 3.2.1 nedenfor.

Det fremgår endvidere af rapporten fra EY, at Advokatrådet har mulighed for at foretage et risikobaseret tilsyn. Dette tilsyn var oprindeligt tiltænkt at skulle fokusere på klienternes risiko, og kunne eksempelvis være rettet mod advokater, hvor der er bekymring for advokatens håndtering af klientmidler, f.eks. på baggrund af den årlige klientkontoerklæring, eller på baggrund af oplysninger modtaget fra f.eks. andre advokater, klienter eller retterne. Til et risikobaseret tilsyn vil det sædvanlige tilsynsskema blive suppleret af et skema vedrørende tilsyn med klientkontoforholdene. Det fremgår endvidere, at Advokatrådet også kan foretage et ekstraordinært tilsyn, hvis rådet har modtaget oplysninger, som giver anledning til at undersøge eller drøfte bestemte forhold med advokaten.

3.1.2. Anbefalinger fra rapporten fra EY

EY bemærker i rapporten, at der berettiget kan opstå tvivl om en advokats uafhængighed i forhold til staten, hvis tilsynsvirksomheden flyttes fra Advokatrådet til en offentlig myndighed. EY anbefaler i stedet en række ændringer af tilrettelæggelsen mv. af Advokatrådets tilsyn.

Den nuværende tilrettelæggelse af tilsynet åbner op for, at advokater i teorien helt kan undgå tilsyn i samtlige år, vedkommende praktiserer. EY anbefaler på den baggrund, at udvælgelse til tilsyn sker på en måde, der sikrer, at advokater eller advokatvirksomheder udvælges til kontrol med et passende antal års mellemrum, der afspejler risikovurderingen ved advokaten.

EY anbefaler desuden, at der periodisk udarbejdes en samlet plan for Advokatrådets tilsynsvirksomhed, samt at der efterfølgende udarbejdes en samlet rapport, der passende detaljeret beskriver den faktisk udførte kontrol, sammenfatter konklusioner og beskriver eventuelle iværksatte tiltag som følger heraf.

Det fremgår endvidere, at det anbefales, at Advokatrådet i højere grad end i dag gør brug af muligheden for at foretage ekstraordinære tilsyn.

Endelig fremgår det i denne forbindelse af rapporten, at det anbefales, at der – så vidt muligt – etableres et grundlag for at kunne risikoklassificere advokater og advokatvirksomheder.

3.1.3. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Efter Justitsministeriets opfattelse er et effektivt og uafhængigt tilsyn med advokaterne et afgørende element for at sikre den fornødne tillid til, at advokatreguleringen bliver respekteret. Det er i den forbindelse væsentligt, at tilsynet tilrettelægges på en måde, der sikrer, at det gennemføres systematisk og effektivt.

På den baggrund kan Justitsministeriet tilslutte sig anbefalingerne fra EY vedrørende tilrettelæggelsen af tilsynet. I den forbindelse kan Justitsministeriet også tilslutte sig bemærkningen fra EY om, at det vil kunne rejse tvivl om en advokats uafhængighed af staten, hvis tilsynsvirksomheden flyttes fra Advokatrådet til en offentlig myndighed.

Det foreslås således at regulere tilrettelæggelsen af Advokatrådets tilsyn, herunder hvor ofte advokater udtages til tilsyn, da det i dag ikke er sikret systematisk gennem rådets tilsyn, at alle advokater udtages til tilsyn. Justitsministeriet mener, det må være en forudsætning for et effektivt tilsyn, at der føres tilsyn med alle. Tilsynet har også en præventiv effekt over for advokater, der ved, at de risikerer at blive udsat for et tilsyn.

Med henblik på at sikre, at tilsynets ressourcer udnyttes bedst muligt foreslås det desuden, at Advokatrådet ved udførelsen af sit tilsyn i højere grad end i dag skal antage en risikobaseret tilgang. Der skal således ikke ved "risikobaseret" alene forstås risiko for klientens midler, men også den risiko, advokatens adfærd i øvrigt er udtryk for.

Det foreslås derfor, at Advokatrådet skal tilrettelægge sin tilsynsvirksomhed på en måde, der sikrer, på den ene side at alle advokater og advokatvirksomheder bliver underkastet tilsyn med passende mellemrum, og på den anden side at tilsynets intensitet og hyppighed afhænger af en risikovurdering. Det bemærkes i denne forbindelse, at den årlige indhentelse af en klientkontoerklæring fra alle advokater ikke i sig selv udgør et tilsyn i denne sammenhæng.

Det forudsættes ved den risikobaserede tilgang, at Advokatrådet skal identificere og vurdere risikoen for, at en advokat eller en advokatvirksomhed ikke overholder de forpligtelser, hvervet medfører. Der kan både være tale om en generel og en konkret risikovurdering. Det kan f.eks. tænkes, at en særlig risiko kan udledes af kendelser afsagt af Advokatnævnet, hvis Advokatnævnet f.eks. afsiger en række kendelser vedrørende samme type forhold. Herudover kan der være visse

specialer, som f.eks. advokater, der ofte fungerer som forsvarsadvokater, der vurderes at medføre en større risiko for overtrædelser af advokatreguleringen. I forhold til sådanne personer eller persongrupper vil der skulle udføres tilsyn oftere og mere intensivt, end det i øvrigt er tilfældet.

Justitsministeriet er endvidere enig i, at der er behov for, at rådet anvender et ekstraordinært tilsyn, når rådet bliver opmærksom på potentielle problemer hos enkelte advokater, f.eks. gennem historier i pressen.

Det foreslås derfor, at det indføres som krav, at Advokatrådet skal iværksætte passende tilsynsforanstaltninger, hvis der er en begrundet risiko for, at en advokat, en advokats autoriserede fuldmægtige eller et advokatselskab vil overtræde en pligt, der følger af denne lov. Advokatrådet får ikke hermed nye tilsynsbeføjelser, men kan anvende de af dets eksisterende tilsynsbeføjelser, det finder mest effektivt i den konkrete situation.

Det foreslås tilsvarende, at rådet også skal iværksætte passende foranstaltninger, hvis der er en begrundet mistanke om, at den omtalte personkreds allerede har overtrådt en pligt, der følger af denne lov. Dette kan f.eks. ske ved, at Advokatrådet bliver opmærksom på historier i pressen om den pågældende, at rådet modtager underretning fra en borger gennem den foreslåede whistleblowerordning om vedkommende, eller at rådet på anden vis bliver gjort opmærksom på, at der er en mistanke om, at advokaten mv. ikke har overholdt eller for fremtiden ikke vil overholde de pligter, der følger af denne lov. Det forudsættes, at Advokatrådet iværksætter disse tilsynsforanstaltninger uden ugrundet ophold.

For at understøtte, at Advokatrådet anvender en systematisk tilgang til tilsynets tilrettelæggelse, foreslås det, i overensstemmelse med anbefalingen fra rapporten fra EY, at Advokatrådet årligt skal udarbejde en intern samlet plan for sin tilsynsvirksomhed for det kommende år. Planen skal indeholde oplysninger om, hvilke advokater og advokatvirksomheder rådet har planer om at udføre tilsyn hos. Formålet med planen er at skabe overblik for Advokatrådet over, hvilke tilsyn der er planlagt for det kommende år, så det over en årække sikres, at der bliver udført tilsyn ved alle advokater og advokatvirksomheder.

Som opfølgning på denne tilsynsplan foreslås det, at Advokatrådet en gang årligt udarbejder en rapport, der følger op på tilsynsplanen. Rapporten skal afgives til justitsministeren og skal omhandle rådets faktisk udførte tilsyn i det forgangne år. Rapporten skal omfatte både det tilsyn, rådet har planlagt, og det ekstraordinære tilsyn. Rådet vil i rapporten skulle beskrive eventuelle tiltag, der er iværksat som følge af det udførte tilsyn, som f.eks. indbringelse af sager for nævnet, iværksættelse af yderligere tilsyn eller indkaldelse til kolle-

giale samtaler. Rådet vil endvidere kunne inkludere oplysninger om grundlaget for rådets risikovurdering af advokater og advokatvirksomheder.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 2 og 3, og bemærkningerne hertil.

3.2. Udførelsen af Advokatrådets tilsyn

3.2.1. Gældende ret

I dag er det ikke ved lov nærmere reguleret, hvordan Advokatrådet udfører sit tilsyn. Rådet har således selv udfyldt rammerne for sit tilsyn, bl.a. gennem vedtægerne for Det Danske Advokatsamfund, som i medfør af retsplejelovens § 143, stk. 5, er optaget som bilag 2 til bekendtgørelse nr. 907 af 16. september 2009 om godkendelse af ændringer af vedtægt for Det Danske Advokatsamfund. Advokatsamfundet har desuden i medfør af retsplejelovens § 127 udarbejdet regler om advokaters pligter med hensyn til behandlingen af betroede midler, sikkerhed mod økonomisk ansvar, som kan pådrages under udøvelse af advokatvirksomhed, og meddelelse af alle fornødne regnskabsmæssige og økonomiske oplysninger til Advokatsamfundet samt regler om iværksættelse af de fornødne kontrolforanstaltninger ("klientkontovedtægten"), jf. bilag 2 til bekendtgørelse nr. 725 af 27. maj 2015 om godkendelse af ændring af vedtægt om advokaters pligt med hensyn til behandlingen af betroede midler.

Det følger af vedtægternes § 20, at Advokatrådet i medfør af retsplejelovens § 143, stk. 3, kan beslutte, at en advokat eller en af de i retsplejelovens § 124 c, stk. 1, nr. 2, nævnte personer, som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, skal indkaldes til en samtale, hvis det må antages, at den pågældende groft eller gentagne gange har tilsidesat de pligter, som stillingen medfører, og at samtalen holdes med kredsbestyrelsen i en af de advokatkrede, som grænser op til den kreds, hvor den pågældende har sin virksomhed. Der henvises i denne forbindelse i øvrigt til dette lovforslags pkt. 3.3.4.

I medfør af vedtægternes § 21, stk. 1, kan Advokatrådet bestemme, at der skal iværksættes et kollegialt tilsyn med en advokat mv., hvis den pågældende er under mistanke for at have begået overtrædelser, der kan føre til frakendelse af retten til at udøve advokatvirksomhed eller retten til at eje aktier eller anparter i et advokatselskab. Tilsynet må i medfør af bestemmelsens stk. 2 normalt ikke overstige 3 måneder, og rådet kan beslutte at forlænge tilsynsperioden med maksimalt 3 måneder. Dette tilsyn er i medfør af bestemmelsens stk. 3 ikke til hinder for, at rådet samtidig gennemfører en revisorundersøgelse hos advokaten mv., jf. nedenfor om klientkontovedtægten § 14, og forløbet af en eventuel disciplinærsag påvirkes heller ikke af tilsynet, jf. stk. 4. Advokatrådet skal begrunde en beslutning om tilsyn over for den person, der skal under tilsyn, jf. vedtægternes § 22.

Det følger af vedtægternes § 23, stk. 1, at tilsynet varetages af en eller flere advokater (tilsynsadvokaten), som udpeges af Advokatrådet. Den, som skal under tilsyn, skal have lejlighed til at udtale sig om valget af tilsynsadvokat, medmindre formålet med tilsynet dermed ville forspildes. I medfør af bestemmelsens stk. 2 har tilsynsadvokaten tavshedspligt med hensyn til det, som tilsynsadvokaten erfarer i forbindelse med tilsynet, jf. dog nedenfor om vedtægternes § 26. Det følger endvidere af bestemmelsens stk. 3, at tilsynsadvokaten i forbindelse med tilsynet altid skal bevare fuldstændig uafhængighed, og der må ikke foreligge omstændigheder, der er egnet til at vække tvivl om tilsynsadvokatens upartiskhed.

I medfør af vedtægternes § 25, stk. 1, er den, der er under tilsyn, forpligtet til at forsyne tilsynsadvokaten med de oplysninger og dokumenter mv., som tilsynsadvokaten finder, har betydning for tilsynet. Den, der er under tilsyn, har endvidere pligt til at være til stede under tilsynsadvokatens besøg, medmindre der er indgået anden aftale med tilsynsadvokaten, eller den pågældende har lovligt forfald, jf. bestemmelsens stk. 2.

Tilsynsadvokaten udfærdiger senest ved slutningen af tilsynsperioden udkast til rapport, som fremsendes til den, der har været under tilsyn, med en frist til at fremkomme med bemærkninger. Den færdige rapport, som fremsendes til Advokatrådet, skal kunne danne grundlag for Advokatrådets vurdering af forholdene hos den, der har været under tilsyn, jf. vedtægternes § 26, stk. 1. Rapporten skal endvidere indeholde indstilling om det videre forløb, herunder om der er behov for en revisorundersøgelse, jf. nedenfor om klientkontovedtægten § 14, og om, hvorvidt Advokatrådet bør rejse sag ved Advokatnævnet, jf. vedtægternes § 26, stk. 2.

Klientkontovedtægten medfører også en række forpligtelser for advokater og tilsynsbeføjelser for Advokatrådet. Således følger det bl.a. af klientkontovedtægten § 10, stk. 1, at Advokatrådet med et passende varsel fastsætter en frist, inden for hvilken alle advokatselskaber, der eksisterede, samt alle advokater, der havde beskikkelse den 31. december det foregående år, skal indsende en erklæring om størrelsen af advokatselskabets eller advokatens samlede tilsvær af betroede penge pr. denne dato til Advokatrådet. Advokatrådet kan bestemme, at erklæringen skal afgives på en særlig formular, og at erklæringen skal afgives elektronisk. I praksis anmoder Advokatrådet om indsendelse af denne formular en gang årligt, og formularen skal i nogle tilfælde være forsynet med en attest fra en registreret revisor.

I medfør af klientkontovedtægten § 14 kan rådet desuden i en række tilfælde beslutte at udpege en revisor, der skal undersøge, om en advokat overholder reglerne om behandlingen af betroede midler.

Endvidere følger det af klientkontovedtægten § 18, at tilsi-desættelse af klientkontovedtægten regler anses for en tilsi-desættelse af advokatpligterne, for hvilket Advokatrådet kan indklage den pågældende for Advokatnævnet, jf. retsplejelovens § 143, stk. 2, og § 124 d, stk. 2.

Det fremgår af rapporten fra EY, at tilsyn i praksis primært udføres ved besøg i advokatvirksomhederne, men at det også kan udføres på skriftligt grundlag, hvis dette skønnes mest hensigtsmæssigt.

Skriftligt tilsyn kan f.eks. være, når tilsynet anmoder en advokater om at udarbejde en redegørelse vedrørende et forhold, som har givet Advokatrådet mistanke om, at den pågældende advokat kan være i konflikt med god advokatskik eller lovgivningen i øvrigt.

Det fremgår af rapporten fra EY, at det udkørende tilsyn – hvor tilsynet er på besøg i advokatvirksomhederne – omfatter kontrol med de særlige forhold eller krav, der gør sig gældende vedrørende bl.a. obligatorisk efteruddannelse, forsikring og garanti, EU-advokater, advokatselskaber, interessekonfliktreglerne, hvidvaskområdet, prisoplysningsreglerne, almene oplysningsforpligtelser samt anvendelse af advokattitlen. Det udkørende tilsyn fungerer i praksis på den måde, at de advokatvirksomheder, der udtages til tilsyn, modtager et brev fra Advokatsamfundet med en opfordring om at aftale et tidspunkt for tilsynsbesøg inden for fire uger. I brevet er det ligeledes beskrevet, hvad man kan forvente af besøget, og hvad tilsynet vil lægge vægt på. Herudover er vedlagt et tilsynsskema, der bruges under tilsynsbesøget.

Det fremgår endvidere af rapporten fra EY, at de emner, der fremgår af tilsynsskemaet, under mødet bliver gennemgået, men at der også er mulighed for at drøfte andre spørgsmål. Medarbejderen fra Advokatsamfundet noterer konklusionerne fra mødet i tilsynsskemaet, der afslutningsvist underskrives og kopieres til advokatvirksomheden. En del af forholdene vil alene blive kontrolleret på virksomhedsniveau, mens f.eks. spørgsmål vedrørende prisoplysningsreglerne typisk foregår ved, at der udtages 5 tilfældige sager, der kontrolleres. Hvis alle forhold ikke har været i orden, vil det oftest blive aftalt, hvordan disse forhold rettes op og inden for hvilken frist.

3.2.2. *Anbefalinger fra rapporten fra EY*

EY anbefaler, at Advokatrådet udarbejder og ibrugtager instrukser eller arbejdsprogrammer for tilsynsvirksomheden, som mere detaljeret angiver de kontrolhandlinger, den tilsynsførende skal gennemføre. Disse instrukser eller arbejdsprogrammer skal medvirke til grundighed og ensartethed samt til at sikre bedre dokumentation for det faktisk udførte tilsyn, men må ikke hindre den tilsynsførendes individuelle vurderinger og tilpasninger af tilsynshandlingerne til konkrete omstændigheder. Det anbefales også, at instrukserne

eller arbejdsprogrammerne skal reflektere en risikovurdering, herunder bl.a. ved at give anvisninger vedrørende antallet af konkrete sager, der udtages og gennemgås i forbindelse med tilsynet.

Ligeledes fremgår det af rapporten, at rådet i dag anvender spørgeskemaer, som den tilsynsførende udfylder i forbindelse med tilsynsbesøget. Det fremgår i denne forbindelse, at det ikke er muligt at udlede af de udfyldte spørgeskemaer, hvor detaljeret den udførte kontrol har været, og om det angivne svar i spørgeskemaet alene er den tilsynsførendes gengivelse af, hvad advokaten har svaret på spørgsmålet, eller om der er foretaget yderligere kontrol.

3.2.3. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

EY's undersøgelse har vist, at den nuværende regulering af tilsynet ikke sikrer, at Advokatrådet foretager et tilstrækkeligt differentieret tilsyn hos advokaterne. Der er således ikke sikkerhed for, at tilsynet afspejler, hvilke problemstillinger, rådet forestiller sig, advokatens virksomhed giver anledning til. Derimod tyder meget på, at der i praksis anvendes en relativt standardiseret fremgangsmåde i form af et fast skema. Ligeledes er det ikke muligt efterfølgende at se, hvordan oplysningerne i skemaet er fremkommet, om den tilsynsførende har spurgt yderligere ind, eller om de enkelte svar har givet anledning til yderligere undersøgelser.

Justitsministeriet er på den baggrund enig i anbefalingen fra EY's rapport om, at der er behov for at opstille krav til Advokatrådet om, at rådet skal benytte mere detaljerede instrukser eller arbejdsprogrammer. Det foreslås på den baggrund, at der indføres krav om, at Advokatrådet udfærdiger arbejdsprogrammer, der på en detaljeret måde angiver, hvordan udførelsen af tilsynet skal foretages.

Arbejdsprogrammerne skal i denne forbindelse tilpasses de problemstillinger, som Advokatrådet må forvente kunne opstå hos den enkelte advokat. Rådet skal i denne forbindelse gruppere advokaterne efter, hvor stor en risiko der er for, at den enkelte advokat ikke overholder de pligter, stillingen som advokat medfører, jf. ovenfor. Det skal ligeledes fremgå af skemaerne, hvilke kontrolhandlinger den tilsynsførende har foretaget, samt hvorfra de på skemaet angivne oplysninger stammer. Der kan f.eks. ved et tilsyn hos en forsvarsadvokat spørges ind til, om den pågældende anvender markedsføring i forbindelse med sit hverv. Hvis dette bekræftes, kan den tilsynsførende passende spørge ind til, hvordan markedsføringen anvendes, hvorhenne, mod hvem den rettes, mv., ligesom det kan fremgå af den tilsynsførendes udfyldelse af skemaet, at den tilsynsførende har spurgt ind til disse forhold, og at de nedskrevne svar er udtryk for advokatens mundtlige umiddelbare besvarelse af disse spørgsmål, hvis dette er tilfældet.

Arbejdsprogrammerne vil gøre det muligt for Advokatrådet at føre et mere ensartet og effektivt tilsyn med henblik på tidligere at blive opmærksom på uregelmæssigheder hos den enkelte advokat eller advokatvirksomhed. Den mere detaljerede nedskrivning af besvarelser i skemaer vil ligeledes lede til, at Advokatrådet på et senere tidspunkt kan se, hvordan tilsynet er udført, og hvordan den pågældende advokat har svaret.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 3, og bemærkningerne hertil.

3.3. Styrkelse af Advokatrådets tilsyn

3.3.1. Udveksling af oplysninger mellem Advokatrådet og offentlige myndigheder

3.3.1.1. Gældende ret

Det følger af forvaltningslovens § 28, stk. 1, at for manuel videregivelse af oplysninger om enkeltpersoner (personoplysninger) til en anden forvaltningsmyndighed gælder reglerne i databeskyttelseslovens §§ 6-8 og 10 og § 11, stk. 1, og i artikel 5, stk. 1, litra a-c, artikel 6, artikel 7, stk. 3, 1. og 2. pkt., artikel 9 og 10 og artikel 77, stk. 1, i databeskyttelsesforordningen, jf. databeskyttelseslovens § 2, stk. 1. For videregivelse af personoplysninger til en anden forvaltningsmyndighed, der helt eller delvis foretages ved hjælp af automatisk databehandling, finder reglerne i databeskyttelsesforordningen anvendelse, medmindre videregivelsen er reguleret af lov om retshåndhavende myndigheders behandling af personoplysninger. Det følger endvidere af forvaltningslovens § 28, stk. 2, at oplysninger af fortrolig karakter, der ikke er omfattet af stk. 1, kun må videregives til anden forvaltningsmyndighed, når den, oplysningen angår, udtrykkeligt har givet samtykke, når det følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov, at oplysningen skal videregives, eller når det må antages, at oplysningen vil være af væsentlig betydning for myndighedens virksomhed eller for en afgørelse, myndigheden skal træffe. Det vil typisk være oplysninger om juridiske personer eller statens sikkerhed.

I forhold til videregivelse af oplysninger følger det endvidere af forvaltningslovens § 31, stk. 1, at i det omfang en forvaltningsmyndighed er berettiget til at videregive en oplysning, skal myndigheden på begæring af en anden forvaltningsmyndighed videregive oplysningen, hvis den er af betydning for myndighedens virksomhed eller for en afgørelse, som myndigheden skal træffe. Bestemmelsen medfører, at en forvaltningsmyndighed ikke har en almindelig tavshedsret ved anmodning om udlevering af en fortrolig oplysning.

En forvaltningsmyndigheds pligt til at udlevere oplysninger gælder dog i medfør af bestemmelsens stk. 2 ikke, hvis videregivelsen påfører myndigheden et merarbejde, der væsentligt overstiger den interesse, den anden myndighed har i at få oplysningen.

Det følger endvidere af forvaltningslovens § 32, at den, der virker i den offentlige forvaltning, ikke i den forbindelse må skaffe sig fortrolige oplysninger, som ikke er af betydning for udførelsen af den pågældendes opgaver. Bestemmelsen har indirekte betydning for pligten til at videregive fortrolige oplysninger efter forvaltningslovens § 31. Den forvaltningsmyndighed, der videregiver oplysningerne til en anden forvaltningsmyndighed efter § 31, bør kun videregive oplysninger, der må antages at være et sagligt behov for hos den modtagende myndighed.

Spørgsmålet om offentlige ansattes tavshedspligt er reguleret i forvaltningslovens § 27 og straffelovens § 152 og §§ 152 c-152 f. Forvaltningslovens § 27 regulerer, hvilke type oplysninger der er fortrolige, mens straffelovens bestemmelser regulerer sanktionsspørgsmålet for uberettiget videregivelse af fortrolige oplysninger.

Det følger af forvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 1 og 2, at den, der virker i den offentlige forvaltning, har tavshedspligt, jf. straffelovens § 152 og §§ 152 c-152 f, med hensyn til oplysninger om enkeltpersoners private, herunder økonomiske, forhold, og med hensyn til tekniske indretninger eller fremgangsmåder eller om drifts- eller forretningsforhold eller lignende, for så vidt det er af væsentlig økonomisk betydning for den person eller virksomhed, oplysningerne angår, at oplysningerne ikke videregives. Om en oplysning er fortrolig efter lovens § 27, stk. 1, beror dels på en vurdering af oplysningernes karakter, dels den sammenhæng hvori oplysningerne indgår. Afgørende er bl.a. en vurdering af, om oplysningen er af en sådan art, at den efter den almindelige opfattelse i samfundet bør forlanges unddraget offentlighedens kendskab. Denne retlige standard ændres i takt med samfundets udvikling. Ved fortolkningen af bestemmelsen tillægges offentlighedslovens § 30, nr. 1, og de databeskyttelsesretlige regler om følsomme personoplysninger betydning.

Herudover har den, der virker inden for den offentlige forvaltning, tavshedspligt i medfør af forvaltningslovens § 27, stk. 2, når det er af væsentlig betydning for statens sikkerhed eller rigets forsvar, eller hvis en oplysning ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som fortrolig, herunder når fortrolighed følger af en EU-retlig eller folkeretlig forpligtelse. Bestemmelsens 1. pkt. skal forstås i overensstemmelse med offentlighedslovens § 31. Bestemmelsens 2. pkt. henviser til særlige tavshedspligtsbestemmelser i lovgivningen.

Tavshedspligten gælder endvidere, jf. forvaltningslovens § 27, stk. 3, når det er nødvendigt at hemmeligholde en oplysning til beskyttelse af væsentlige hensyn til rigets udenrigspolitiske interesser, herunder forholdet til andre lande eller internationale organisationer. Bestemmelsen skal forstås i overensstemmelse med offentlighedslovens § 32, stk. 2.

Herudover gælder tavshedspligten efter forvaltningslovens § 27, stk. 4, bl.a. med hensyn til oplysninger, det er nødvendigt at hemmeligholde for at varetage væsentlige hensyn til forebyggelse, efterforskning og forfølgning af lovovertrædelser samt straffuldbyardelse og beskyttelse af sigtede, vidner eller andre i sager om strafferetlig eller disciplinær forfølgning. Udtrykket disciplinær forfølgning omfatter alle arter af disciplinærsager, der er eller har været under behandling i den offentlige forvaltning. Vurderingen af, om oplysninger om enkeltpersoner, der ikke er ansat i den offentlige forvaltning, kan anses for at være fortrolige, skal ske på samme måde som for offentlige ansatte.

Endvidere omfatter tavshedspligten oplysninger om bl.a. gennemførelse af offentlig kontrol-, regulerings- eller planlægningsvirksomhed eller af påtænkte foranstaltninger i henhold til skatte- og afgiftslovgivningen, det offentliges økonomiske interesser, herunder udførelsen af det offentliges forretningsvirksomhed, eller private og offentlige interesser, hvor hemmeligholdelse efter forholdets særlige karakter er påkrævet, jf. forvaltningslovens § 27, stk. 4. Disse oplysninger svarer til oplysninger omfattet af offentlighedslovens § 33.

Der kan inden for den offentlige forvaltning alene pålægges tavshedspligt med hensyn til en oplysning, når det er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til bestemte offentlige eller private interesser som nævnt i forvaltningslovens § 27, stk. 1-4, jf. stk. 5.

Efter forvaltningslovens § 27, stk. 6, kan en forvaltningsmyndighed bestemme, at en person uden for den offentlige forvaltning har tavshedspligt med hensyn til fortrolige oplysninger, som myndigheden videregiver til den pågældende uden at være forpligtet hertil.

Særlovgivningen kan endvidere indeholde regler om tavshedspligt. Skattemyndighederne har i medfør af skatteforvaltningslovens § 17, stk. 1, en ubetinget tavshedspligt. Det følger således af denne bestemmelse, at skattemyndighederne under ansvar efter §§ 152, 152 a og 152 c-152 f i straffeloven skal iagttage ubetinget tavshedspligt for uvedkommende med hensyn til oplysninger om en fysisk eller en juridisk persons økonomiske, erhvervs-mæssige eller privatliv tilhørende forhold, som de under varetagelsen af deres arbejde bliver bekendt med. Sådanne oplysninger er fortrolige, jf. forvaltningslovens § 27, stk. 2, 2. pkt.

Videregivelse af de oplysninger, som efter forvaltningslovens § 27 anses for at være fortrolige, straffes efter straffelovens § 152 og §§ 152 c-152 f. Det følger af straffelovens § 152, stk. 1, at den, som virker eller har virket i offentlig tjeneste eller hverv, og som uberettiget videregiver eller udnytter fortrolige oplysninger, hvortil den pågældende i den forbindelse har fået kendskab, straffes med bøde eller fængsel

indtil 6 måneder. Det følger af bestemmelsens stk. 2, at hvis det i stk. 1 nævnte forhold begås med forsæt til at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, eller foreligger der i øvrigt særligt skærpende omstændigheder, kan straffen stige til fængsel indtil 2 år. Som særligt skærpende omstændighed anses navnlig tilfælde, hvor videregivelsen eller udnyttelsen er sket under sådanne omstændigheder, at det påfører andre en betydelig skade eller indebærer en særlig risiko herfor. Af bestemmelsens stk. 3 følger, at en oplysning er fortrolig, når den ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som sådan, eller når det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser. Det følger af straffelovens § 152 c, at § 152 finder tilsvarende anvendelse for de pågældende personers medhjælpere.

Det følger endvidere af straffelovens § 152 d, stk. 1, at §§ 152 og 152 c finder tilsvarende anvendelse på den, som uden at have medvirket til gerningen uberettiget skaffer sig eller udnytter oplysninger, der er fremkommet ved en sådan overtrædelse. Af § 152 d, stk. 2, følger, at den, der uden at have medvirket til gerningen uberettiget videregiver oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold, jf. forvaltningslovens § 28, stk. 1, som er fremkommet ved overtrædelse af §§ 152-152 c, straffes med samme straf.

Videregivelsen af fortrolige oplysninger efter forvaltningslovens § 27 til eksempelvis en anden forvaltningsmyndighed er således kun strafbart efter reglerne i straffeloven, hvis videregivelsen i det konkrete tilfælde kan anses for at være uberettiget. En videregivelse af fortrolige oplysninger vil dermed ikke være uberettiget, hvis myndigheden efter f.eks. en hjemmel i særloven har en pligt til at videregive oplysningerne.

En forvaltningsmyndighed skal i forbindelse med udveksling af fortrolige oplysninger overholde de forvaltningsretlige principper om saglighed og proportionalitet.

Reglerne om udveksling af oplysninger mellem forvaltningsmyndigheder skal ses i lyset af, at det påhviler en offentlig forvaltningsmyndighed i medfør af det ulovbestemte officialprincip, eventuelt i samarbejde med andre myndigheder eller parten, at fremskaffe fornødne oplysninger om en sag, sådan at myndigheden kan træffe en materiel korrekt afgørelse.

En offentlig forvaltningsmyndighed er endvidere forpligtet til at overholde forvaltningslovens processuelle regler. Det betyder bl.a., at en part som udgangspunkt har ret til på ethvert tidspunkt i sagen at vælge en eller flere partsrepræsentanter eller bisiddere i overensstemmelse med forvaltningslovens § 8, stk. 1, at en part som udgangspunkt skal partshøres efter forvaltningslovens § 19, stk. 1, og at en part som udgangspunkt på ethvert tidspunkt af sagen kan forlange, at

sagens afgørelse udsættes, indtil parten har afgivet en udtalelse, jf. forvaltningslovens § 21, stk. 1.

Advokatrådet er, som omtalt under pkt. 3.1.1, ikke omfattet af forvaltningsloven, og de ovenfor skitserede regler om udveksling af oplysninger og tavshedspligt finder derfor ikke anvendelse for Advokatrådet. Advokatnævnet er derimod en forvaltningsmyndighed, og nævnet skal således iagttage de ovenfor beskrevne forvaltningsretlige regler.

De databeskyttelsesretlige regler, herunder databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven, skal derimod iagttages af både Advokatrådet og Advokatnævnet.

Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2016/679/EU af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (databeskyttelsesforordningen) og lov om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven) finder anvendelse fra den 25. maj 2018.

Behandling af personoplysninger, herunder udveksling af personoplysninger mellem Advokatrådet og offentlige myndigheder, er reguleret af databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven.

Databeskyttelsesforordningens artikel 5 indeholder en række grundlæggende principper for den dataansvarliges behandling af oplysninger, herunder om formålsbegrænsning, data-minimering, ajourføring, opbevaring, behandlingssikkerhed mv. Det følger også af databeskyttelseslovens § 5, stk. 1, at personoplysninger skal indsamles til udtrykkeligt angivne og legitime formål og ikke må viderebehandles på en måde, der er uforenelig med disse formål.

Ved vurderingen af, hvorvidt personoplysninger kan videregives, skal således indgå de almindelige databeskyttelsesretlige principper for behandling af personoplysninger, herunder bl.a. at personoplysningerne skal være tilstrækkelige, relevante og begrænset til, hvad der er nødvendigt i forhold til de formål, hvortil de behandles, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra c.

Efter databeskyttelseslovens § 6, stk. 1, kan behandling, herunder videregivelse, af ikke-følsomme personoplysninger (dvs. alle andre personoplysninger end følsomme personoplysninger omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 9) finde sted, hvis mindst en af betingelserne i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra a-f, er opfyldt. Det bemærkes, at behandlingen af personoplysninger skal være nødvendig for at opfylde betingelserne for behandling af al-

mindelige personoplysninger i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1

Efter databeskyttelsesforordningens artikel 9 gælder et almindeligt forbud mod behandling af oplysninger om race eller etnisk oprindelse, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssigt tilhørsforhold, genetiske data, biometriske data med det formål entydigt at identificere en fysisk person, helbredsoplysninger eller oplysninger om en fysisk persons seksuelle forhold eller seksuelle orientering. Efter artikel 9, stk. 2-4, må sådanne oplysninger dog behandles under visse betingelser. Der kan endvidere henvises til databeskyttelseslovens § 7 om behandling af følsomme personoplysninger.

For så vidt angår behandling af oplysninger om strafbare forhold følger det af databeskyttelseslovens § 8, stk. 3, at private må behandle oplysninger om strafbare forhold, hvis den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke hertil. Herudover kan behandling ske, hvis det er nødvendigt til varetagelse af en berettiget interesse og denne interesse klart overstiger hensynet til den registrerede. Det bemærkes i den forbindelse, at bestemmelsen opstiller meget snævre rammer for, hvornår der kan ske registrering af følsomme personoplysninger uden samtykke. Videregivelse skal ske efter reglerne i databeskyttelseslovens § 8, stk. 4. Private kan i øvrigt behandle oplysninger om strafbare forhold, hvis betingelserne i databeskyttelseslovens § 8, stk. 5, er opfyldt.

Behandling af personoplysninger for politiet og andre retshåndhævende myndigheder til retshåndhævelsesformål er reguleret i lov nr. 410 af 27. april 2017 om retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger.

Der er på nuværende tidspunkt ingen myndigheder, der er forpligtede til i visse situationer at orientere Advokatrådet om oplysninger om advokater, som de er kommet i besiddelse af som led i udførelsen af deres opgaver. Hertil kommer, at forvaltningslovens regler om tavshedspligt og videregivelse af oplysninger i visse tilfælde vil kunne udgøre en hindring for videregivelsen af visse oplysninger fra offentlige myndigheder til Advokatrådet til brug for rådets tilsyn.

3.3.1.2. Rapporten fra EY

EY foreslår i sin rapport, at der indføres mulighed for, at Advokatrådet kan indhente oplysninger fra myndigheder mv., herunder for eksempel Rigsadvokaten og kriminalforsorgen. Dette har til formål i højere grad end i dag at kunne risikoklassificere advokaterne.

3.3.1.3. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Justitsministeriet er enig i, at det vil styrke Advokatrådets tilsyn, hvis rådet kan modtage oplysninger fra visse offentlige myndigheder.

Advokatrådet er ikke en offentlig myndighed, men er nedsat ved lov, og rådet varetager opgaver i det offentliges interesse. Rådet udfører desuden en tilsynsopgave, der kan sammenlignes med den tilsynsopgave, der i forhold til andre brancher udføres af en offentlig myndighed, f.eks. Erhvervsstyrelsen i forhold til revisorerne. På den baggrund er Justitsministeriet enig i, at rådet bør tilføres nogle af de samme beføjelser og underlægges samme tavshedspligt som offentlige myndigheder i øvrigt har for at modtage, indhente og dele oplysninger med offentlige myndigheder, når det har relevans for rådets tilsyn. I den forbindelse bemærkes det, at Advokatrådet ikke er underlagt forvaltningslovens regler eller de almindelige forvaltningsretlige principper, herunder proportionalitets- og saglighedsprincipper. Dog bemærkes, at Advokatrådet ved behandling af personoplysninger skal overholde databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven, herunder de grundlæggende principper i artikel 5. Bl.a. på baggrund af, at Advokatrådet ikke er omfattet af regler svarende til de, der gælder for offentlige myndigheder, finder Justitsministeriet det nødvendigt nærmere at beskrive og afgrænse, hvilke myndigheder Advokatrådet kan udveksle oplysninger med, hvilke oplysninger der kan udveksles, samt hvornår der kan ske udveksling.

Med udgangspunkt i EY's anbefaling har Justitsministeriet været i dialog med Advokatrådet om, hvilke oplysninger det kunne være relevant for rådet at have adgang til, med henblik på at kunne udføre et effektivt tilsyn.

Advokatrådet har oplyst, at det er relevant på et så tidligt stadie som muligt at modtage oplysninger fra anklagemyndigheden eller politiet om, at en advokat er involveret i en straffesag, herunder i form af sigtelser mv., når der er tale om en sag, der er relevant for Advokatrådets tilsyn.

I forhold til Direktoratet for Kriminalforsorgen har Advokatrådet oplyst, at det er relevant for rådet at kunne modtage oplysninger fra personalet i fængsler og arresthuse, hvis der er episoder i fængslerne, der kan være relevante for Advokatrådets tilsyn, som f.eks. uddeling af reklamegenstande mv. Herudover har Advokatrådet oplyst, at det også er relevant for rådet at modtage oplysninger om, at Direktoratet for Kriminalforsorgen eller en af kriminalforsorgens institutioner har politianmeldt en advokat.

Advokatrådet har desuden peget på, at rådet vil være interesseret i at modtage en række oplysninger fra domstolene, når der mod en advokat indgives konkursbegæring, begæring om rekonstruktion, fagedretsbegæring af betydning for ad-

vokatens hverv, begæring om konkurskarantæne eller tvangsauktionsbegæring. Disse vil ofte være en indikation på, at en advokat er i økonomisk uføre, hvilket forøger risikoen for, at den pågældende vil misbruge klientmidler eller benytter fremgangsmåder, der er uforenelige med advokathvervet. Herudover har Advokatrådet oplyst, at det vil være relevant at kunne indhente oplysninger om en forsvarsadvokats anmodning om salær i en straffesag, da rådet herudfra vil kunne fastslå, om en forsvarsadvokat systematisk har anmodet om for højt salær. Herudover ville andre oplysninger om uregelmæssigheder vedrørende advokater også kunne være relevante for domstolene at sende til Advokatrådet.

Herudover har Advokatrådet oplyst, at det er relevant for Advokatrådet at kunne få oplysninger fra politiet eller anklagemyndigheden om igangværende efterforskninger eller straffesager, da dette kan være indikation på en forøget risiko, f.eks. hvis en advokat efterforskes for underslæb.

Endvidere har Advokatrådet oplyst, at visse oplysninger fra skattemyndighederne kan være relevante for rådets tilsyn, dels fordi advokatens økonomiske situation kan have betydning for rådets risikoklassificering af advokaten, dels fordi gæld i størrelsesordenen 100.000 kr. og derover til det offentlige kan lede til frakendelse af advokatbeskikkelsen i medfør af retsplejelovens § 139, stk. 1.

Advokatrådet har endelig gjort opmærksom på, at det ville være ønskværdigt, hvis rådet i et vist omfang kunne modtage oplysninger fra Advokatnævnet, da der i nævnets behandling af sager ofte indgår oplysninger om advokaters tilsidesættelse af regler, som vil kunne være relevant for Advokatrådets tilsyn. Der har således været eksempler på, at Advokatrådet har undersøgt omstændighederne ved en advokats opførsel for først efterfølgende at finde ud af, at Advokatnævnet har en verserende disciplinærsag mod vedkommende.

Justitsministeriet kan tilslutte sig, at Advokatrådet får adgang til oplysninger fra offentlige myndigheder i det ovennævnte omfang med henblik på at give rådet mulighed for at udføre et mere effektivt tilsyn.

Det kan for det første ske ved, at Advokatrådet kan anmode offentlige myndigheder om oplysninger. Det kan for det andet ske ved, at visse myndigheder skal være forpligtet til at udlevere bestemte typer af oplysninger til Advokatrådet. Justitsministeriet finder i denne forbindelse, at dette – for at undgå, at en potentielt meget stor administrativ byrde placeres hos de pågældende myndigheder – bør begrænses til tilfælde, hvor myndigheden kommer i besiddelse af oplysninger, der umiddelbart kan konstateres at være relevante for rådets tilsyn, i tilfælde, hvor myndigheden ved, at oplysningerne knytter sig til en advokat og dennes udøvelse af hvervet som advokat. Det kan for det tredje ske ved, at visse

myndigheder i øvrigt kan dele oplysninger med Advokatrådet, hvis det konkret skønnes at være relevant for Advokatrådets tilsyn.

Det foreslås således, at anklagemyndigheden skal underrette Advokatrådet, når der rejses tiltale mod advokater, og der i den forbindelse nedlægges påstand om hel eller delvis frakendelse af retten til at drive advokatvirksomhed. Det foreslås som supplement hertil, at Advokatrådet i forbindelse med udøvelsen af sit tilsyn kan indhente oplysninger om specifikke advokater fra anklagemyndigheden i forhold til eventuelle verserende straffesager mod advokaten, når advokaten er sigtet. Anklagemyndigheden vil desuden have mulighed for at dele oplysninger med Advokatrådet, hvis anklagemyndigheden vurderer, at oplysningerne er relevante for rådets tilsyn med advokater.

Det er vurderingen, at der ikke kan opstilles objektivt konstaterbare kriterier for, hvornår politiet vil skulle dele oplysninger om efterforskning mv. med Advokatrådet, uden at der samtidig også indføres en væsentlig administrativ byrde. Det kan således ikke sikres, at politiet altid vil have viden om, at en person, der er mål for politiets efterforskning, er advokat, ligesom der kan være tale om sigtelser i mange forskellige typer af sager, herunder f.eks. færdselsforseelser, der som udgangspunkt ikke har nogen relevans for Advokatrådets tilsyn. Det foreslås, at der indføres mulighed for, at politiet kan dele oplysninger med Advokatrådet om en igangværende efterforskning, herunder rejste sigtelser mv., når politiet finder, at dette er relevant for Advokatrådets tilsyn. Der indføres som supplement hertil også hjemmel til, at Advokatrådet kan anmode politiet om oplysninger om igangværende efterforskninger mod navngivne advokater, når disse er sigtede.

Det foreslås desuden at indføre krav om, at Direktoratet for Kriminalforsorgen skal orientere Advokatrådet, når direktoratet foretager politianmeldelse af en advokat, hvis der er tale om anmeldelse foretaget angående forhold, der er begået i forbindelse med udøvelsen af hvervet som advokat. Således vil en situation, hvor en advokat besøger et familiemedlem i en af kriminalforsorgens institutioner og i den forbindelse begår en forseelse, der ikke i øvrigt har relation til advokathvervet eller har relation til forretningsforhold eller andre forhold af økonomisk karakter, jf. retsplejelovens § 126, stk. 4, ikke være omfattet af bestemmelsen. Det foreslås dog, at Direktoratet for Kriminalforsorgen – helt undtagelsesvist – kan undlade at videregive oplysninger til Advokatrådet, hvis videregivelsen af oplysninger vil kunne kompromittere en eventuel efterforskning mod den pågældende advokat.

Det er vurderingen, at de tilfælde, hvor Direktoratet for Kriminalforsorgen eller en af kriminalforsorgens institutioner i øvrigt kommer i besiddelse af oplysninger om forhold, der kan være relevante for Advokatrådets tilsyn, vil kunne varetages gennem den almindelige mulighed for at orientere Ad-

vokatrådet om oplysninger, der er relevante for rådets tilsyn, herunder bl.a. også gennem den foreslåede whistleblower-ordning.

Justitsministeriet foreslår i overensstemmelse med Advokatrådets forslag, at domstolene skal underrette Advokatrådet, når der mod en advokat indgives konkursbegæring, begæring om rekonstruktion, fogedretsbegæring af betydning for advokatens hverv, begæring om konkursskarantæne eller tvangsauktionsbegæring.

Det foreslås ligeledes, at der indføres mulighed for, at Advokatrådet fra domstolene kan indhente oplysninger om en beskikket advokats anmodning om salær i en specifik sag.

Det er Justitsministeriets vurdering, at det vil være en uforholdsmæssig administrativ byrde at pålægge skattemyndighederne en selvstændig forpligtelse til at underrette Advokatrådet, når en advokat f.eks. har væsentlig gæld til det offentlige. Dette skyldes, at skattemyndighederne ikke nødvendigvis vil have informationer om, hvorvidt en skatteyder er advokat eller ej. Det foreslås derfor, at der indsættes hjemmel til, at skattemyndighederne kan videregive oplysninger om en advokats skattesag, hvis myndigheden vurderer, at oplysningen er relevant for Advokatrådets tilsyn. Det foreslås desuden, at skattemyndighederne kan videregive oplysninger om ansøgninger om omkostningsgodtgørelse i skattesager, hvis skattemyndighederne vurderer, at oplysningerne er relevante for Advokatrådets tilsyn. Som supplement hertil foreslås det, at Advokatrådet i forbindelse med udøvelsen af sit tilsyn kan anmode skattemyndighederne om specificerede skatteoplysninger vedrørende en advokat. Videregivelse efter de ovennævnte bestemmelser vil ikke være i strid med tavshedspligten i skatteforvaltningslovens § 17, stk. 1, da videregivelsen efter den foreslåede hjemmel vil være berettiget.

Det foreslås desuden, at Advokatnævnet får mulighed for at underrette Advokatrådet om oplysninger, der efter nævnets vurdering er relevante for rådets tilsyn. Det er Justitsministeriets vurdering, at nævnet har kompetencerne til at vurdere, hvornår oplysninger er relevante for rådets tilsyn, da nævnet beskæftiger sig med advokatreguleringen.

Eftersom der er tale om oplysninger, der ofte kan være af fortrolig karakter, og Advokatrådet som nævnt ikke er omfattet af forvaltningslovens § 27 om tavshedspligt, foreslås det desuden, at der indføres en tavshedspligt for Advokatrådets medlemmer. Tavshedspligten omfatter fortrolige oplysninger. Ved fortrolige oplysninger forstås samme oplysninger, som er omfattet af forvaltningslovens § 27.

Tavshedspligten efter den foreslåede § 143 b, stk. 1, medfører, at oplysninger om enkeltpersoners private, herunder økonomiske, forhold, og oplysninger om bl.a. forretnings-

forhold eller lignende, jf. § 27, vil anses for at være fortrolige oplysninger og dermed omfattet af tavshedspligten. Dette medfører, at oplysninger, Advokatrådet modtager som led i sit tilsyn om f.eks. verserende straffesager mod en advokat eller en advokats skatteforhold, vil være omfattet af tavshedspligten.

Herudover vil også oplysninger, der i øvrigt efter lovgivningen er fortrolige, være omfattet af tavshedspligten. I forhold til den foreslåede bestemmelse for Advokatrådets medlemmer mv. medfører dette, at oplysninger, Advokatrådet modtager i medfør af sit tilsyn, om eksempelvis en advokats skattesag, vil være fortrolige, hvis oplysningen i medfør af lovgivningen er fortrolig.

Det foreslås endvidere, at tavshedspligten udstrækkes til også at gælde for Advokatsamfundets ansatte og kredsbestyrererne for advokatkredsens medlemmer, da disse persongrupper bistår Advokatrådet med dets tilsyn.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 5, og bemærkningerne hertil.

3.3.2. Krav om deltagelse i tilsyn

3.3.2.1. Gældende ret

Advokatrådet udfører i medfør af retsplejelovens § 143, stk. 2, tilsyn med advokaterne og deres autoriserede fuldmægtige. Der findes ikke i retsplejeloven nogen bestemmelse, der direkte forpligter advokater til at udlevere oplysninger til Advokatrådet i forbindelse med rådets udførelse af dets tilsyn. Advokatrådet har dog oplyst, at rådet i praksis anser en advokats manglende deltagelse i tilsyn og udlevering af oplysninger i denne forbindelse for at være i strid med god advokatskik, hvilket bekræftes af praksis fra Advokatnævnet. Det følger endvidere af Advokatsamfundets vedtægters § 25, stk. 1, at den, der er under tilsyn, er forpligtet til at forsyne tilsynsadvokaten med de oplysninger og dokumenter mv., som tilsynsadvokaten finder, har betydning for tilsynet, jf. nærmere under pkt. 3.2.1 om udførelsen af Advokatrådets tilsyn.

Dette medfører, at rådet kan indbringe advokaten for Advokatnævnet, og at advokaten kan ifalde en disciplinær sanktion, såfremt advokaten ikke opfylder sin forpligtelse til at medvirke til tilsynet. Advokatrådet har dog oplyst, at der fortsat er tilfælde, hvor advokater stiller spørgsmålstejn ved forpligtelsen til at medvirke til rådets tilsyn, herunder udlevere oplysninger til rådet i tilknytning til tilsynet.

Det følger af retssikkerhedslovens § 10, stk. 1, at hvis der er konkret mistanke om, at en enkeltperson eller juridisk person har begået en lovovertrædelse, der kan medføre straf, gælder en evt. oplysningspligt ikke i forhold til den mis-

tænkte, medmindre det kan udelukkes, at de oplysninger, som søges tilvejebragt, kan have betydning for bedømmelsen af den formodede lovovertrædelse. Retssikkerhedslovens kapitel 4, der indeholder § 10, finder anvendelse i tilfælde, hvor der i lovgivningen mv. er fastsat pligt til at meddele oplysninger til den offentlige forvaltning, jf. retssikkerhedslovens § 1, stk. 3.

3.3.2.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Justitsministeriet finder det naturligt, at Advokatrådet har tilstrækkelige beføjelser til at udføre sit tilsyn, herunder at rådet i den forbindelse kan anmode om – og modtage – oplysninger fra de advokater, der er genstand for rådets tilsyn.

Det foreslås på baggrund heraf, at der indsættes en bestemmelse i retsplejeloven, hvoraf det udtrykkeligt følger, at advokater er forpligtet til at medvirke til Advokatrådets udførelse af tilsyn, herunder ved at udlevere oplysninger til brug for tilsynet. Det bemærkes i den forbindelse, at der vil være tale om en kodificering af praksis fra Advokatnævnet i forhold til pligten til at medvirke til tilsynet.

I forbindelse med Advokatrådets anvendelse af oplysningspligten foreslås det, at retssikkerhedslovens kapitel 4 finder anvendelse i forbindelse med Advokatrådets tilsynsopgave. Det skyldes, at kapitel 4 i retssikkerhedsloven ville have fundet anvendelse, hvis det var en offentlig myndighed, der fik tillagt kompetence til at håndhæve en oplysningspligt, og da der ses at gøre sig de samme retssikkerhedsmæssige hensyn gældende her.

Det indebærer efter retssikkerhedslovens § 10, stk. 1, 1. pkt., at Advokatrådet ikke kan pålægge en person, mod hvem der er rettet en konkret mistanke om, at vedkommende har begået en lovovertrædelse, der kan medføre straf, at afgive oplysninger. Det gælder dog ikke, hvis det kan udelukkes, at de oplysninger, som søges tilvejebragt, kan have betydning for bedømmelsen af den formodede lovovertrædelse, jf. sidste led i 1. pkt.

Udtrykket ”straf” i retssikkerhedslovens § 10 skal forstås i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6, jf. bemærkningerne til retssikkerhedsloven, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, side 3096ff.

Det bemærkes i den forbindelse, at en disciplinærsanktion i medfør af retsplejelovens § 147 c som følge af tilsidesættelse af god advokatskik ikke antages at være en straf i konventionens forstand, jf. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols afgørelse af 24. november 1998 i sagen Brown mod Storbritannien, og Højesterets domme af 3. no-

vember 1999 (trykt i UfR 2000, side 307) og 12. december 2017 (trykt i UfR 2018, side 1160).

Bestemmelsen vil derimod være relevant i en situation, hvor Advokatrådet ønsker at indhente oplysninger som led i tilsynet, og der er konkret mistanke om, at den pågældende har begået en strafbar lovovertrædelse, f.eks. bedrageri.

Overtrædelse af den foreslåede bestemmelse om oplysningspligt vil også herefter være en overtrædelse af god advokatskik, der kan lede til disciplinærsanktioner ved indbringelse for Advokatnævnet.

Advokatrådet vil desuden – som hidtil – i medfør af retsplejelovens § 147 c, stk. 2, kunne indklage advokaten for nævnet med påstand om, at Advokatnævnet pålægger den pågældende advokat tvangsbøder. Det forudsættes, at nævnet behandler disse sager med den fornødne hurtighed, henset til formålet med udstedelsen af tvangsbøder, der netop er at forsøge at opnå en hurtig reaktion. Hvis rådet samtidig med sagen om overtrædelse af oplysningspligten med dertilhørende påstand om tvangsbøde i øvrigt nedlægger påstand om sanktioner som følge af tilsidesættelse af andre pligter, forudsættes det, at nævnet vil kunne behandle spørgsmålet om tvangsbøder separat med henblik på at kunne træffe en hurtig afgørelse om dette spørgsmål.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 3, og bemærkningerne hertil.

3.3.3. Oprettelse af whistleblowerordning

3.3.3.1. Gældende ret

Enhver kan henvende sig til Advokatrådet med henblik på at underrette rådet om en advokat, der ikke har overholdt de pligter, stillingen medfører. Der findes ikke særlige kanaler, hvorigennem borgere eller myndigheder anonymt kan rette henvendelse til Advokatrådet.

Advokatrådet er ikke omfattet af offentlighedsloven. Advokatrådet er derfor ikke omfattet af reglerne om aktindsigt og notatpligt, og har derfor mulighed for at undlade at videregive oplysninger om en klager til udenforstående, hvis klageren ønsker at være anonym.

3.3.3.2. Rapporten fra EY

EY anbefaler, at der under Advokatsamfundet overvejes etablering af en formel whistleblowerordning, der vil kunne gøre det lettere, anonymt og mere legitimt for klienter, myndigheder mv. at foretage indberetning af mulig ulovlig eller uetisk adfærd, som tilsynet bør følge op på.

3.3.3.3. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Advokatrådet har over for Justitsministeriet gjort opmærksom på, at rådet har vanskeligt ved at føre et tilstrækkeligt tilsyn, hvis rådet ikke modtager alle de relevante informationer, som f.eks. fra ansatte ved fængslerne, der ofte har med advokater at gøre. Advokatrådet har i den forbindelse peget på, at oprettelsen af en whistleblowerordning, der giver alle mulighed for anonymt at henvende sig til rådet, formentlig vil kunne styrke informationstilgangen til rådet.

Justitsministeriet er enig i, at adgangen til at give oplysninger om advokaters forhold til Advokatrådet til brug for rådets tilsyn bør være så enkel som mulig med henblik på at sikre, at rådet kommer i besiddelse af oplysninger, der kunne være relevante for rådets tilsyn. Det er i den forbindelse vigtigt at sikre, at kendskabet til muligheden for at foretage indberetninger er så bredt som muligt. Efter Justitsministeriets opfattelse vil oprettelsen af en whistleblowerordning, der giver mulighed for at foretage anonyme indberetninger af forhold vedrørende overtrædelser af advokatreguleringen til Advokatrådet, kunne medvirke til at styrke kendskabet til og interessen for at foretage sådanne indberetninger. Justitsministeriet er på den baggrund enig i anbefalingen fra EY.

Justitsministeriet foreslår derfor, at der oprettes en formel ordning under Advokatrådet, hvortil personer kan indberette overtrædelser eller potentielle overtrædelser af den advokattretlige regulering.

Ordningen skal være indrettet på en sådan måde, at indberetninger til Advokatrådet om overtrædelser af den advokattretlige regulering skal kunne foretages anonymt. Dette medfører, at den, der indberetter en overtrædelse, skal kunne foretage en indberetning uden angivelse af navn, uden mulighed for sporing af computerens IP-adresse og lignende. Indberetningerne bør endvidere som udgangspunkt kun være tilgængelige for den eller de medarbejdere i Advokatrådets sekretariat, der arbejder med tilsynet.

Det foreslås i forlængelse af denne ordning, at Advokatsamfundets ansatte samt medlemmer af Advokatrådet ikke må videregive oplysninger til andre om en person, når vedkommende har indberettet en virksomhed eller en person til Advokatsamfundet eller Advokatrådet. Denne beskyttelse gælder også, når en persons ansættelsesforhold ved Advokatsamfundet ophører, eller en persons udnævnelse som rådsmedlem ophører. Med andre ord foreslås det, at det altid være en fortrolig oplysning, hvem der har indberettet en virksomhed eller advokat til Advokatsamfundet eller Advokatrådet i medfør af den foreslåede whistleblowerordning, og at det samtidig altid vil være uberettiget at videregive oplysninger herom.

Det foreslås, at overtrædelse af den foreslåede tavshedspligt begået af Advokatsamfundets ansatte eller af medlemmer af Advokatrådet kan straffes i medfør af straffelovens § 152 og §§ 152 c-f.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 7, og bemærkningerne hertil.

3.3.4. Betingelserne for indkaldelse til kollegial samtale

3.3.4.1. Gældende ret

Advokatrådet kan i medfør af retsplejelovens § 143, stk. 3, 1. pkt., træffe bestemmelse om, at en advokat eller en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anpartar i et advokatselskab, skal indkaldes til en samtale med kredsbestyrelsen i en af de advokatredse, som grænser op til den kreds, hvor advokaten eller den ovennævnte person har sin virksomhed, hvis det må antages, at advokaten eller den ovennævnte person groft eller gentagne gange har tilsidesat de pligter, som stillingen medfører.

Advokatrådets mulighed for at indkalde advokater mv. til en kollegial samtale blev indsat ved lov nr. 520 af 6. juni 2007. Loven er baseret på betænkning nr. 1479/2006 afgivet af Advokatudvalget. Det fremgår af bemærkningerne, at samtalen bl.a. har til formål at gøre advokaten opmærksom på, at Advokatrådet har modtaget oplysninger, der tyder på, at advokaten har tilsidesat god advokatskik eller andre advokatpligter, samt at få vedkommende til at ændre kurs. Endvidere fremgår det, at samtalen har til formål at forbedre Advokatrådets grundlag for at vurdere, om der bør indledes en sag ved Advokatnævnet mod den pågældende advokat. Udebliver advokaten fra samtalen, bør dette efter omstændighederne kunne betragtes som en tilsidesættelse af god advokatskik. Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at samtalen ikke er et alternativ men et supplement til klagesagsbehandlingen, og at samtalen skal have til formål at hindre fremtidige tilsidesættelser af advokatpligterne. Endelig fremgår det af bemærkningerne, at Advokatudvalget finder, at der med kriteriet om, at der skal være mistanke om, at advokaten groft eller gentagne gange har tilsidesat advokatpligterne, er fundet en rimelig løsning, der både tilgodeser hensynet til klienterne og advokaten og dennes fortsatte drift af virksomheden, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 5437 og 5441.

3.3.4.2. Justitsministeriets overvejelser

Advokatrådet har over for Justitsministeriet udtrykt ønske om, at betingelserne for at indkalde advokater mv. til en kollegial samtale lempes, så det bliver muligt for rådet tidligere at gribe ind over for advokater mv. i tilfælde, hvor der er mistanke om, at de pågældende ikke overholder den advokattretlige regulering. Advokatrådet har i den forbindelse peget på, at det nugældende krav om, at den pågældende groft eller gentagne gange skal have tilsidesat de pligter, som stil-

lingen medfører, er for strengt og i visse tilfælde afskærer rådet muligheden for at gribe tidligt ind i tilfælde, hvor der er indikationer på, at en advokat mv. ikke overholder pligterne.

Af de grunde, som Advokatrådet har anført, kan Justitsministeriet tilslutte sig forslaget om at lempe kriteriet for at indkalde en advokat mv. til en kollegial samtale. Justitsministeriet kan i den forbindelse desuden henvise til, at formålene med muligheden for at indkalde advokater mv. til kollegial samtale, nemlig dels at få den pågældende til at ændre kurs, dels at forbedre Advokatrådets grundlag for at vurdere, om der bør rejses en sag ved Advokatnævnet mod den pågældende, efter ministeriets opfattelse tilsiger, at kriteriet for at indkalde til en kollegial samtale ikke bør være strengt.

3.3.4.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås på den baggrund, at betingelserne for afholdelse af kollegiale samtaler ændres, så der alene stilles krav om, at det må antages, at en advokat eller en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anpartar i et advokatselskab, har tilsidesat de pligter, som stillingen medfører.

Det er Justitsministeriets vurdering, at en sådan lempelse af betingelserne for at indkalde advokater mv. til kollegial samtale vil styrke Advokatrådets mulighed for at gribe tidligt ind over for advokater mv., der tilsidesætter de pligter, som stillingen medfører.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 4, og bemærkningerne hertil.

4. Advokatnævnets sanktionsmuligheder

4.1. Advokatnævnets muligheder for betinget frakendelse af advokatbeskikkelsen

4.1.1. Gældende ret

Advokatnævnet kan i medfør af retsplejelovens § 147 c, stk. 3, frakende en advokat retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at udøve advokatvirksomhed, hvis advokaten har gjort sig skyldig i grov eller oftere gentagen overtrædelse af sine pligter som advokat, og de udviste forhold giver grund til at antage, at den pågældende ikke for fremtiden vil udøve advokatvirksomhed på forsvarlig måde. Frakendelsen kan ske i et tidsrum fra 6 måneder til 5 år eller indtil videre.

I medfør af retsplejelovens § 147 c, stk. 4, kan Advokatnævnet endvidere frakende en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anpartar i et advokatselskab, retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at eje aktier eller

anpartar i et advokatselskab, hvis den pågældende har gjort sig skyldig i grov eller oftere gentagen overtrædelse af de regler, som regulerer advokathvervet, og de udviste forhold giver anledning til at antage, at den pågældende ikke for fremtiden vil overholde disse regler. Frakendelsen kan også her ske i et tidsrum fra 6 måneder til 5 år eller indtil videre.

4.1.2. Justitsministeriets overvejelser

Advokatrådet har over for Justitsministeriet foreslået, at Advokatnævnet – i tillæg til den eksisterende mulighed for ubetinget frakendelse af advokatbeskikkelse – gives mulighed for betinget at frakende en advokat sin advokatbeskikkelse. Advokatrådet har i den forbindelse peget på, at en sådan yderligere sanktionsmulighed vil kunne være et effektivt præventivt redskab over for advokater, der – uden at det dog kvalificerer til en ubetinget frakendelse af advokatbeskikkelsen – groft eller gentagne gange har tilsidesat pligterne som advokat. Rådet har desuden henvist til, at Revisornævnet har en tilsvarende mulighed for betinget at frakende autorisationen som revisor.

Justitsministeriet kan, af de grunde, der er anført af Advokatrådet, tilslutte sig forslaget om at give Advokatnævnet mulighed for betinget at frakende advokatbeskikkelsen.

Det bemærkes i den forbindelse, at Revisornævnet som anført af Advokatrådet har en tilsvarende mulighed for betinget at frakende en revisor sin autorisation. Denne mulighed blev indsat ved lov nr. 631 af 8. juni 2016 om ændring af revisorloven og forskellige andre love (Gennemførelse af ændringer i revisordirektivet og valgmuligheder i forordningen om særlige krav til revision af virksomheder af interesse for offentligheden). Indførelsen af muligheden for betinget frakendelse er baseret på en anbefaling fra Revisorkommissionen.

Revisorkommissionen udtalte i den forbindelse, at der er en ganske høj barre for, hvornår en revisor kan få frakendt sin autorisation, og anbefalede på den baggrund, at der indføres en mellemsanktion (et ”gult kort”) mellem en bødesanktion og en (ubetinget) frakendelse. Betingelserne for, at en revisor kan få frakendt sin autorisation, er, at revisor skal have gjort sig skyldig i grov eller oftere gentaget forsømmelse i udøvelsen af sin virksomhed, og de udviste forhold giver grund til at antage, at den pågældende ikke i fremtiden vil udøve virksomheden på forsvarlig måde, jf. § 44, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 1167 af 9. september 2016 af lov om godkendte revisorer og revisionsvirksomheder (revisorloven).

Betingelserne for, at Advokatnævnet kan frakende en advokat retten til at udøve advokatvirksomhed, er – som omtalt – at advokaten har gjort sig skyldig i grov eller oftere gentagen overtrædelse af sine pligter som advokat, og at de udvis-

te forhold giver grund til at antage, at den pågældende ikke vil udøve advokatvirksomhed på forsvarlig måde.

Der er således ensartede krav for, hvornår Advokatnævnet kan fratage en advokat retten til at udøve advokatvirksomhed, og for, hvornår Revisornævnet kan fratage en revisor sin autorisation.

Efter Justitsministeriets opfattelse taler de hensyn, som Revisorkommissionen lagde vægt på i forbindelse med anbefalingen om at indføre betinget frakendelse i forhold til Revisornævnet, for, at også Advokatnævnet gives en sådan mulighed. Der ses således ikke at være afgørende forskelle mellem de to områder, der kan begrunde, at Advokatnævnet ikke også bør kunne tildele en betinget frakendelse af retten til at drive advokatvirksomhed.

Advokatnævnet bør efter Justitsministeriets opfattelse tilsvarende gives mulighed for betinget at frakende en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at eje aktier eller anparter i et advokatselskab. I forhold til Advokatnævnets sanktionsmuligheder har denne persongruppe hidtil været sidestillet med advokater, og efter Justitsministeriets opfattelse bør denne sidestilling opretholdes.

4.1.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås på den baggrund, at Advokatnævnet får mulighed for betinget at frakende en advokat retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at udøve advokatvirksomhed, hvis den pågældende har gjort sig skyldig i grov eller oftere gentagen overtrædelse af sine pligter som advokat.

Tilsvarende foreslås det, at Advokatnævnet gives mulighed for betinget at frakende en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at eje aktier eller anparter i et advokatselskab, hvis den pågældende har gjort sig skyldig i grov eller oftere gentagen overtrædelse af de regler, som regulerer advokathvervet.

Sanktionen vil – i forhold til advokater – især finde anvendelse, når der foreligger en grov tilsidesættelse af advokatens pligter som advokat, men hvor der ikke er et tilstrækkeligt grundlag for at frakende advokaten sin ret til at udøve advokatvirksomhed, f.eks. fordi de udviste forhold ikke med den fornødne sikkerhed giver grundlag for at antage, at den pågældende ikke for fremtiden vil udøve sin virksomhed på forsvarlig måde. Tilsvarende gør sig gældende i forhold til de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab.

Der vil skulle fastsættes en prøvetid, og fastsættelse af dennes længde vil afhænge af karakteren af forseelsen, herunder antallet af forhold, der danner grundlag for ikendelse af den betingede frakendelse.

Det forudsættes, at pålæggelse af bøde, jf. § 147 c, stk. 1, kan ske samtidig med betinget frakendelse. Betinget frakendelse udgør således ikke et alternativ, men derimod et evt. supplement til bødepåleggelse.

Tilsidesætter advokaten i prøvetiden de pligter, stillingen medfører, skal Advokatnævnet på grundlag af en klage, der kan indgives både af Advokatrådet og af andre klageberettigede, tage stilling til, om frakendelsen skal fuldbyrdes. Det indgår i denne vurdering, om det forhold, advokaten nu er indklaget for, har en sådan karakter, at advokaten efter en samlet vurdering bør frakendes retten til at udøve advokatvirksomhed. Det bemærkes i denne forbindelse, at hvis en advokat har modtaget en betinget frakendelse og inden for prøvetiden er genstand for endnu en klagesag ved Advokatnævnet, og denne klagesag er af alvorlig karakter, må betingelsen om, at der er grund til at antage, at advokaten ikke for fremtiden vil udøve advokatvirksomhed på forsvarlig måde, som udgangspunkt anses for opfyldt.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 10, 11 og 13, og bemærkningerne hertil.

4.2. Opsættende virkning ved indbringelse af Advokatnævnets afgørelser om ubetinget frakendelse for domstolene

4.2.1. Gældende ret

Advokaten eller personen, der i medfør af retsplejelovens § 124 c, stk. 1, nr. 2, ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, kan i medfør af retsplejelovens § 147 e, stk. 1, forlange en afgørelse om ubetinget frakendelse efter § 147 c, stk. 3 eller 4, indbragt for retten. Afgørelsen indbringes ved, at den pågældende fremsætter anmodning om sagsanlæg over for justitsministeren inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende, hvorefter justitsministeren anlægger sag i den borgerlige retsplejes former mod den pågældende, jf. retsplejelovens § 147 e, stk. 2. Retten kan stadfæste, opheve eller ændre afgørelsen. Retten kan foretage en udtømmende prøvelse af nævnets afgørelser, både med hensyn til, hvorvidt en advokat har tilsidesat en pligt, herunder har handlet i strid med god advokatskik, og med hensyn til valget og udmålingen af sanktionen.

Anmodningen om sagsanlæg har opsættende virkning, men retten kan, hvis Advokatnævnet har frakendt advokaten retten til at udøve advokatvirksomhed eller personen, der i medfør af § 124 c, stk. 1, nr. 2, ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, retten til at eje aktier eller anparter i et ad-

vokatselskab, ved kendelse udelukke den pågældende fra at udøve sådan virksomhed, indtil sagen er endeligt afgjort, jf. retsplejelovens § 147 e, stk. 3. Det kan endvidere ved dommen bestemmes, at anke ikke har opsættende virkning.

4.2.2. Justitsministeriets overvejelser

Praksis viser, at sagerne om indbringelse af Advokatnævnets afgørelser for domstolene i nogle tilfælde kan versere i længere tid. Dette kan medføre en række u hensigtsmæssigheder, herunder at det tager længere tid, før Advokatnævnets afgørelse er endelig, samt at advokaten under sagens behandling som udgangspunkt kan fortsætte sin advokatvirksomhed til evt. skade for mulige klienter, selv om nævnet f.eks. har frakendt den pågældende sin beskikkelse. Efter Justitsministeriets opfattelse er det betænkeligt, fordi advokaten dermed får mulighed for under en evt. langvarig behandling af sagen ved domstolene at fortsætte den adfærd, der har ført til, at Advokatnævnet har besluttet at frakende advokaten dennes beskikkelse.

Justitsministeriet har derfor overvejet, hvordan det sikres, at sagerne behandles mere effektivt. Det er ministeriets opfattelse, at den opsættende virkning ved indbringelse af Advokatnævnets afgørelser om frakendelse under visse omstændigheder kan fjerne incitamentet for advokaten til at medvirke til, at sagen kan afgøres med den fornødne hurtighed. En ændring af reglerne om opsættende virkning kan derfor efter ministeriets opfattelse være med til at skabe et sådant incitament.

Justitsministeriet er i denne forbindelse opmærksom på, at en afgørelse fra Advokatnævnet om, at en advokat mister sin beskikkelse, eller at en person, der i medfør af § 124 c, stk. 1, nr. 2, ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, mister retten hertil, er en meget indgribende afgørelse, der i praksis vil kunne føre til, at den pågældende mister sit erhvervsgrundlag.

Efter Justitsministeriets opfattelse tilsiger hensynet til, at sager om frakendelse af retten til at drive advokatvirksomhed eller til at eje aktier eller anparter i et advokatselskab kan afgøres endeligt med den fornødne hurtighed, at bestemmelsen om opsættende virkning ændres.

Justitsministeriet skal i den forbindelse bemærke, at rammerne for Advokatnævnet efter ministeriets opfattelse medvirker til at understøtte tilliden til og retssikkerheden i forbindelse med nævnets afgørelser. Advokatnævnet er således et uafhængigt, domstolslignende nævn, der udelukkende behandler klagesager over advokater mv. Nævnets formand er en dommer. Det fremgår desuden af § 3, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 20 af 17. januar 2008 om Advokatnævnets og kredsbestyrelsernes virksomhed ved behandling af klager over advokater m.v., at sager om frakendelse så vidt muligt skal behandles af det fulde nævn. Det følger af samme be-

kendtgørelses § 23, stk. 2, at nævnet i sager om frakendelse udpeger en forsvarer for den indklagede advokat, såfremt den indklagede ikke selv har valgt en sådan.

Samlet set er det derfor Justitsministeriets opfattelse, at de betryggende rammer omkring Advokatnævnets virksomhed gør det forsvarligt at ændre bestemmelsen om opsættende virkning.

4.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås på den baggrund, at udgangspunktet om, at en indbringelse af Advokatnævnets afgørelser om ubetinget frakendelse i medfør af retsplejelovens § 147 c, stk. 3 og 4, har opsættende virkning, erstattes af et udgangspunkt om, at retten altid vil skulle tage stilling til spørgsmålet om opsættende virkning. Dette medfører, at der altid vil skulle være et forberedende retsmøde hurtigst muligt efter indbringelsen af sagen for retten, hvor retten vil skulle tage stilling til, om indbringelsen har opsættende virkning eller ej. Det foreslås, at det forberedende retsmøde skal afholdes inden 4 uger efter anlæg af sagen. Indtil retten har taget stilling til spørgsmålet om opsættende virkning, har klagen opsættende virkning.

Ved vurderingen af, om indbringelsen af sagen for domstolene skal tillægges opsættende virkning eller ej, vil retten skulle inddrage relevante forhold, såsom karakteren af advokatens forseelse og den risiko, der ligger i, at advokaten kan fortsætte sin advokatvirksomhed under sagens behandling, herunder risiko for misbrug af klientmidler, gentagelsesrisiko under domstolenes behandling af sagen mv. Det er i den forbindelse forventningen, at retten i større omfang end i dag vil beslutte, at en indbringelse af sagen for domstolene ikke har opsættende virkning. Således vil retten som udgangspunkt i en situation, hvor advokaten har begået en forseelse af en vis grovhed, og der under sagens behandling er risiko for yderligere overtrædelse af pligterne som advokat, ikke meddele opsættende virkning. Det vil ligeledes kunne indgå i vurderingen, hvis det virker stødende, at advokaten under sagens behandling fortsætter med at virke som advokat.

Retten træffer afgørelse om spørgsmålet om opsættende virkning ved kendelse, der kan kæres efter de almindelige regler om kære i retsplejelovens kapitel 37. Retten kan ved kendelsen bestemme, at kære ikke har opsættende virkning, og retten vil også i denne forbindelse skulle inddrage risikoen for, at advokaten begår nye forhold under et kæremål.

Retten afgør spørgsmålet om, hvorvidt Advokatnævnets afgørelse stadfæstes, ophæves eller ændres, træffes som hidtil ved dom. Som hidtil vil domstolene i den forbindelse have mulighed for at foretage en udtømmende prøvelse af Advokatnævnets afgørelse og vil derfor også have mulighed for f.eks. at ændre nævnets afgørelse til en betinget fraken-

delse. Det foreslås, at retten skal tage stilling til, om anke af dommen har opsættende virkning. Det vil kun være relevant for retten at tage stilling til dette, hvis retten helt eller delvist stadfæster Advokatnævnets afgørelse, så der fortsat – i hvert fald i et vist omfang – er tale om ubetinget frakendelse. Retten vil her skulle inddrage de samme momenter som i forbindelse med rettens stillingtagen til spørgsmålet om opsættende virkning under sagens behandling. Det forudsættes også her, at retten i større omfang end i dag vil bestemme, at anke af rettens dom ikke har opsættende virkning. I en situation, hvor der er overhængende risiko for, at advokaten under ankesagens behandling vil begå nye forhold, vil retten derfor som udgangspunkt træffe afgørelse om, at anke ikke har opsættende virkning. Det forudsættes i øvrigt, at behandlingen af sagen i ankeinstansen sker hurtigst muligt.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 12, og bemærkningerne hertil.

4.3. Advokatnævnets mulighed for midlertidig frakendelse under nævnbehandlingen

4.3.1. Gældende ret

Det følger af retsplejelovens § 147 c, stk. 3, at Advokatnævnet kan frakende en advokat retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at udøve advokatvirksomhed i et tidsrum fra 6 måneder til 5 år eller indtil videre, hvis advokaten har gjort sig skyldig i grov eller oftere gentagen overtrædelse af sine pligter som advokat, og de udviste forhold giver grund til at antage, at den pågældende ikke for fremtiden vil udøve advokatvirksomhed på forsvarlig måde.

I medfør af retsplejelovens § 147 c, stk. 4, kan Advokatnævnet frakende en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at eje aktier eller anparter i et advokatselskab i et tidsrum fra 6 måneder til 5 år eller indtil videre, hvis den pågældende har gjort sig skyldig i grov eller oftere gentagen overtrædelse af de regler, som regulerer advokathvervet, og de udviste forhold giver grund til at antage, at den pågældende ikke for fremtiden vil overholde disse regler.

I medfør af § 23, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 20 af 17. januar 2008 om Advokatnævnets og kredsbestyrelsernes virksomhed ved behandling af klager over advokater m.v., udpeger Advokatnævnet i de ovennævnte sager om frakendelse en forsvarer, såfremt den indklagede ikke selv har valgt en sådan.

Advokatnævnet har ikke efter gældende ret adgang til at træffe afgørelse om midlertidig frakendelse under nævnbehandlingen i en frakendelsessag.

4.3.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Der kan opstå situationer, hvor det ikke er hensigtsmæssigt at skulle afvente nævnets behandling af en frakendelsessag, da der er overhængende fare for, at den pågældende advokat misbruger en klients midler, eller at nye klienter henvender sig til advokaten eller en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, og den pågældende i den forbindelse begår flere overtrædelser af de pligter, stillingen som advokat medfører, eller af de regler, der regulerer advokathvervet.

Advokatrådet har foreslået, at der indføres mulighed for, at nævnet kan træffe afgørelse om, at advokaten under nævnets behandling af en frakendelsessag midlertidigt frakendes retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller frakendes retten til at udøve advokatvirksomhed.

I 2007 udtalte Justitsministeriet, at det ikke vil være hensigtsmæssigt at give Advokatnævnet adgang til midlertidigt at frakende advokaten retten til at udøve advokatvirksomhed, da en så indgribende afgørelse af hensyn til advokatens retssikkerhed burde hvile på et meget veloplyst retsgrundlag, hvilket kan tage tid at fremskaffe, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 5441. Det blev samtidig fremført, at det af hensyn til klienternes retssikkerhed var nødvendigt at kunne skride ind med det samme. Det blev derfor foreslået at give Advokatrådet mulighed for at iværksætte et særligt kollegialt tilsyn.

Efter Justitsministeriets opfattelse har det dog vist sig, at muligheden for at udmelde et kollegialt tilsyn ikke er tilstrækkeligt. Der har således været eksempler, der tyder på, at advokater forsøger at forlænge processen ved nævnet mest muligt. Det er på baggrund heraf Justitsministeriets opfattelse, at en ordning, der indeholder krav om, at der skal være tale om særdeles kvalificerende omstændigheder, hvor nævnet tager stilling til midlertidig frakendelse under nævnbehandlingen, er forsvarlig under hensyn til, at advokaten får mulighed for domstolsprøvelse af afgørelsen, og at den nuværende ordning har vist sig ikke at være effektiv til at beskytte klienterne.

Justitsministeriet kan af de ovennævnte årsager tilslutte sig forslaget om at indføre mulighed for midlertidig frakendelse. Det foreslås tilsvarende, at nævnet under hovedsagen om spørgsmålet om ubetinget frakendelse kan træffe afgørelse om, at en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, midlertidigt frakendes retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at eje aktier eller anparter i et advokatselskab.

I lyset af den indgribende karakter, som en beslutning om midlertidig frakendelse vil have for advokaten eller personen, der i medfør af § 124 c, stk. 1, nr. 2, ejer aktier eller anpartar i et advokatselskab, forudsættes det, at dette selskab kun bringes i anvendelse under særlige omstændigheder, hvor det er forbundet med en direkte, overhængende fare for klienternes midler eller overtrædelse af advokatreglerne i øvrigt, at advokaten fortsætter med at fungere som advokat under sagens behandling, og hvor denne fare ikke kan afhjælpes på anden måde.

Et eksempel kunne være, at Advokatnævnet tidligere har truffet afgørelse om en advokat vedrørende misbrug af klientmidler, manglende overholdelse af klientkontovedtægten eller tidligere har truffet afgørelse om, at den pågældende ikke har overholdt reglerne om ansvarsforsikring og garanti. Ved den aktuelle sag, der eksempelvis omhandler manglende ansvarsforsikring, og hvor der er nedlagt påstand om ubetinget frakendelse af retten til at udøve advokatvirksomhed, er der tegn på, at advokaten ikke har intentioner om at tegne en ansvarsforsikring før sagens afgørelse. Nævnet vil her kunne træffe afgørelse om, at advokaten frakendes sin beskikkelse under nævnets behandling af hovedsagen om ubetinget frakendelse for at beskytte nuværende eller fremtidige klienter.

Det foreslås, at advokaten, eller personen, der i medfør af § 124 c, stk. 1, nr. 2, ejer aktier eller anpartar i et advokatselskab, kan forlange en afgørelse om midlertidig frakendelse indbragt for retten inden for 14 dage fra, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Anmodning om sagsanlæg skal – som med afgørelser om ubetinget frakendelse – fremsættes over for justitsministeren, der herefter anlægger sagen i den borgerlige retsplejes former.

Det foreslås, at anmodning om sagsanlæg i sager om midlertidig frakendelse som klart udgangspunkt ikke tillægges opsættende virkning, da dette ville underminere formålet med den midlertidige frakendelse, der netop kun foreslås anvendt, når der er en overhængende fare for overtrædelse af pligterne som advokat. Det foreslås dog, at retten undtagelsesvist kan tillægge sagsanlægget opsættende virkning. Det forstås hermed, at denne mulighed kun anvendes helt undtagelsesvist, f.eks. hvor der helt undtagelsesvist er fremkommet nye oplysninger efter Advokatnævnets afgørelse, der klart indikerer, at nævnets afgørelse er forkert. Det foreslås i forlængelse heraf, at justitsministeren skal anlægge sagen uden ugrundet ophold, da afgørelsen om midlertidig frakendelse fra Advokatnævnet er af meget indgribende karakter, og der derfor skal tilsigtes en så kort sagsbehandlingstid som muligt.

Det foreslås endvidere, at domstolene skal træffe afgørelse inden for fire uger efter, at sagen er anlagt. Dette har ligeledes til formål at sikre en hurtig behandling af sagen.

Hvis Advokatnævnet i en sag træffer afgørelse om, at en advokat ubetinget skal frakendes sin beskikkelse, vil dette først have virkning, når afgørelsen er endelig. Hvis advokaten ikke inden for 4 uger anmoder justitsministeren om, at sagen indbringes for retten i medfør af retsplejelovens § 147 e, stk. 2, er Advokatnævnets afgørelse om ubetinget frakendelse endelig ved udløbet af denne 4-ugersfrist. Dette betyder, at advokaten i denne periode fortsat kan virke som advokat, medmindre advokaten under sagens behandling ved nævnet midlertidigt er frakendt sin beskikkelse, jf. nedenfor.

I et tilfælde, hvor Advokatnævnet har truffet afgørelse om, at den pågældende midlertidigt skal frakendes sin beskikkelse under nævnets behandling, vil denne midlertidige frakendelse have virkning, indtil Advokatnævnets afgørelse i hovedsagen vedrørende spørgsmålet om ubetinget frakendelse er endelig, hvilket – som ovenfor anført – betyder, at afgørelsen om midlertidig frakendelse bortfalder ved udløbet af fristen for advokatens mulighed for at anmode justitsministeren om, at sagen indbringes for retten.

Hvis advokaten derimod beslutter at anmode justitsministeren om at anlægge sagen – dvs. at indbringe Advokatnævnets afgørelse om ubetinget frakendelse for retten – vil afgørelsen om midlertidig frakendelse fortsat have virkning, indtil retten i medfør af den foreslåede § 147 e, stk. 3, har truffet afgørelse om opsættende virkning, jf. i øvrigt bemærkningerne til dette lovforslags § 1, nr. 12, og pkt. 4.2 i de almindelige bemærkninger.

I den situation, hvor Advokatnævnet under nævnsbehandlingen har truffet afgørelse om, at den pågældende midlertidigt skal frakendes sin beskikkelse under nævnets behandling, og nævnet ender med at træffe afgørelse om, at den pågældende ikke frakendes sin beskikkelse eller kun frakendes sin beskikkelse betinget, vil den midlertidige frakendelse bortfalde allerede ved nævnets afgørelse.

Retten bestemmer ved dommen i sagen om den midlertidige frakendelse, om anke af dommen har opsættende virkning. Det forudsættes, at retten ved denne vurdering inddrager momenter om grovheden af advokatens forseelse samt risikoen for, at advokaten under ankesagen vil begå nye forhold. Hvis sagen således tyder på, at advokaten under ankesagens behandling vil begå nye overtrædelser af de pligter, stillingen som advokat medfører, og disse forhold er af en vis grovhed, vil retten som udgangspunkt skulle træffe afgørelse om, at anke af dommen – hvis retten har stadfæstet Advokatnævnets afgørelse om midlertidig frakendelse – ikke har opsættende virkning. Det forudsættes i øvrigt, at sagsbehandlingstiden i ankeinstansen er så effektiv som muligt, og retten medvirker til at skære sagen til.

Det forudsættes, at Advokatnævnet behandler spørgsmålet om midlertidig frakendelse med den fornødne hurtighed for

at tilgodese den overhængende risiko, der er forbundet med advokatens fortsatte udøvelse af advokatvirksomhed. Det foreslås på den baggrund at give justitsministeren bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om Advokatnævnets behandling af disse sager, herunder at ministeren kan fravige sådanne af forvaltningsretlige regler og principper, der er til hinder for, at sagen kan fremmes med den fornødne hurtighed.

De af Advokatnævnets formand, næstformænd, medlemmer eller suppleanter, der deltager ved behandlingen af spørgsmålet om midlertidig frakendelse, vil være inhabile i den efterfølgende behandling af spørgsmålet om ubetinget frakendelse.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 10 og 14, og bemærkningerne hertil.

4.4. Bødestørrelsen i Advokatnævnets afgørelser

4.4.1. Gældende ret

Advokatnævnet har i medfør af retsplejelovens § 147 c, stk. 1, mulighed for at tildele en advokat, et advokatselskab, eller en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, en irettesættelse eller pålægge vedkommende eller selskabet en bøde på indtil 300.000 kr., hvis nævnet finder, at den pågældende har tilsidesat pligter, der følger af retsplejeloven eller forskrifter fastsat i medfør af loven.

4.4.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Indledningsvis bemærkes det, at det fremgår af revisorlovens § 44, stk. 1, at en revisor, der ved afgivelse af revisionspåtegninger eller visse andre erklæringer tilsidesætter de pligter, som stillingen medfører, af Revisornævnet kan tildeles en advarsel eller pålægges en bøde på ikke over 300.000 kr. Er revisors tilsidesættelse af de pligter, som stillingen medfører, af særlig grov karakter, kan Revisornævnet forhøje bøden op til 600.000 kr.

Efter Justitsministeriets opfattelse kan der – ligesom for revisorer – i ekstraordinære tilfælde være behov for at kunne idømme advokater højere bøder end 300.000 kr., herunder med henblik på at sikre, at bødestørrelsen har den fornødne afskrækkende effekt. Det foreslås derfor, at Advokatnævnet ved en advokats særligt grove overtrædelse af sine pligter som advokat ligeledes kan forhøje den disciplinære bøde op til 600.000 kr.

Det er ikke intentionen med forslaget generelt at forhøje bødeniveauet i Advokatnævnets afgørelser. Den foreslåede bødeforhøjelse forudsættes anvendt i tilfælde, hvor der er tale om forseelser af særlig grov karakter, der dog ikke er grove

nok til i sig selv at medføre en frakendelse. Bødepåleggelsen vil eventuelt kunne kombineres med en betinget frakendelse, jf. dette lovforslags pkt. 4.1. Der er ikke tilsigtet med indførelsen af muligheden for højere bøder, at bøde i nogle tilfælde skal træde i stedet for ubetinget frakendelse.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 9, og bemærkningerne hertil.

4.5. Gebyr ved klager til Advokatnævnet

4.5.1. Gældende ret

I medfør af retsplejelovens § 146, stk. 1, kan klager over vederlag, som en advokat, et advokatselskab eller en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, har forlangt for sit arbejde, af den, som har retlig interesse heri, indbringes for Advokatnævnet.

I medfør af retsplejelovens § 147 b, stk. 1, kan klager over, at en advokat, et advokatselskab, eller en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, har tilsidesat pligter, der følger af retsplejeloven eller af forskrifter fastsat i medfør af retsplejeloven, indbringes for Advokatnævnet. Advokatnævnet kan i medfør af § 147 b, stk. 3, afvise at behandle klager fra personer, der ikke har retlig interesse i det forhold, klagen angår, samt klager, der på forhånd må skønnes åbenbart grundløse.

Det følger endvidere af § 17, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 20 af 17. januar 2008 om Advokatnævnets og kredsbestyrelsernes virksomhed ved behandling af klager over advokater m.v., at Advokatnævnet efter indstilling fra vedkommende formand kan afvise en klage, der skønnes åbenbart grundløs, og at ethvert nævnsmedlem kan anmode om realitetsbehandling af sagen.

Det er efter de gældende regler gratis at klage til Advokatnævnet.

4.5.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Advokatsamfundet har over for Justitsministeriet oplyst, at en del af de personer, der klager til Advokatnævnet over advokater, har klaget flere gange, og at særligt en række af disse klager er helt grundløse. Hertil kommer, at omkostningerne ved behandlingen af en klage i en række tilfælde ikke står mål med værdien for klageren eller andre af en afgørelse i sagen. Hvis antallet af sådanne sager mindskes, frigøres der ressourcer til behandling af mere væsentlige sager. Det kan supplerende nævnes, at der i 2017 blev afvist 466 klager ud af i alt 1.250 indgivne klager, og at tallet var på et tilsvarende niveau i 2015 og 2016.

Det bemærkes i den forbindelse, at der ved indgivelse af klage til Revisornævnet betales et gebyr på 500 kr.

I betænkning nr. 1479/2006 foreslog flertallet af Advokatudvalget, at der blev indført mulighed for, at justitsministeren fastsatte et gebyr. Flertallet anførte i denne forbindelse, at det fandtes hensigtsmæssigt at der – f.eks. ved at forsøge at mindske antallet af helt grundløse og uberettigede klager – blev frigjort ressourcer for Advokatnævnet til behandlingen af mere væsentlige sager ved Advokatnævnet. Samtidig noterede flertallet, at der fra andre klagenævn ikke udelukkende er positive erfaringer med en sådan gebyrordning, da en sådan ordning skaber en del administration, og at den ønskede effekt af gebyrordningen – at sortere helt grundløse klager fra – ikke i alle tilfælde opnås.

Justitsministeriet udtalte i forbindelse med fremsættelsen af L 163, at ministeriet ikke var enig i forslaget fra et flertal af udvalgets medlemmer om at indføre en gebyrordning, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 5442. Ministeriet begrundede dette med, at selv et forholdsvist beskedent gebyr ville kunne afholde nogle klager fra at indgive berettigede klager over en advokat, og at på den anden side ville selv et beskedent gebyr formentlig ikke afholde andre klager fra at indgive helt grundløse klager.

Af hensyn til at sikre, at ressourcerne til klagebehandlingen ved Advokatnævnet i videst muligt omfang benyttes til behandling af klager, der har det fornødne grundlag, er det dog nu Justitsministeriets opfattelse, at der – på linje med, hvad der gælder for en række andre nævn, herunder Revisornævnet – bør indføres et gebyr for at indgive en klage til Advokatnævnet. Der ses således ikke at være forhold, der adskiller Advokatnævnets behandling af klagesager og modtagelse af gebyr hermed fra Revisornævnets behandling.

Det foreslås derfor, at retsplejelovens § 144, stk. 4, ændres, så justitsministeren ved bekendtgørelse kan fastsætte et gebyr for at klage til Advokatnævnet. Gebyrets størrelse fastsættes med udgangspunkt i en sammenligning med gebyret ved andre relevante klagenævn. Gebyret tilfalder Advokatsamfundet. Det forudsættes, at provenuet fra den foreslåede gebyrordning udelukkende anvendes til varetagelsen af Advokatsamfundets regulatoriske opgaver, det vil navnlig sige driften af Advokatnævnet, varetagelsen af Advokatrådets tilsyn med advokaterne mv.

Det forudsættes, at gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvis medhold, eller hvis klagen afvises pga. formelle mangler. Det forudsættes ligeledes, at Advokatrådet ikke vil skulle betale gebyr ved indbringelse af sager for Advokatnævnet.

Det bemærkes, at det som hidtil vil være gratis at henvende sig til Advokatrådet med oplysninger om forhold vedrørende advokater mv., der evt. vil kunne lede til, at rådet tager initiativ til at indbringe den pågældende advokat mv. for Advokatnævnet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 6, og bemærkningerne hertil.

5. Forholdet til databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven

Databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven finder anvendelse fra den 25. maj 2018. Databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven gælder bl.a. for behandling af personoplysninger, der helt eller delvis foretages ved hjælp af automatisk databehandling, og på ikke-automatisk behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register.

Forordningen og loven gælder dog bl.a. ikke for behandling af personoplysninger omfattet af lov om retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger.

I databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, findes de relevante bestemmelser om, hvornår almindelige personoplysninger må behandles, herunder indsamles og videregives. Det følger blandt andet af artikel 6, stk. 1, litra c og e, at behandling af personoplysninger kun er lovlig, hvis behandling er nødvendig for at overholde en retlig forpligtelse, som påhviler den dataansvarlige, eller hvis behandling er nødvendig af hensyn til udførelse af en opgave i samfundets interesse, eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt.

Ifølge forordningens artikel 6, stk. 2, kan medlemsstaterne opretholde eller indføre mere specifikke bestemmelser for at tilpasse anvendelsen af forordningens bestemmelser om behandling med henblik på overholdelse af stk. 1, litra c og e, ved at fastsætte mere specifikke krav til behandling og andre foranstaltninger for at sikre lovlig og rimelig behandling, herunder for andre specifikke databehandlingssituationer som omhandlet i forordningens kapitel IX (artikel 85-91).

Det følger af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 3, der fastsætter nærmere betingelser for at anvende artikel 6, stk. 2, at grundlaget for behandling i henhold til stk. 1, litra c og e, skal fremgå af EU-retten eller af medlemsstaternes nationale ret, som den dataansvarlige er underlagt. Formålet med behandlingen skal være fastlagt i dette retsgrundlag, eller for så vidt angår den behandling, der er omhandlet i stk. 1, litra e, være nødvendig for udførelsen af en opgave i samfundets interesse, eller henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt. Derudover fremgår det blandt andet af artikel 6, stk. 3, at med-

lemsstaterne i den forbindelse kan fastsætte de generelle betingelser for lovlig behandling, og at man i den forbindelse kan indføre formålsbegrænsninger.

Databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 3, skal ses i forlængelse af artikel 6, stk. 2. Artikel 6, stk. 3, er således en uddybning af, hvordan de bestemmelser, som indføres efter artikel 6, stk. 2, hvorefter medlemsstaterne kan opretholde eller indføre specifikke regler, nærmere vil skulle udformes.

Efter databeskyttelsesforordningen er det således muligt at opretholde og indføre mere specifikke bestemmelser for at tilpasse anvendelsen i forbindelse med artikel 6, stk. 1, litra c og e, vedrørende behandling på baggrund af en retlig forpligtelse eller i samfundets interesse.

For så vidt angår følsomme personoplysninger omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 9, bemærkes, at behandling heraf som udgangspunkt er forbudt, jf. artikel 9, stk. 1. Der gælder imidlertid en række undtagelser til dette forbud, jf. stk. 2-4.

For så vidt angår personoplysninger omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 10 om strafbare oplysninger bemærkes, at disse oplysninger er omfattet af forordningens artikel 6, jf. ordlyden af artikel 10, 1. pkt.

For så vidt angår de foreslåede bestemmelser i lovforslagets § 1, nr. 5 (den foreslåede § 143 a i retsplejeloven om udveksling af oplysninger mellem Advokatrådet og offentlige myndigheder), er det Justitsministeriets vurdering, at disse regler kan fastsættes inden for rammerne af forordningens artikel 6.

6. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Det skønnes, at initiativet om, at Advokatrådet kan indhente og modtage oplysninger fra domstolene, politiet, anklagemyndigheden, Direktoratet for Kriminalforsorgen, skattemyndighederne og Advokatnævnet, vil medføre et begrænset antal yderligere sager for disse myndigheder. Det vurderes, at udgifterne hertil vil være begrænsede, og udgifterne vil på den baggrund blive afholdt inden for myndighedernes eksisterende rammer.

7. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Med lovforslaget pålægges advokater en oplysningspligt. Lovforslaget vurderes ikke i øvrigt at have økonomiske eller administrative konsekvenser af betydning for erhvervslivet.

8. Administrative konsekvenser for borgere

Lovforslaget vurderes ikke at have administrative konsekvenser for borgere.

9. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

10. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

11. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 3. juli 2018 til den 26. august 2018 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, Tingligningsretten, samtlige byretter, Advokatnævnet, Advokatrådet, Amnesty International, Copenhagen Business School (CBS), Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk Journalistforbund, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Danske Regioner, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Det Kriminalpræventive Råd, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolenes Tjenestemandsförening, Domstolsstyrelsen, Djøf, Fagligt Fælles Forbund – 3F, FOA – Fag og arbejde, Forbrugerrådet Tænk, Foreningen af Fængselsinspektører og Viceinspektører, Foreningen af Institutionschefer og Områdechefer m.fl., Foreningen af Offentlige Anklagere, Foreningen af Statsadvokater, Fængselsforbundet, HK-Landsklubben Danmarks Domstole, HK-Landsklubben for Kriminalforsorgen, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, Kommunernes Landsforening (KL), Kriminalforsorgsföreningen, Københavns Rets hjælp, Københavns Universitet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen KRIM, Landsforeningen af Socialrådgivere ansat i Kriminalforsorgen, Landsorganisation i Danmark (LO), Liberale Erhvervs Råd, Politidirektørforeningen, Politiforbundet i Danmark, Procesbevillingsnævnet, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Rådet for Etniske Minoriteter, Syddansk Universitet, Aalborg Universitet, Aarhus Rets hjælp og Aarhus Universitet.

12. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre-udgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Forslaget indeholder enkelte udgifter til offentlige myndigheders deling af oplysninger med Advokatrådet.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen af betydning
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	JA	NEJ X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Forsvarsadvokaters mulighed for at give gaver mv. til deres klienter eller deres klienters pårørende er begrænset af retsplejelovens § 126, stk. 1, hvoraf det følger, at advokater skal udvise en adfærd, der stemmer med god advokatskik, og at advokaten herunder skal udføre sit hverv grundigt, samvittighedsfuldt og i overensstemmelse med, hvad berettigede tilsyn til klienternes tarv tilsiger.

Praksis fra Advokatnævnet fra 2014 viser, at forsvarsadvokater kan markedsføre deres forretning på samme vilkår som andre erhvervsdrivende, og at udlevering af i hvert fald mindre reklameeffekter til klienter derfor ikke er i strid med god advokatskik.

Med henblik på at sikre, at forsvarsadvokater ikke uddeler gaver, herunder reklamegenstande, til deres klienter eller deres klienters nærtstående, foreslås det at indføre en ny bestemmelse i retsplejelovens § 126, stk. 6, hvorefter advokater, der fungerer som forsvarsadvokater i en straffesag, ikke må give gaver til deres klienter i sagen eller disses nærtstående.

For så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger et klientforhold til en forsvarsadvokat, bemærkes, at en advokat fungerer som klientens forsvarsadvokat i relation til en strafferetlig efterforskning eller en straffesag i hvert fald indtil, der sker påtaleopgivelse, eller der er faldet endelig dom i sagen, men kan efter en konkret vurdering også fungere som forsvarsadvokat efterfølgende. Således kan det ikke udelukkes, at advokaten som led i behandlingen af klientens sag påtager sig visse yderligere opgaver som f.eks. ansøgning om tredjeinstansbevilling, vejledning om overholdelse af vilkår afsagt i forbindelse med dom mv. Her vil den foreslåede bestemmelse også finde anvendelse.

Advokaten har til opgave at varetage klientens juridiske interesser i straffesagen. Enhver overdragelse af genstande til klienten eller bistand i form af tjenesteydelser, der falder uden for hvervet som forsvarsadvokat, og som ikke modsvarer af en tilsvarende modydelse, vil derfor som udgangspunkt udgøre en gave. Det er muligt for klienten – efter aftale og mod sædvanlig betaling – at tilkøbe sig advokatens hjælp med andre sager end sin straffesag.

Gavebegrebet skal forstås bredt. Gaver omfatter således gaver i traditionel forstand, såsom fysiske genstande, men også tjenesteydelser kan være omfattet. Således vil det være omfattet af bestemmelsen, at en advokat giver en gave i form af eksempelvis cigaretter til sin klient i forbindelse med et fængselsbesøg. Det bemærkes dog, at almindelig forplejning som f.eks. en kop kaffe eller en sandwich, som advokaten giver klienten i forbindelse med et møde mellem de to, ikke anses for at være gaver og derfor ikke er omfattet af bestem-

melsen. Udlevering af et enkelt visitkort fra advokaten til klienten vil heller ikke være omfattet. Reklamegenstande for advokaten vil derimod være omfattet af bestemmelsen.

Begrebet "nærtstående" skal forstås med udgangspunkt i retsplejelovens § 60, stk. 1, nr. 2. Advokaten kan således ikke udlevere gaver til personer, der er beslægtet eller besvogret med klienten, eller som er i familie i op- eller nedstigende linje eller i sidelinjen så nær som søskendebørn eller er klientens ægtefælle, værge, adoptiv- eller plejeforældre, adoptiv- eller plejebørn. Listen er dog ikke udtømmende, og en konkret vurdering kan lede til, at en forsvarsadvokats udlevering af effekter til en person kan anses for at være en udlevering til en klients nærtstående. Således kan en klients venner f.eks. også være omfattet. Det kræver dog, at advokaten er opmærksom på, at der er en relation mellem vennen og klienten.

Det vil være Advokatrådet, der fører tilsyn med overholdelsen af bestemmelsen, herunder ved at anvende muligheden for at indklage den pågældende advokat for Advokatnævnet, jf. § 143, stk. 2, 2. pkt. Herudover vil det – som allerede gældende – være muligt for personer i øvrigt at indgive klage til Advokatnævnet i medfør af § 147 b.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Advokatsamfundets bestyrelse, der benævnes Advokatrådet, fører tilsyn med advokaterne og deres autoriserede fuldmægtige i medfør af retsplejelovens § 143, stk. 2, 1. pkt. Det fremgår endvidere af § 143, stk. 2, sidste pkt., at bestemmelsen finder tilsvarende anvendelse for så vidt angår advokatselskaber, jf. § 124.

Af lovtekniske årsager foreslås det at nyaffatte § 143, stk. 2, 1. pkt., så det fremgår, at Advokatrådet, der er Advokatsamfundets bestyrelse, fører tilsyn med advokaterne og deres autoriserede fuldmægtige.

Formålet med den foreslåede ændring er at understrege, at Advokatrådet skal tilrettelægge sin tilsynsvirksomhed på en måde, der sikrer, på den ene side at alle advokater og advokatvirksomheder bliver underkastet tilsyn med passende mellemrum, og på den anden side at tilsynets intensitet og hyppighed i forhold til den enkelte advokat og advokatvirksomhed påvirkes af en risikovurdering. Det bemærkes i denne forbindelse, at den årlige indhentelse af en klientkontoerklæring fra alle advokater ikke i sig selv udgør et tilsyn.

Det forudsættes ved den risikobaserede tilgang, at Advokatrådet skal identificere og vurdere risikoen for, at en advokat

eller en advokatvirksomhed ikke overholder de forpligtelser, hvervet medfører. Der kan både være tale om en generel og en konkret risikovurdering. Det kan f.eks. tænkes, at en særlig risiko kan udledes af kendelser afsagt af Advokatnævnet, hvis Advokatnævnet f.eks. afsiger en række kendelser vedrørende samme type forhold. Herudover kan der tænkes at være visse specialer, som f.eks. advokater, der ofte fungerer som forsvarsadvokater, der vurderes at medføre en større risiko for overtrædelser af advokatreguleringen. I forhold til sådanne personer eller persongrupper vil der skulle udføres tilsyn oftere og mere intensivt, end det i øvrigt er tilfældet.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Advokatrådet fører i dag i medfør af retsplejelovens § 143, stk. 2, tilsyn med advokaterne og deres autoriserede fuldmægtige.

Der er ikke i medfør af retsplejeloven noget udtrykkeligt krav om, at advokater er forpligtet til at udlevere oplysninger til Advokatrådet til brug for rådets udførelse af dets tilsyn.

Der findes heller ikke i retsplejeloven særlige krav til Advokatrådets tilrettelæggelse af tilsynet.

Den foreslåede bestemmelse i § 143, stk. 3, indebærer, at Advokatrådet kan kræve alle oplysninger af advokater og deres autoriserede fuldmægtige, herunder arbejds papirer, korrespondance og andre dokumenter, der skønnes at være nødvendige for rådets tilsyn af, om der er sket eller vil ske overtrædelse af bestemmelserne i retsplejeloven eller bestemmelser fastsat i medfør af retsplejeloven. Den foreslåede bestemmelse finder tilsvarende anvendelse for så vidt angår advokatselskaber.

Den foreslåede bestemmelse har til formål at skabe et sikkert retsgrundlag for, at Advokatrådet kan stille krav om, at advokater, advokatfuldmægtige og advokatselskaber udleverer de oplysninger, som de bliver anmodet om at udlevere til brug for at rådets tilsyn.

Listen over typer af oplysninger i bestemmelsen er ikke-udtømmende, og Advokatrådet må tillægges en vid skønsmæssig beføjelse i forhold til at fastlægge, hvilke oplysninger rådet har brug for til at udføre tilsynet. Der skal dog være tale om nærmere afgrænsede oplysninger, der kan anses at have betydning for, at rådet kan vurdere, om advokaten mv. overholder de pligter, stillingen som advokat medfører, og som med rimelighed kan forlanges udleveret af advokaten, her-

under fordi der ikke er tale om oplysninger, som Advokatrådet ville kunne fremskaffe på anden vis.

Det bemærkes, at en advokats eller advokatvirksomheds manglende overholdelse af oplysningspligten vil kunne lede til en disciplinærsanktion fra Advokatnævnet for overtrædelse af god advokatskik. Rådet har desuden mulighed for at anmode nævnet om at pålægge advokaten eller advokatvirksomheden tvangsbøder for manglende overholdelse af oplysningspligten, jf. retsplejelovens § 147 c, stk. 2. Det forudsættes, at en sådan anmodning kan behandles særskilt ved nævnet for at sikre den fornødne hurtighed.

Med henblik på at sikre den fornødne retssikkerhed i forbindelse med anvendelsen af oplysningspligten foreslås det i bestemmelsens § 143, stk. 3, 3. pkt., at kapitel 4 om retten til ikke at inkriminere sig selv m.v. i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter finder anvendelse. Dette medfører også, at hvis der er en konkret mistanke om, at en advokat har begået en lovovertrædelse, der kan medføre straf, gælder den foreslåede stk. 3 om pligt til at meddele oplysninger til Advokatrådet ikke i forhold til den pågældende advokat, medmindre det kan udelukkes, at de oplysninger, som søges tilvejebragt, kan have betydning for bedømmelsen af den konkrete lovovertrædelse. I forhold til udtrykket ”straf” bemærkes det, at en disciplinærsanktion i medfør af retsplejelovens § 147 c som følge af tilsidesættelse af god advokatskik ikke antages at være en straf i konventionens forstand, jf. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols afgørelse af 24. november 1998 i sagen Brown mod Storbritannien, og Højesterets dom af 3. november 1999 (trykt i UfR 2000, side 307) og 12. december 2017 (trykt i UfR 2018, side 1160). Bestemmelsen vil derimod være relevant i en situation, hvor Advokatrådet ønsker at indhente oplysninger som led i tilsynet, og der er en konkret mistanke om, at den pågældende har begået en strafbar lovovertrædelse, f.eks. bedrageri. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til retssikkerhedsloven, jf. Folketings Tidende 2003-04, tillæg A, side 3096ff.

Den foreslåede § 143, stk. 4, fastslår, at Advokatrådet årligt skal udarbejde en samlet plan for sin tilsynsvirksomhed, og at rådet årligt afgiver en rapport over det udførte tilsyn til justitsministeren.

Den foreslåede plan for tilsynsvirksomheden er en intern plan ved Advokatrådet, der skal gennemgå det planlagte tilsyn for det kommende år. Planen skal bl.a. beskrive, hvilke advokater og advokatvirksomheder som rådet har planer om at udføre tilsyn hos, og indeholde en beskrivelse af de overvejelser – herunder vedrørende risikoklassifikation – som Advokatrådet har lagt til grund for udvælgelsen af advokater og advokatvirksomheder til tilsyn. Det er intentionen, at dette skal hjælpe Advokatrådet til at skabe overblik over, hvilke advokater der er planlagt tilsyn hos de kommende år, så

det over en årrække sikres, at der udføres tilsyn ved samtlige advokater.

Den årlige rapport til justitsministeren fra Advokatrådet skal følge op på den interne tilsynsplan. Rapporten skal vedrøre det tilsyn, rådet gennemførte det forgangne år, herunder også ekstraordinære tilsynsbesøg mv. Rådet vil også kunne beskrive de overordnede rammer for fremgangsmåden for sin risikoklassificering det givne år, og herunder hvilke faktorer der har været medvirkende ved vurderingen.

Formålet med rapporten er bl.a. at give offentligheden indblik i det tilsyn, der føres med advokaterne, med henblik på at styrke tilliden til tilsynet og dermed til advokatbranchen. Det forudsættes, at rapporten offentliggøres på Advokatsamfundets hjemmeside.

Den foreslåede § 143, stk. 5, fastslår, at rådet til brug for udførelsen af sit tilsyn skal udfærdige arbejdsprogrammer, der på en detaljeret måde angiver, hvordan udførelsen af tilsynet skal foretages.

Advokatrådet skal udarbejde og ibrugtage instrukser eller arbejdsprogrammer for tilsynsvirksomheden, som mere detaljeret angiver de kontrolhandlinger, den tilsynsførende skal gennemføre. Disse instrukser eller arbejdsprogrammer skal medvirke til grundighed og ensartethed samt bedre dokumentation for det faktisk udførte tilsyn, samtidig med at der skal være en tilpas fleksibilitet i dokumenterne til, at den tilsynsførende individuelle vurderinger og tilpasning af tilsynshandlingerne til de konkrete omstændigheder ikke hindres. Det skal være muligt ud fra arbejdsprogrammerne efter et tilsyn at læse, hvilke kontrolhandlinger, der er udført ved tilsynsbesøget, samt hvorfra de oplysninger, der er modtaget i forbindelse med tilsynet, stammer.

Det fremgår af den foreslåede § 143, stk. 6, 1. pkt., at Advokatrådet skal iværksætte passende tilsynsforanstaltninger, hvis rådet vurderer, at der er en begrundet risiko for, at en advokat, en advokats autoriserede fuldmægtige eller et advokatselskab vil overtræde en pligt, der følger af denne lov. Det følger af bestemmelsens 2. pkt., at dette finder tilsvarende anvendelse, hvis Advokatrådet vurderer, at der er en begrundet mistanke om, at en af den ovennævnte personkreds allerede har overtrådt en pligt, der følger af denne lov. Det bemærkes i denne forbindelse, at det ved rådets tilsyn med autoriserede fuldmægtige, er principalen, der er ansvarlig for den fuldmægtiges handlinger.

Det er intentionen med bestemmelsen at understrege, at Advokatrådet, hvis rådet bliver opmærksom på, at en advokat mv. ikke overholder de pligter, stillingen medfører, ikke skal afvente, at det bliver advokatens tur til at blive underkastet tilsyn i medfør af den foreslåede interne tilsynsplan. Advokatrådet skal derimod foranledige, at passende tilsynsfor-

anstaltninger iværksættes. Dette kunne f.eks. være et tilsynsbesøg, men kan også efter omstændighederne være andre tilsynsforanstaltninger.

Advokatrådet kunne f.eks. blive opmærksom på, at en advokat mv. ikke overholder en pligt, der følger af retsplejeloven, gennem en underretning modtaget via den foreslåede whistleblowerordning, gennem oplysninger modtaget fra offentlige myndigheder eller gennem historier i pressen. Det er her underordnet, hvad den almindelige risikovurdering af advokaten mv. i øvrigt er, og hvornår Advokatrådet i øvrigt ud fra risikoklassificeringen havde planlagt at udføre et tilsyn hos advokaten, da det afgørende er, at der er noget, der tyder på, at det er nødvendigt at iværksætte tilsynsforanstaltninger her og nu over for den pågældende.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.1, 3.2 og 3.3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

I medfør af retsplejelovens § 143, stk. 3, kan Advokatrådet træffe bestemmelse om, at en advokat eller en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anpartar i et advokatselskab, skal indkaldes til en samtale med kredsbestyrelsen i en af de advokatkrede, som grænser op til den kreds, hvor advokaten eller den ovennævnte person har sin virksomhed, hvis det må antages, at advokaten eller den ovennævnte person groft eller gentagne gange har tilsidesat de pligter, som stillingen medfører (en såkaldt kollegial samtale).

Af lovtekniske årsager foreslås det, at bestemmelsen nyaffattes.

Det foreslås at fjerne kravet i § 143, stk. 3, 1. pkt., om, at der skal være tale om en kreds, der grænser op til den kreds, hvor advokaten eller den ovennævnte person har sin virksomhed, så der alene er krav om, at der indkaldes til en samtale med kredsbestyrelsen i en kreds. Det foreslås i stedet, at Advokatrådet kan træffe bestemmelse om, at en advokat skal indkaldes til en kollegial samtale med kredsbestyrelsen i en anden kreds end den, hvor advokaten har sin virksomhed.

Det foreslås desuden, at betingelserne for afholdelse af kollegiale samtaler lempes, så en advokat eller en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anpartar i et advokatselskab mv. kan indkaldes til kollegial samtale, hvis det må antages, at den pågældende har tilsidesat de pligter, som stillingen medfører.

Formålet med ændringen er at udvide Advokatrådets adgang til at indkalde advokater mv. til kollegial samtale med henblik på bedre at understøtte formålet med bestemmelsen,

nemlig dels at få den pågældende til at ændre kurs, dels at forbedre Advokatrådets grundlag for at vurdere, om der bør rejses en sag ved Advokatnævnet mod den pågældende.

Det vil som hidtil være Advokatrådets vurdering, om det i det enkelte tilfælde vil være relevant at indkalde en advokat mv. til kollegial samtale, eller om rådet i stedet bør anvende andre redskaber, f.eks. direkte indbringelse af sagen for Advokatnævnet uden forudgående kollegial samtale. Bestemmelsen foreslås således ikke i øvrigt ændret.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

Advokatrådet er ikke omfattet af forvaltningslovens regler. Advokatrådet har inden for de databeskyttelsesretlige regler mulighed for at anmode om oplysninger fra myndigheder, der ligeledes inden for den databeskyttelsesretlige regulering har mulighed for at videregive oplysninger til rådet. Der findes ikke særlige regler om rådets tavshedspligt omkring de oplysninger, rådet behandler i forbindelse med udførelsen af sit tilsyn.

Med den foreslåede § 143 a reguleres det, hvilke offentlige myndigheder Advokatrådet kan udveksle oplysninger med, hvilke typer af oplysninger der kan udveksles, samt hvornår der kan udveksles oplysninger.

Efter databeskyttelsesforordningen skal Advokatrådet, når rådet modtager personoplysninger om en advokat efter den foreslåede § 143 a, underrette advokaten i medfør af databeskyttelsesforordningens artikel 14, stk. 1-4, medmindre underretning kan undlades efter forordningens artikel 14, stk. 5, litra a-d, eller databeskyttelseslovens § 22, stk. 1. Det er Justitsministeriets vurdering, at de nævnte undtagelsesmuligheder fører til, at Advokatrådet i praksis vil kunne undlade at give advokaten underretning efter artikel 14 i databeskyttelsesforordningen.

Modtager Advokatrådet personoplysninger, der er videregivet af offentlige myndigheder efter den foreslåede § 143 a, og som ikke er relevante for rådets tilsyn, skal rådet slette personoplysningerne, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra e. Databeskyttelsesforordningen indeholder endvidere bestemmelser om bl.a. ret til berigtigelse, sletning eller begrænsning af personoplysninger. Det følger således af databeskyttelsesforordningens artikel 16, 17 og 18, at den dataansvarlige skal berigtige, slette eller begrænse personoplysninger, der viser sig urigtige, hvis en registreret person fremsætter anmodning herom.

Den foreslåede § 143 a, stk. 1, regulerer, hvornår Advokatrådet kan indhente og modtage oplysninger fra offentlige myndigheder. Bestemmelsen indeholder således en forpligtelse for de omtalte myndigheder til at udlevere oplysningerne til Advokatrådet, og videregivelse fra de omtalte myndigheder til Advokatrådet vil derfor altid være berettiget.

Det skal i forlængelse heraf bemærkes, at forvaltningslovens § 31 om en forvaltningsmyndigheds pligt til at videregive oplysninger til en anden forvaltningsmyndighed ikke finder anvendelse ved videregivelse af oplysninger til Advokatrådet, som ikke er en offentlig myndighed. En forvaltningsmyndighed kan derfor ikke afslå at udlevere oplysninger til Advokatrådet, fordi det vil påføre myndigheden et merarbejde, der væsentligt overstiger Advokatrådets interesse i at modtage oplysningerne. De omtalte forvaltningsmyndigheder skal dog i forbindelse med udlevering af oplysninger til Advokatrådet efter den foreslåede § 143 a, stk. 1, fortsat iagttage det forvaltningsretlige saglighedsprincip og proportionalitetsprincip, ligesom de databeskyttelsesretlige principper for behandling også skal iagttages.

Det er endvidere en forudsætning, at Advokatrådet alene anmoder om oplysninger, der er relevante for rådets tilsyn med advokater. Der vil derfor i henhold til bestemmelsen som udgangspunkt alene kunne anmodes om oplysninger, der kan have betydning for, om en advokat har handlet i strid med god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1, eller oplysninger om en advokats handlinger uden for sin advokativirksomhed i forretningsforhold eller i andre forhold af økonomisk art, der kan tyde på, at en advokat har udvist en adfærd, der er uværdig for en advokat, jf. retsplejelovens § 126, stk. 4. Det er ikke intentionen med bestemmelsen at begrænse Advokatrådets muligheder for at anmode om oplysninger med hjemmel i anden lovgivning.

Med den foreslåede § 143 a, stk. 1, nr. 1, vil Advokatrådet i forbindelse med udøvelsen af sit tilsyn kunne anmode domstolene om oplysninger om en beskikket advokats anmodning om salær i en sag. Rådet skal begrunde sin anmodning om oplysninger, f.eks. ved at angive, hvad rådet konkret bygger anmodningen på, og skal specificere, hvilken sag der er tale om. Det vil således ikke være muligt for rådet at sende en liste over navne til en ret uden nærmere begrundelse for, hvorfor oplysningerne er relevante for rådets tilsyn.

Den foreslåede § 143 a, stk. 1, nr. 2, bestemmer, at Advokatrådet i forbindelse med sit tilsyn kan anmode politiet om oplysninger om en aktuel efterforskning mod en advokat, når denne er sigtet i sagen. Advokatrådet kan således anmode om oplysninger om specifikke advokater. De oplysninger, rådet vil kunne modtage, vil f.eks. være overordnede oplysninger om efterforskningens karakter (f.eks. at der er tale om en efterforskning om alvorlig økonomisk kriminalitet), men rådet vil ikke kunne forvente at modtage detaljerede oplysninger om de nærmere efterforskningsskridt fra po-

litiet, da politiet ved udleveringen skal overholde almindelige forvaltningsretlige og databeskyttelsesretlige principper, jf. ovenfor. Det forudsættes med begrebet ”aktuel”, at der er tale om en verserende eller nyligt afsluttet efterforskning. Det er et krav, at advokaten er eller har været sigtet i sagen. Politiets forpligtelse til videregivelse af oplysninger efter bestemmelsen kan dog undtages i helt særlige tilfælde, hvis der er tale om en aktuel efterforskning mod en sigtet advokat, og efterforskningen foregår uden underretning af den pågældende advokat, og politiet vurderer, at der er en konkret risiko for, at videregivelsen af oplysninger til Advokatrådet vil kompromittere den pågældende efterforskning. Politiet vil i sådanne undtagelsestilfælde have adgang til ikke at videregive oplysninger til Advokatrådet.

Den foreslåede § 143 a, stk. 1, nr. 3, indebærer, at Advokatrådet i forbindelse med udøvelsen af sit tilsyn vil kunne indhente og modtage oplysninger om en verserende straffesag mod en advokat fra anklagemyndigheden, når den pågældende er eller har været sigtet i sagen. Rigsadvokaten fastsætter nærmere retningslinjer for, hvordan indhentelse af oplysninger fra anklagemyndigheden efter denne bestemmelse skal ske. Det forudsættes, at rådet begrunder sin anmodning og angiver, hvilken advokat der er tale om. Det vil således ikke være muligt for rådet at sende en længere liste over advokater til anklagemyndigheden. Rådet vil alene kunne indhente oplysninger, der er relevante for rådets tilsyn. Det forudsættes, at rådet skal begrunde sin anmodning til anklagemyndigheden. Hvis rådet f.eks. har modtaget oplysninger gennem whistleblowerordningen om, at der er en straffesag mod en advokat, kan rådet spørge anklagemyndigheden, om dette er korrekt, og hvilken type af kriminalitet, der er tale om. Hvis anklagemyndigheden bekræfter oplysningen, og oplyser, at der er tale om økonomisk kriminalitet, kan rådet vurdere, om yderligere oplysninger vil kunne være relevante for rådets tilsyn og i givet fald anmode anklagemyndigheden om yderligere oplysninger, f.eks. om de nærmere detaljer i sagen, og om der er tale om en sag, hvor advokatens klient er forurettet. Anklagemyndighedens forpligtelse til videregivelse af oplysninger efter bestemmelsen kan dog undtages i helt særlige tilfælde, hvis der er tale om en aktuel efterforskning mod en sigtet advokat, og efterforskningen foregår uden underretning af den pågældende advokat, og politiet vurderer, at der er en konkret risiko for, at videregivelsen af oplysninger til Advokatrådet vil kompromittere den pågældende efterforskning. Anklagemyndigheden vil i sådanne undtagelsestilfælde have adgang til ikke at videregive oplysninger til Advokatrådet.

Det fastslås med den foreslåede § 143 a, stk. 1, nr. 4, at Advokatrådet vil kunne anmode skattemyndighederne om specificerede oplysninger vedrørende en advokat. Det forudsættes hermed, at rådet ved sin anmodning til skattemyndigheden har en konkret formodning for, at de oplysninger, rådet anmoder om, er af relevans for rådets tilsyn. Rådet skal specificere, hvilke oplysninger om hvilken advokat, der anmodes om, samt hvorfor der anmodes om disse oplysninger,

f.eks. at baggrunden er, at Advokatrådet har en begrundet formodning for, at den pågældende har en væsentlig gæld til det offentlige. Det foreslås ligeledes, at Advokatrådet vil kunne anmode om oplysninger om anmodninger om omkostningsgodtgørelse, der vedrører bistand fra bestemte advokater. Det forudsættes i denne forbindelse, at rådet vil skulle angive både advokaten og sagen, der er tale om, med henblik på at gøre det enkelt for skattemyndighederne at fremsøge de relevante oplysninger.

Med den foreslåede bestemmelse i § 143 a, stk. 2, reguleres de tilfælde, hvor offentlige myndigheder vil kunne videregive oplysninger til Advokatrådet. Formålet med bestemmelsen er at sikre, at myndigheder – på trods af en evt. tavshedspligt vedrørende de konkrete oplysninger – vil kunne videregive oplysningerne til Advokatrådet, hvis oplysningerne skønnes relevante for rådets tilsyn.

Forvaltningsmyndighederne omtalt i den foreslåede § 143 a, stk. 2, skal ved videregivelsen iagttage det forvaltningsretlige sagligheds- og proportionalitetsprincip. Ved vurderingen af, hvorvidt oplysninger kan videregives til Advokatrådet, skal endvidere indgå de almindelige databeskyttelsesretlige principper for behandling af personoplysninger, herunder bl.a. at personoplysningerne skal være tilstrækkelige, relevante og begrænset til, hvad der er nødvendigt i forhold til de formål, hvortil de behandles, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra c, og at videregivelsen af personoplysninger skal være nødvendig ifølge betingelserne for behandling af almindelige personoplysninger i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1.

Det fastslås med den foreslåede § 143 a, stk. 2, nr. 1, at politiet vil kunne videregive oplysninger om en straffesag til Advokatrådet, hvis politiet vurderer, at oplysningerne er relevante for rådets tilsyn. Det vil særligt være relevant at videregive oplysninger i sager om alvorlig økonomisk kriminalitet såsom hvidvask, underslæb, mandatsvig m.v. Hvilke oplysninger, der videregives, vil være op til politiets vurdering, hvortil det bemærkes, at politiet skal iagttage almindelige regler om saglighed og proportionalitet i forbindelse med delingen af oplysningerne, herunder de almindelige databeskyttelsesretlige principper for behandling af personoplysninger. Ved vurderingen af, hvorvidt en oplysning om en straffesag er relevant for Advokatrådets tilsyn, skal der lægges vægt på, om forholdet direkte eller indirekte kan have betydning for advokatens udførelse af sit hverv, f.eks. fordi forholdet knytter sig til en klientrelation, eller fordi forholdet giver grund til at befrygte, at advokaten ikke fremadrettet vil overholde de pligter, der følger af stillingen. Ved vurderingen af, om oplysninger skal videregives til Advokatrådet efter denne bestemmelse kan politiet endvidere lægge vægt på, om videregivelsen vil indebære en konkret risiko for, at en aktuel efterforskning mod en advokat kompromiteres, jf. bemærkningerne til den foreslåede § 143 a, stk. 1, nr. 2.

Det følger af den foreslåede § 143 a, stk. 2, nr. 2, at anklagemyndigheden vil kunne videregive oplysninger om en verserende straffesag mod en advokat til Advokatrådet, hvis anklagemyndigheden vurderer, at oplysningerne er relevante for rådets tilsyn med advokater. Rigsadvokaten fastsætter nærmere retningslinjer for, hvordan videregivelse af oplysninger til Advokatrådet efter denne bestemmelse skal ske. Anklagemyndigheden vil skulle iagttage almindelige principper om saglighed og proportionalitet i forbindelse med delingen af oplysningerne, herunder de almindelige databeskyttelsesretlige principper for behandling af personoplysninger. Anklagemyndigheden vil i denne forbindelse skulle inddrage de samme momenter som politiet ved vurderingen af, om oplysningen kan overdrages. Der tilsigtes ikke nogen indskrænkninger af anklagemyndighedens muligheder for at videregive oplysninger efter de almindelige persondataretlige regler.

Det følger af den foreslåede § 143 a, stk. 2, nr. 3, at skattemyndighederne kan videregive oplysninger om en advokats skattesag til Advokatrådet, hvis myndigheden vurderer, at oplysningen er relevant for rådets tilsyn. Skattemyndighederne vil skulle iagttage almindelige principper om saglighed og proportionalitet i forbindelse med delingen af oplysningerne, herunder de almindelige databeskyttelsesretlige principper for behandling af personoplysninger. Det forudsættes hermed, at det er skattemyndighederne, der foretager vurderingen af, om oplysningen er relevant eller ej. Ved vurderingen af, om en oplysning om en advokats skattesag er relevant for rådets tilsyn, skal der lægges vægt på, om oplysningerne har relevans i forhold til advokatens udførelse af sit hverv. Oplysninger om en advokats indtægtsforhold mv. vil derfor som klart udgangspunkt ikke være relevant for Advokatrådets tilsyn med advokater. Derimod kunne relevante oplysninger f.eks. være, at en advokat har væsentlig gæld til det offentlige, dvs. 100.000 kr. eller derover, jf. retsplejelovens § 139, stk. 1. Det foreslås, at denne bestemmelse ligeledes finder anvendelse for så vidt angår videregivelse af oplysninger om ansøgninger om omkostningsgodtgørelse vedrørende en bestemt advokat. I forhold til, hvornår oplysninger om en ansøgning om omkostningsgodtgørelse vil være relevant for tilsynet, kan der særligt peges på tilfælde, hvor skattemyndighederne vurderer, at der har været uregelmæssigheder i forbindelse med ansøgningen.

Det følger af den foreslåede § 143 a, stk. 2, nr. 4, at Advokatnævnet vil kunne underrette Advokatrådet om oplysninger, der efter nævnets vurdering er relevante for rådets tilsyn. Det er i denne forbindelse nævnets vurdering, om en oplysning er relevant for rådets tilsyn. Advokatnævnet vil skulle iagttage almindelige principper om saglighed og proportionalitet i forbindelse med delingen af oplysningerne, herunder de almindelige databeskyttelsesretlige principper for behandling af personoplysninger. Der er vide rammer for, hvilken type af oplysninger nævnet videregiver. I forhold til spørgsmålet om, hvorvidt oplysningen er relevant

for rådets tilsyn, vil det indgå, om oplysningen allerede behandles ved en sag ved Advokatnævnet. Hvis oplysningen indgår i Advokatnævnets sagsbehandling, vil den som udgangspunkt ikke være relevant, da der allerede ved nævnet tages hånd om oplysningen. Hvis der derimod er tale om oplysninger, der i højere grad har karakter af ”tilfældighedsfund”, og som nævnet ikke har intentioner om at følge op på ved behandlingen af den verserende sag, vil dette tale for, at oplysningen kan være relevant for Advokatrådets tilsyn.

Den foreslåede § 143 a, stk. 3, angiver de tilfælde, hvor en offentlig myndighed vil være forpligtet til af egen drift at videregive oplysninger til Advokatrådet. De omtalte forvaltningsmyndigheder vil skulle iagttage de forvaltningsretlige principper om saglighed og proportionalitet i forbindelse med videregivelsen af oplysningerne til Advokatrådet, ligesom de almindelige databeskyttelsesretlige principper for behandling af personoplysninger skal overholdes.

Den foreslåede bestemmelse i § 143 a, stk. 3, nr. 1, fastslår, at domstolene vil skulle underrette Advokatrådet, når der mod en advokat indgives konkursbegæring, begæring om rekonstruktion, fogedretsbegæring af betydning for advokatens hverv, begæring om konkursskarantæne eller tvangsauktionsbegæring. Det forudsættes i denne forbindelse, at domstolene er klar over, at den pågældende person er advokat, og denne pligt til underretning af rådet medfører altså ikke en selvstændig forpligtelse for domstolene til at undersøge, om en person, der er indgivet konkursbegæring mv. mod, er advokat eller ej. Kravet om, at oplysninger om en fogedretsbegæring skal have relevans for advokatens hverv, medfører, at f.eks. en fogedretsbegæring mod en advokat i en samværsag ikke vil være omfattet af pligten til at indberette til Advokatrådet, fordi forholdet som udgangspunkt ikke kan anses for relevant for advokatens hverv.

Den foreslåede § 143 a, stk. 3, nr. 2, 1. pkt., fastslår, at Direktoratet for Kriminalforsorgen vil skulle underrette Advokatrådet, når en af kriminalforsorgens institutioner foretager en politianmeldelse af en advokat for forseelser begået i forbindelse med udførelsen af hvervet som advokat. Det forudsættes hermed, at direktoratet eller institutionen er vidende om, at der er tale om en advokat, og at der er tale om en forseelse begået i forbindelse med udførelsen af hvervet som advokat. Således vil en politianmeldelse af en advokat for handlinger eller undladelser, der ikke knyttede sig til udøvelsen af advokatvirksomhed, men f.eks. et privat besøg hos et fængslet familiemedlem, som udgangspunkt ikke være omfattet af forpligtelsen for Direktoratet for Kriminalforsorgen til at underrette Advokatrådet. Omvendt vil en anmeldelse af en advokat for handlinger eller undladelser foretaget i forbindelse med et klientbesøg i en af Direktoratet for Kriminalforsorgens institutioner som udgangspunkt være omfattet, da dette forhold vil være begået i forbindelse med udførelsen af hvervet som advokat. Dette vil sikre, at Advokatrådet på et så tidligt stadie som muligt bliver opmærksom

på, at en advokat evt. ikke overholder de pligter, stillingen påkræver.

Den foreslåede § 143 a, stk. 3, nr. 2, 2. pkt., fastslår, at Direktoratet for Kriminalforsorgen har adgang til ikke at videregive oplysninger efter 1. pkt. hvis udleveringen af oplysninger vil kunne kompromittere en eventuel efterforskning mod den pågældende advokat. I medfør af 2. pkt. i bestemmelsen vil politiet således efter modtagelsen af en politianmeldelse fra Direktoratet for Kriminalforsorgen undtagelsesvis kunne modsætte sig, at Direktoratet for Kriminalforsorgen foretager underretning af Advokatrådet, hvis politiet vurderer, at oplysningerne vil kunne føre til en efterforskning mod den pågældende advokat, uden at advokaten vil blive underrettet herom. Direktoratet for Kriminalforsorgen vil i sådanne undtagelsestilfælde have adgang til ikke at videregive oplysninger til Advokatrådet.

Det fastslås med den foreslåede § 143 a, stk. 3, nr. 3, at anklagemyndigheden vil skulle underrette Advokatrådet, når der rejses tiltale mod en advokat med påstand om rettighedsfrakendelse. Dette sikrer tillige, at Advokatrådet på et så tidligt stadie som muligt bliver opmærksom på, at en advokat evt. ikke overholder samtlige de pligter, stillingen påkræver, og anklagemyndigheden vil altid i disse tilfælde være bekendt med, at der er tale om en advokat. Rigsadvokaten fastsætter nærmere retningslinjer for, hvordan underretning af Advokatrådet skal ske. Det er ikke tilsigtet med bestemmelsen, at anklagemyndighedens mulighed for af egen drift at underrette Advokatrådet om forhold af relevans for rådets tilsyn indskrænkes.

Den foreslåede § 143 a, stk. 4, fastslår, at stk. 1-3 finder tilsvarende anvendelse for oplysninger om personer omfattet af § 124 c, stk. 1, nr. 2. Det foreslås således, at Advokatrådet også vil kunne indhente og modtage oplysninger om denne personkreds, da rådet også fører tilsyn med denne personkreds.

Det foreslås med § 143 a, stk. 5, at justitsministeren vil kunne fastsætte nærmere regler om Advokatrådets muligheder for at indhente og modtage oplysninger, herunder oplysninger om advokaters salær i straffesager. Formålet med denne bestemmelse er at tage højde for, at der på sigt forventes implementeret et webbaseret system for anmodninger om salær i straffesager. Det er intentionen, at Advokatrådet bl.a. vil kunne anmode om oplysninger, der kan trækkes fra dette system. Det vurderes at være mest hensigtsmæssigt at fastsætte disse regler i bekendtgørelsesform, da den præcise tekniske udformning af det webbaserede system ikke kendes på nuværende tidspunkt.

Den nye bestemmelse § 143 b fastslår Advokatrådets tavshedspligt svarende til forvaltningslovens § 27, jf. straffelovens § 152 og §§ 152 c-152 f.

Den foreslåede § 143 b, stk. 1, 1. pkt., fastslår, at forvaltningslovens § 27 om tavshedspligt finder anvendelse for Advokatrådets medlemmer, Advokatsamfundets ansatte og kredsbestyrelsernes medlemmer, for så vidt angår oplysninger, som de får kendskab til gennem tilsynsvirksomheden. Årsagen til den valgte personkreds er, at Advokatrådet udfører tilsynet, mens Advokatsamfundets ansatte og kredsbestyrelserne yder bistand til tilsynsvirksomheden. Fortrolige oplysninger er oplysninger, der er fortrolige efter forvaltningslovens § 27, og vil således være eksempelvis oplysninger om enkeltpersoners private, herunder økonomiske forhold, oplysninger om forretningsforhold, oplysninger om efterforskning og forfølgning af lovovertrædelser mv. Der henvises til de almindelige bemærkninger punkt 3.3.1.1.

Det betyder eksempelvis, at en oplysning, som i medfør af skatteforvaltningslovens § 17, stk. 1, er fortrolig, fortsat vil være fortrolig, når den er videregivet til Advokatrådet, jf. forvaltningslovens § 27, stk. 2, 2. pkt.

Det fastslås med den foreslåede § 143 b, stk. 1, 2. pkt., at tavshedspligten desuden omfatter personer, der udfører serviceopgaver for de i 1. pkt. nævnte organer. Formålet med dette er, at også f.eks. personer, der arbejder med f.eks. rengøring, vagttjeneste, reparation og vedligeholdelse af elektronisk materiel, herunder IT-udstyr, og kantinedrift for Advokatrådet mv. vil være omfattet af tavshedspligten,

Det fastslås med den foreslåede § 143 b, stk. 1, 3. pkt., at tavshedspligten tillige gælder efter ansættelses- eller kontraktforholdets ophør eller efter udløbet af en valgperiode eller udpegningsperiode. Dette er for at sikre, at tavshedspligten også gælder efter, at f.eks. et medlem af Advokatrådet er udtrådt af rådet.

Den foreslåede § 143 b, stk. 1, 4. pkt., fastslår, at straffelovens §§ 152 og 152 c-152 f finder tilsvarende anvendelse for de i 1. og 2. pkt. omtalte personer. Der tilsigtes hermed at tydeliggøre, at de nævnte bestemmelser i straffeloven også finder anvendelse, hvis personkredsen i 1. og 2. pkt. i bestemmelsen overtræder den tavshedspligt, der i øvrigt følger af bestemmelsen.

Det følger af den foreslåede § 143 b, stk. 2, at fortrolige oplysninger, som Advokatrådets medlemmer, Advokatsamfundets ansatte og kredsbestyrelsernes medlemmer modtager i henhold til dette kapitel, kun må anvendes i forbindelse med tilsynshvervet. Oplysningerne er givet til de nævnte organer med henblik på at indgå i deres tilsyn, og organerne skal således ikke kunne anvende oplysningerne på anden vis.

Det foreslås med § 143 b, stk. 3, at Advokatrådets medlemmer, Advokatsamfundets ansatte og kredsbestyrelsernes medlemmer udelukkende kan videregive oplysninger til Advokatnævnet til varetagelsen af dets opgaver efter denne lov

og til relevante offentlige myndigheder, herunder anklagemyndigheden, politiet og justitsministeren til varetagelse af deres opgaver efter deres lovgivning.

Det følger af den foreslåede bestemmelse, at det er berettiget for Advokatrådet mv. at videregive oplysninger til Advokatnævnet, hvis Advokatrådet mv. i forbindelse med udøvelsen af tilsynet bliver bekendt med oplysninger, der kan medføre en disciplinærsag ved Advokatnævnet. Det betyder, at Advokatrådet mv. i medfør af bestemmelsen skal kunne videregive disse oplysninger til Advokatnævnet til brug for nævnets behandling af sagen. Tilsvarende bliver Advokatrådet mv. i medfør af bestemmelsen berettiget til kunne videregive oplysninger til relevante offentlige myndigheder, herunder anklagemyndigheden, politiet og justitsministeren, til varetagelse af deres opgaver efter deres lovgivning.

Det tilsigtes med bestemmelsen at afgrænse, under hvilke betingelser Advokatrådet mv. berettiget kan videregive oplysninger til offentlige myndigheder. Der tænkes her især på, at Advokatrådet mv. i forbindelse med udøvelsen af tilsynet bliver bekendt med strafbare forhold, og i den forbindelse skal have mulighed for at videregive disse oplysninger til politiet eller anklagemyndigheden. Der tænkes tillige på, at Advokatrådet mv. skal have mulighed for at orientere justitsministeren (i praksis Civilstyrelsen), hvis rådet bliver bekendt med, at betingelserne i retsplejelovens § 139, stk. 1, er opfyldt, og der dermed kan anlægges sag af justitsministeren mod advokaten om frakendelse af advokatens beskikkelse. Der vil i øvrigt kunne være tilfælde, hvor det vil være relevant, at Advokatrådet videregiver oplysninger til offentlige myndigheder med henblik på varetagelsen af deres opgaver efter deres lovgivning. Det beror på en konkret vurdering, om en videregivelse af oplysninger fra Advokatrådet mv. til en offentlig myndighed vil være berettiget. I den forbindelse vil Advokatrådet skulle iagttage de databeskyttelsesretlige regler, herunder databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven.

Den offentlige forvaltningsmyndighed, der modtager en oplysning fra Advokatrådet i medfør af den foreslåede bestemmelse, har tavshedspligt efter forvaltningslovens § 27 og straffelovens regler i § 152 og §§ 152 c-152 f.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3.1 og 3.3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 6

Der kræves ikke gebyr for at indgive klager til Advokatnævnet.

Det foreslås, at retsplejelovens § 144, stk. 4, ændres, så justitsministeren bemyndiges til ved bekendtgørelse at fastsætte gebyr for indgivelse af klager til Advokatnævnet.

Formålet med ændringen er at søge at mindske antallet af åbenbart grundløse klager til Advokatnævnet med henblik på at sikre, at nævnet kan bruge sine ressourcer bedst muligt. Det forudsættes, at der ved fastsættelsen af gebyrets størrelse tilsigtes at skabe en balance, hvor klager, der er åbenbart grundløse, afværges, mens reelle klager ikke afskrækkes fra at indgive klager. Det bemærkes, at der ved fastlæggelsen af gebyrets størrelse vil blive taget hensyn til gebyrstørrelsen ved andre klagenævne. I den forbindelse kan det nævnes, at gebyret for at klage til Revisornævnet for tiden er fastsat til 500 kr.

Det forudsættes, at gebyret tilbagebetales til klager, hvis klager får helt eller delvist medhold, eller hvis klagen afvises pga. formelle mangler. Det bemærkes, at der med formelle mangler for eksempel tænkes på et tilfælde, hvor en klage er indgivet til det forkerte navn, eller hvis fristen for indgivelse af klage er overskredet, jf. retsplejelovens § 147 b, stk. 2. Derimod skal der ikke ske tilbagebetaling af klagegebyret i tilfælde, hvor en klage afvises som åbenbart grundløs efter en (forenklet) realitetsbehandling af klagen, jf. retsplejelovens § 147 b, stk. 3.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 7

Enhver kan rette henvendelse til Advokatrådet med henblik på at oplyse rådet om, at en advokat ikke har overholdt de pligter, stillingen medfører.

Den foreslåede § 144 a, stk. 1, fastslår, at Advokatrådet skal oprette en ordning, hvor personer kan indberette overtrædelser eller potentielle overtrædelser af de regler, der regulerer advokathvervet, og at indberetninger til ordningen skal kunne foretages anonymt. Kravet om anonymitet medfører bl.a., at man skal kunne foretage indberetninger uden angivelse af navn, uden mulighed for sporing af computerens IP-adresse og lignende. Oplysninger modtaget herigennem kan være anledning til, at Advokatrådet iværksætter tilsynsforanstaltninger over for en advokat. Det bemærkes hertil, at oplysninger modtaget gennem whistleblowerordningen ved en evt. efterfølgende sag ved Advokatnævnet ikke i sig selv kan udgøre et bevis i sagen.

Den foreslåede § 144 a, stk. 2, 1. pkt., fastslår, at Advokatsamfundets ansatte samt medlemmer af Advokatrådet ikke må videregive oplysninger om en person, når vedkommende gennem ordningen i den foreslåede stk. 1 har indberettet en

virksomhed eller en person til rådet for overtrædelse eller potentiel overtrædelse af den advokatretnlige regulering. Bestemmelsen har således til hensigt at tydeliggøre, at videregivelse af oplysninger om, hvem der har foretaget en indberetning, altid vil være uberettiget. Dette er for at sikre anonymiteten ved indberetningen og for at sikre, at personer, der vælger ikke at indberette anonymt til ordningen, fortsat bevarer deres anonymitet for omverdenen.

Den foreslåede § 144 a, stk. 2, 2. pkt., fastslår, at straffelovens §§ 152 og 152 c-152 f finder tilsvarende anvendelse for de i 1. pkt. omtalte personer. Der tilsigtes hermed at tydeliggøre, at de nævnte bestemmelser i straffeloven også finder anvendelse, hvis personkredsen i 1. pkt. i bestemmelsen overtræder den tavshedspligt, der i øvrigt følger af bestemmelsen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 8

Forslaget er en konsekvensændring af den foreslåede ændring af retsplejelovens § 143, jf. pkt. 3.1 og 3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger og lovforslagets § 1, nr. 3.

Til nr. 9

Advokatnævnet har i medfør af retsplejelovens § 147 c, stk. 1, mulighed for at tildele en advokat, et advokatselskab, eller en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, en irrettesættelse eller pålægge vedkommende eller selskabet en bøde på indtil 300.000 kr., hvis nævnet finder, at den pågældende har tilsidesat pligter, der følger af retsplejeloven eller forskrifter fastsat i medfør af loven.

Det foreslås at indsætte et nyt 2. pkt. i § 147 c, stk. 1, som medfører, at Advokatnævnet i tilfælde, hvor nævnet finder, at en advokat, et advokatselskab eller en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, har tilsidesat pligter, der følger af retsplejeloven eller forskrifter fastsat i medfør af loven, og tilsidesættelsen vurderes at være af særlig grov karakter, vil kunne pålægge den pågældende eller selskabet en bøde på op til 600.000 kr.

Det er ikke intentionen, at det generelle bødeniveau i Advokatnævnets afgørelser skal stige. Den foreslåede bestemmelse forventes anvendt i tilfælde, hvor der er tale om forseelser af særlig grov karakter, der dog ikke er grove nok til i sig selv at medføre en frakendelse. Bødepåleggelsen vil eventuelt kunne kombineres med en betinget frakendelse, jf. dette lovforslags pkt. 4.1.

Det er ikke intentionen, at ændringen af bødemaksimum skal ændre nævnets praksis vedrørende frakendelse. Det forudsættes derfor, at en højere bødestraf ikke vil træde i stedet for en frakendelse.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 10

Advokatnævnet kan i medfør af retsplejelovens § 147 c, stk. 3, frakende en advokat retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at udøve advokatvirksomhed, hvis advokaten har gjort sig skyldig i grov eller oftere gentagen overtrædelse af sine pligter som advokat, og de udviste forhold giver grund til at antage, at den pågældende ikke for fremtiden vil udøve advokatvirksomhed på forsvarlig måde. Frakendelsen kan ske i et tidsrum fra 6 måneder til 5 år eller indtil videre.

I medfør af retsplejelovens § 147 c, stk. 4, kan Advokatnævnet endvidere frakende en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at eje aktier eller anparter i et advokatselskab, hvis den pågældende har gjort sig skyldig i grov eller oftere gentagen overtrædelse af de regler, som regulerer advokathvervet, og de udviste forhold giver anledning til at antage, at den pågældende ikke for fremtiden vil overholde disse regler. Frakendelsen kan også her ske i et tidsrum fra 6 måneder til 5 år eller indtil videre.

Med den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 147 c, stk. 3, får Advokatnævnet mulighed for betinget at frakende en advokat retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at udøve advokatvirksomhed, hvis den pågældende har gjort sig skyldig i grov eller oftere gentagen overtrædelse af sine pligter som advokat.

Tilsvarende vil Advokatnævnet med den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 147 c, stk. 4, få mulighed for betinget at frakende en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at eje aktier eller anparter i et advokatselskab, hvis den pågældende har gjort sig skyldig i grov eller oftere gentagen overtrædelse af de regler, som regulerer advokathvervet.

Formålet med den foreslåede indførelse af en mulighed for betinget frakendelse er at gøre den pågældende advokat eller person, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, tydeligt opmærksom

på, at den udviste adfærd er uønsket og kan lede til en frakendelse, hvis den fortsættes.

Det foreslås, at der i relation til en betinget frakendelse fastsættes en prøvetid på op til 5 år regnet fra Advokatnævnets afslutning. Hvis advokaten eller personen, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, inden for prøvetiden for den betingede frakendelse bliver genstand for endnu en klagesag ved Advokatnævnet, kan der idømmes en samlet sanktion, hvis der er grundlag for, at frakendelsen skal fuldbyrdes. Ved vurderingen af, om frakendelsen skal fuldbyrdes, indgår, om den tilsidesættelse af sine pligter, som advokaten eller personen, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, nu findes skyldig i, er af så alvorlig karakter, at den pågældende nu efter en samlet vurdering bør fratages beskikkelsen mv. Som udgangspunkt vil betingelserne for at fuldbyrde frakendelsen være opfyldt, da en af betingelserne for en ubetinget frakendelse efter den gældende § 147 c, stk. 3 og 4, efter forslaget nu stk. 8 og 9, er, at de udviste forhold giver grund til at antage, at advokaten ikke for fremtiden vil udøve advokatvirksomhed på forsvarlig måde, eller at de udviste forhold giver grund til at antage, at en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, ikke for fremtiden vil overholde de regler der regulerer advokathvervet. Advokatnævnet fastsætter ved den nye afgørelse i medfør af § 147 c, stk. 3 eller 4, efter forslaget nu stk. 8 eller 9, længden af frakendelsestiden.

Med den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 147 c, stk. 5, vil Advokatnævnet få mulighed for midlertidigt under nævnets behandling af en sag om frakendelse i medfør af § 147 c, stk. 3, efter forslaget stk. 8, at frakende en advokat retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at udøve advokatvirksomhed, hvis der er overhængende fare for, at advokaten under sagens behandling groft eller oftere gentagent vil overtræde sine pligter som advokat.

Tilsvarende vil Advokatnævnet med den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 147 c, stk. 6, få mulighed for midlertidigt under nævnets behandling af en sag om frakendelse i medfør af § 147 c, stk. 4, efter forslaget stk. 9, at frakende en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at eje aktier eller anparter i et advokatselskab, hvis der er overhængende fare for, at den pågældende under sagens behandling groft eller oftere gentagent vil overtræde de regler, som regulerer advokathvervet.

Formålet med indførelsen af muligheden for midlertidig frakendelse under nævnets behandling af en frakendelsessag er at kunne reagere hurtigt i tilfælde, hvor der er overhængende risiko for, at den pågældende under sagens behandling groft eller oftere gentagent vil overtræde sine pligter som advokat eller de regler, der regulerer advokathvervet.

Med den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 147 c, stk. 7, gives justitsministeren bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om Advokatnævnets behandling af sager om midlertidig frakendelse. Justitsministeren vil i den forbindelse kunne fravige forvaltningslovens § 8, stk. 1, og § 21, stk. 1, og det forvaltningsretlige officialprincip. Formålet er at fastsætte sagsbehandlingsregler, der sikrer, at en sag om midlertidig frakendelse kan behandles med den fornødne hurtighed ved nævnet.

De forvaltningsretlige regler, som justitsministeren bemyndiges til at fravige på bekendtgørelsesniveau, er for det første forvaltningslovens § 8, stk. 1, hvorefter en part på ethvert tidspunkt kan vælge at lade sig partsrepræsentere af enhver habil person. Det forventes, at justitsministeren fastsætter regler om, at parten (den indklagede) skal vælge en partsrepræsentant i form af en forsvarer inden for 7 dage. Det forventes, at det kun bliver muligt at skifte forsvarer, hvis Advokatnævnet skønner, at det ikke vil forsinke afgørelsen om midlertidig frakendelse.

For det andet bemyndiges justitsministeren til at fravige forvaltningslovens § 21, stk. 1. Det forventes, at justitsministeren fastsætter regler, der fraviger, at en part på ethvert tidspunkt kan forlange, at en sags afgørelse udsættes, indtil parten har afgivet en udtalelse. Det skal i den forbindelse bemærkes, at parten dog forventeligt altid vil blive partshørt med en frist på tre uger.

For det tredje bemyndiges justitsministeren til at fravige det forvaltningsretlige officialprincip, der forventes modificeret ved fastsættelsen af regler om, at adgangen til at komme med yderligere oplysninger til sagen afskæres efter en bestemt tidsfrist.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.1 og 4.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 11

I medfør af retsplejelovens § 147 e, stk. 1, kan advokaten eller personen, der i medfør af § 124 c, stk. 1, nr. 2, ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, forlange en afgørelse efter § 147 c, stk. 3 eller stk. 4, om ubetinget frakendelse indbragt for retten. Retten kan stadfæste, ophæve eller ændre afgørelsen.

Med den foreslåede ændring af § 147 e, stk. 1, lægges der op til, at en afgørelse fra Advokatnævnet om betinget frakendelse, efter forslaget § 147 c, stk. 3 og 4, jf. pkt. 4.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger, skal kunne indbringes for domstolene på lige fod med en afgørelse om ubetinget frakendelse.

Til nr. 12

Advokaten eller personen, der i medfør af retsplejelovens § 124 c, stk. 1, nr. 2, ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, kan i medfør af retsplejelovens § 147 e, stk. 1, forlange en afgørelse efter § 147 c, stk. 3 eller 4, om ubetinget frakendelse indbragt for retten. Afgørelsen indbringes ved, at den pågældende fremsætter anmodning om sagsanlæg over for justitsministeren inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende, hvorefter justitsministeren anlægger sag i den borgerlige retsplejes former mod den pågældende, jf. retsplejelovens § 147 e, stk. 2.

Anmodningen om sagsanlæg har opsættende virkning, men retten kan, hvis Advokatnævnet har frakendt advokaten retten til at udøve advokatvirksomhed, eller personen, der i medfør af § 124 c, stk. 1, nr. 2, ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, retten til at eje aktier eller anparter i et advokatselskab, ved kendelse udelukke den pågældende fra at udøve sådan virksomhed, indtil sagen er endeligt afgjort, jf. retsplejelovens § 147 e, stk. 3. Det kan endvidere ved dommen bestemmes, at anke ikke har opsættende virkning.

Med den foreslåede nyaffattelse af § 147 e, stk. 3, lægges der op til at ændre udgangspunktet, så retten i tilfælde, hvor en advokat eller en person, der i medfør af § 124 c, stk. 1, nr. 2, ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, ønsker Advokatnævnets afgørelse om frakendelse efter § 147 c, stk. 3 eller 4, efter forslaget stk. 8 eller 9, indbragt for retten, altid vil skulle tage stilling til spørgsmålet om opsættende virkning af indbringelsen. Dette vil skulle ske på et forbedrende retsmøde, der afholdes inden 4 uger efter sagens anlæg.

Det forudsættes, at retten oftere end i dag vil træffe afgørelse om, at indbringelsen af sagen ikke tillægges opsættende virkning, f.eks. hvis der vurderes at være en overhængende risiko for, at advokaten under sagens behandling ved domstolene fortsat vil begå handlinger, der er i strid med god advokatskik.

Retten træffer afgørelse om spørgsmålet om opsættende virkning ved kendelse, der kan kæres efter de almindelige regler om kære i retsplejelovens kapitel 37. Retten kan ved kendelsen træffe afgørelse om, at kære ikke har opsættende virkning, og retten vil også i denne forbindelse skulle inddrage risikoen for, at advokaten begår nye forhold under et kæremål.

Retten afgør spørgsmålet om, hvorvidt Advokatnævnets afgørelse stadfæstes, ophæves eller ændres, træffes som hidtil ved dom. Det foreslås, at retten altid vil skulle tage stilling til, om anke af dommen har opsættende virkning eller ej. Retten vil i denne vurdering skulle inddrage de samme momenter, som retten inddrog i forbindelse med ret-

tens stillingtagen til spørgsmålet om opsættende virkning under sagens behandling ved retten. Hvis der er overhængende risiko for, at en advokat under ankesagens behandling vil overtræde pligterne som advokat igen, vil retten som udgangspunkt – hvis retten har stadfæstet Advokatnævnets afgørelse – skulle træffe afgørelse om, at der ikke er opsættende virkning under ankesagen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 13

Advokatnævnet kan i medfør af retsplejelovens § 147 f, stk. 1, til enhver tid ophæve en frakendelse efter § 147 c, stk. 3 og 4.

§ 147 f, stk. 1, foreslås ændret, så Advokatnævnet vil have den samme mulighed for at ophæve en betinget frakendelse som en ubetinget frakendelse, jf. pkt. 4.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 14

I medfør af den foreslåede bestemmelse *stk. 1* kan advokaten eller personen, der i medfør af § 124 c, stk. 1, nr. 2, ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, forlange en afgørelse om midlertidig frakendelse indbragt for retten. Retten kan stadfæste, ophæve eller ændre afgørelsen. Dette svarer til, hvad der gælder for indbringelse af afgørelser om ubetinget frakendelse for retten, jf. retsplejelovens § 147 e.

I medfør af den foreslåede bestemmelse *stk. 2* skal anmodning om sagsanlæg fremsættes over for justitsministeren inden 14 dage efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende.

Justitsministeren skal herefter uden ugrundet ophold anlægge sag mod den pågældende i den borgerlige retsplejes form. Kravet om, at anlæg af sagen skal ske uden ugrundet ophold, skyldes, at en afgørelse om midlertidig frakendelse er en meget indgribende afgørelse over for advokaten, og sagen derfor skal afklares hurtigst muligt. Det foreslås i forlængelse heraf, at retten skal træffe afgørelse i sagen inden fire uger efter sagens anlæg.

Den foreslåede bestemmelse *stk. 3, 1. pkt.*, fastslår, at anmodning om sagsanlæg ikke har opsættende virkning, men at retten undtagelsesvist kan tillægge anmodning om sagsanlæg opsættende virkning. Udgangspunktet om, at anmodning om sagsanlæg i sager om midlertidig frakendelse ikke har opsættende virkning, skyldes, at opsættende virkning ville underminere formålet med afgørelsen, der netop er at undgå en overhængende fare for overtrædelse af pligterne

som advokat eller overtrædelse af de regler, som regulerer advokathvervet. Det forudsættes derfor også, at retten alene anvender muligheden for at tillægge anmodning om sagsanlæg opsættende virkning undtagelsesvist. Dette kunne f.eks. være, hvis der efter Advokatnævnets afgørelse om midlertidig frakendelse helt undtagelsesvis fremkommer nye oplysninger, der klart indikerer, at Advokatnævnets afgørelse er forkert.

Den foreslåede bestemmelse *stk. 3, 2. pkt.*, fastslår, at retten ved dommen skal træffe afgørelse om, hvorvidt anke har opsættende virkning eller ej. Det forudsættes, at retten ved denne vurdering lægger vægt på, om advokaten under ankesagen vil begå nye forhold. Udgangspunktet vil således være, at retten – hvis retten stadfæster Advokatnævnets afgørelse – træffer afgørelse om, at der ikke skal være opsættende virkning under ankesagen, hvis den begåede forseelse er af en vis grovhed, og der er en vis risiko for gentagelse under ankesagens behandling.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Til nr. 1

Ifølge den gældende bestemmelse i straffuldbydelseslovens § 36, stk. 1, har indsatte i kriminalforsorgens institutioner ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen, medmindre dette er uforeneligt med ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn.

Ifølge den gældende bestemmelse i § 36, stk. 2, er justitsministeren bemyndiget til – ud fra de nævnte hensyn til orden og sikkerhed – at fastsætte regler om begrænsninger i indsattes ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen, herunder til at modtage genstande fra andre.

Ifølge den gældende bestemmelse i § 36, stk. 3, er justitsministeren bemyndiget til at fastsætte regler om indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over egne penge i institutionen.

Straffuldbydelseslovens § 36, stk. 4, indeholder særlige regler om besiddelse af mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr.

Efter den gældende bestemmelse i straffuldbydelseslovens § 36, stk. 4, 1. pkt., har en indsat ikke ret til at medtage, besidde og råde over mobiltelefon og lignende kommunikationsudstyr i institutionen, medmindre dette er foreneligt med ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn.

Efter den gældende bestemmelse i straffuldbyrdslovens § 36, stk. 4, 2. pkt. er justitsministeren bemyndiget til at fastsætte regler om indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr i institutionen.

Med lovforslaget foreslås det, at straffuldbyrdslovens § 36 ophæves og nyaffattes i sin helhed, således at reglerne om genstande og mobiltelefoner kommer til at fremgå af de foreslåede bestemmelser i § 36, stk. 1 og 2, mens bemyndigelsesbestemmelserne indsættes i de foreslåede bestemmelser i § 36, stk. 3 og 4.

Med den foreslåede bestemmelse i § 36, *stk. 1*, udvides anvendelsesområdet fra at omfatte begrænsninger i retten til at medtage, besidde og råde over egne genstande af hensyn til orden og sikkerhed til tillige at omfatte begrænsninger i retten til at medtage, besidde og råde over egne genstande af hensyn til andres rettigheder.

Dette vil medføre, at en indsat har ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen, medmindre det er uforeneligt med hensynet til orden, sikkerhed eller andres rettigheder.

Formålet med de foreslåede bestemmelser i § 36, stk. 1, er bl.a. at åbne mulighed for, at der administrativt fastsættes regler, hvorefter indsatte ikke skal kunne medtage, besidde eller råde over tøj og andre genstande, der reklamerer for forsvarsadvokater.

Forslaget skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 1, om, at forsvarsadvokater ikke må give gaver, herunder reklametøj, til deres klienter i sagen. Forslaget om at afskære forsvarsadvokater fra at give sådanne gaver til deres klienter i en straffesag vil ikke forhindre, at indsatte i kriminalforsorgens institutioner bærer reklamegenstande, som de tidligere har modtaget fra den pågældende forsvarer eller på anden måde er kommet i besiddelse af.

Der er ikke tilsigtet ændringer i, hvilke begrænsninger i retten til at medtage, besidde og råde over egne genstande der kan fastsættes af hensyn til orden eller sikkerhed.

Den foreslåede bestemmelse i § 36, *stk. 2*, viderefører den gældende bestemmelse i § 36, stk. 4, 1. pkt., og der er ikke tilsigtet ændringer i disse regler. Dog foreslås mindre sproglige justeringer, som ikke har indholdsmæssig betydning. Samtidig foretages en teknisk opdatering af opregningen af det kommunikationsudstyr, der er omfattet af bestemmelsen. Forbuddet vil således omfatte kommunikationsudstyr i form af elektronisk udstyr, der sætter – eller sammen med andre enheder vil kunne sætte – en person i stand til at kommunikere med andre i lyd, tale eller på skrift. Det vil f.eks. være

tilfældet, når der er tale om besiddelse af hele mobiltelefoner, satellittelefoner, walkie talkie-enheder, computere (herunder tablets, e-books og andre håndholdte computere) og personsøgere. Omfattet er også f.eks. trådløse telefoner og trådløse hovedtelefonsæt (såkaldte headsets), der sætter besidderen i stand til at kommunikere via en enhed, der er tændt i det omgivende område. Visse spillekonsoller vil også kunne være omfattet.

Med den foreslåede bestemmelse i § 36, *stk. 3*, foreslås det at samle bemyndigelsesbestemmelserne, som findes i den gældende § 36, stk. 2, og stk. 4, 2. pkt. I den foreslåede bestemmelse bemyndiges justitsministeren til at fastsætte regler om indsattes adgang og begrænsninger i indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen, herunder også mobiltelefoner samt lignende kommunikationsudstyr.

Den foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 3, vil – i sammenhæng med den foreslåede bestemmelse i stk. 1 – medføre, at justitsministeren administrativt vil kunne fastsætte regler om begrænsninger i indsattes ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen under hensyn til orden og sikkerhed såvel som af hensyn til andres rettigheder.

Formålet hermed er bl.a. at åbne mulighed for indførelse af administrative regler, hvorefter indsatte ikke skal kunne medtage, besidde eller råde over tøj og andre genstande, der reklamerer for forsvarsadvokater. Sådanne regler kan således fastsættes under hensyn til andres rettigheder, idet de vil medvirke til at beskytte offentlighedens interesser og respekten for advokatbranchen.

Der er ikke tilsigtet ændringer i, hvilke begrænsninger i adgangen til at medtage, besidde og råde over egne genstande der kan fastsættes af hensyn til orden eller sikkerhed.

Justitsministerens bemyndigelse til at fastsætte regler om begrænsninger i indsattes ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen vil fortsat også omfatte regler om modtagelse af genstande fra andre. Samtidig forudsættes det fortsat, at institutionen i tilfælde, hvor den indsatte af sikkerhedsmæssige grunde nægtes ret til at være i besiddelse af genstande, i rimeligt omfang skal gøre det muligt for den indsatte at besidde tilsvarende møbler mv.

I relation til mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr viderefører den foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 3, jf. stk. 2, den gældende bestemmelse i § 36, stk. 4, 2. pkt. uden indholdsmæssige ændringer.

Det forudsættes således fortsat, at der administrativt skal kunne fastsættes regler, der indebærer, at det vil være lovligt i alle arresthuse og lukkede fængsler at besidde visse typer

af kommunikationsudstyr (og eventuelt i enkelte arresthuse at besidde alt kommunikationsudstyr). Det vil f.eks. kunne gælde for besiddelsen af såkaldte stand-alone computere, dvs. computere, der ikke er tilknyttet noget netværk, ligesom der i enkeltstående tilfælde vil kunne meddeles tilladelse til, at en indsat under helt særlige omstændigheder besidder elektronisk kommunikationsudstyr.

For så vidt angår justitsministerens mulighed for at fastsætte regler om indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over egne penge i institutionen videreføres den gældende bemyndigelsesbestemmelse i § 36, stk. 3, i den foreslåede bestemmelses § 36, stk. 4.

Det forudsættes således fortsat, at de indsatte som udgangspunkt ikke har ret til at medtage egne penge, men alene kan besidde og råde over penge, som er modtaget som vederlag for beskæftigelse i institutionen. Det forudsættes endvidere, at bestemmelsen ikke er til hinder for fastsættelse af regler om, at indsatte ikke må besidde kontante penge i institutionen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Efter den gældende bestemmelse i straffuldbyrdslovens § 46, stk. 4, kan udgang ikke finde sted, hvis den dømte inden for de seneste 3 måneder er ikendt disciplinærstraf for overtrædelse af § 36, stk. 4, eller regler fastsat i medfør heraf.

Med forslaget ændres § 46, stk. 4, således at henvisningen til § 36, stk. 4, erstattes af en henvisning til § 36, stk. 2, eller regler fastsat i medfør af § 36, stk. 3, jf. stk. 2.

Der er tale om en konsekvensændring som følge af nyaffattelsen af § 36, jf. lovforslagets § 2, nr. 1.

Til § 3

Det foreslås i *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. januar 2019.

Det foreslås i *stk. 2*, at lovens § 1, nr. 2-5, 7 og 8, træder i kraft den 1. juli 2019.

Baggrunden for den foreslåede ikrafttrædelsesdato i den foreslåede *stk. 2* er at give Advokatrådet tid til at indrette sit tilsyn efter de nye regler.

Til § 4

Efter forslagens § 1, nr. 9, ændres bødemaksimum for Advokatnævnets bøder fra 300.000 kr. til 600.000 kr. ved overtrædelser af særlig grov karakter. Efter forslagens § 1, nr. 10, indføres der mulighed for, at Advokatnævnet betinget kan frakende retten til at udøve advokatvirksomhed eller midlertidig frakende en advokat mv. beskikkelse under nævnets behandling af en sag.

Den foreslåede bestemmelse medfører, at disse bestemmelser ikke vil finde anvendelse i sager ved Advokatnævnet, der vedrører forhold, som er begået inden lovens ikrafttræden.

Til § 5

Den foreslåede bestemmelse vedrører lovens territoriale gyldighed. Det foreslåede *stk. 1* fastslår, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, da der for Færøerne og Grønland gælder særlige retsplejelove, jf. dog *stk. 2*.

Den foreslåede bestemmelses *stk. 2* fastslår, at lovens § 2 om ændring af straffuldbyrdsloven ikke gælder for Færøerne og Grønland, men ved kongelig resolution kan sættes helt eller delvis i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger. Straffuldbyrdsloven gælder ikke for Grønland. De gældende regler om fuldbyrdelse af straf findes i den grønlandske kriminallov.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 126. ---

Stk. 2-5. ---

§ 143. ---

Stk. 2. Advokatsamfundets bestyrelse, der benævnes Advokatrådet, fører tilsyn med advokaterne og deres autoriserede fuldmægtige. Finder rådet, at en advokat ikke har handlet i overensstemmelse med de pligter, stillingen medfører, kan det indklage den pågældende for Advokatnævnet. 1. og 2. pkt. finder tilsvarende anvendelse for så vidt angår advokatselskaber, jf. § 124.

Stk. 3. Advokatrådet kan træffe bestemmelse om, at en advokat eller en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1,

§ 1

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1101 af 22. september 2017, som ændret senest ved § 5 i lov nr. 503 af 23. maj 2018, foretages følgende ændringer:

1. I § 126 indsættes som *stk. 6*:

»*Stk. 6.* Advokater, der fungerer som forsvarsadvokater i en straffesag, må ikke give gaver til deres klienter i sagen eller disses nærtstående.«

2. § 143, *stk. 2, 1. pkt.*, affattes således:

»Advokatrådet, der er Advokatsamfundets bestyrelse, fører tilsyn med advokaterne og deres autoriserede fuldmægtige.«

3. I § 143 indsættes efter *stk. 2* som nye stykker:

»*Stk. 3.* Advokatrådet kan kræve alle oplysninger af advokater og deres autoriserede fuldmægtige, herunder arbejds-papirer, korrespondance og andre dokumenter, der skønnes at være nødvendige for rådets tilsyn af, om der er sket eller vil ske en overtrædelse af bestemmelserne i denne lov eller bestemmelser fastsat i medfør af denne lov. 1. pkt. finder tilsvarende anvendelse for så vidt angår advokatselskaber, jf. § 124. Kapitel 4 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligt gælder for Advokatrådets varetagelse af opgaver efter 1. og 2. pkt.

Stk. 4. Advokatrådet skal årligt udarbejde en samlet plan for sin tilsynsvirksomhed. Rådet afgiver årligt en rapport over det udførte tilsyn til justitsministeren. Rapporten offentliggøres.

Stk. 5. Rådet skal til brug for udførelsen af sit tilsyn udfærdige arbejdsprogrammer, der på en detaljeret måde angiver, hvordan udførelsen af tilsynet skal foretages.

Stk. 6. Vurderer Advokatrådet, at der er en begrundet risiko for, at en advokat, en advokats autoriserede fuldmægtige eller et advokatselskab, jf. retsplejelovens § 124, vil overtræde en pligt, der følger af denne lov, skal rådet iværksætte passende tilsynsforanstaltninger. Dette gælder tilsvarende, hvis der er en begrundet mistanke om, at en advokat, en advokats autoriserede fuldmægtige eller et advokatselskab, jf. retsplejelovens § 124, har overtrådt en pligt, der følger af denne lov.«

Stk. 3-5 bliver herefter *stk. 7-9*.

4. § 143, *stk. 3, 1. pkt.*, der bliver *stk. 7, 1. pkt.*, affattes således:

nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, skal indkaldes til en samtale med kredsbestyrelsen i en af de advokatkrede, som grænser op til den kreds, hvor advokaten eller den ovennævnte person har sin virksomhed, hvis det må antages, at advokaten eller den ovennævnte person groft eller gentagne gange har tilsidesat de pligter, som stillingen medfører. Advokatrådet kan endvidere i sager, hvor en advokat eller en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, er under mistanke for at have begået overtrædelser, der kan føre til frakendelse af retten til at udøve advokatvirksomhed eller retten til at eje aktier eller anparter i et advokatselskab, bestemme, at der skal iværksættes et kollegialt tilsyn med advokaten eller den ovennævnte person.

Stk. 4-6. ---

»Advokatrådet kan træffe bestemmelse om, at en advokat eller en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, skal indkaldes til en samtale med kredsbestyrelsen i en anden kreds end den, hvor advokaten har sin virksomhed, hvis det må antages, at advokaten eller den ovennævnte person har tilsidesat de pligter, som stillingen medfører.«

5. Efter § 143 indsættes:

»§ 143 a. Advokatrådet kan i forbindelse med udøvelsen af sit tilsyn med advokater indhente og modtage oplysninger om specifikke advokater fra

- 1) domstolene om en advokats anmodning om salær i en sag, hvor den pågældende er beskikket af retten,
- 2) politiet om en aktuel strafferetlig efterforskning mod en sigtet advokat, når den pågældende er eller har været sigtet i sagen, medmindre den pågældende advokat ikke er underrettet om efterforskningen,
- 3) anklagemyndigheden om en verserende eller afsluttet straffesag mod en advokat, når den pågældende er eller har været sigtet i sagen, medmindre den pågældende advokat ikke er underrettet om efterforskningen, og
- 4) skattemyndighederne om specificerede skatteoplysninger vedrørende en advokat samt oplysninger om ansøgninger om omkostningsgodtgørelse til bistand fra en advokat.

Stk. 2. Følgende myndigheder kan videregive bestemte oplysninger til Advokatrådet, hvis myndigheden vurderer, at oplysningerne er relevante for rådets tilsyn med advokater:

- 1) Politiet om en strafferetlig efterforskning mod en advokat.
- 2) Anklagemyndigheden om en verserende eller afsluttet straffesag mod en advokat.
- 3) Skattemyndighederne om en advokats skattesag samt oplysninger om ansøgninger om omkostningsgodtgørelse til bistand fra en advokat.
- 4) Advokatnævnet.

Stk. 3. Følgende myndigheder og organer skal videregive bestemte oplysninger til Advokatrådet om en advokat, som myndigheden eller organet er kommet i besiddelse af som led i løsningen af sine opgaver:

- 1) Domstolene, når der mod en advokat indgives konkursbegæring, begæring om rekonstruktion, fogedretsbegæring af betydning for advokatens erhverv, begæring om konkurskarrantæne eller tvangsauktionsbegæring.
- 2) Direktoratet for Kriminalforsorgen, når en af kriminalforsorgens institutioner foretager politianmeldelse af en advokat for forseelser begået i forbindelse med udførelsen af hvervet som advokat. Videregivelsen af oplysninger efter 1. pkt. kan dog undtages, hvis udleveringen af oplysninger vil

kunne kompromittere en eventuel efterforskning mod den pågældende advokat.

3) Anklagemyndigheden, når der rejses tiltale mod en advokat med påstand om hel eller delvis frakendelse af retten til at drive advokatvirksomhed, jf. § 138.

Stk. 4. Stk. 1-3 finder tilsvarende anvendelse for oplysninger om personer omfattet af § 124 c, stk. 1, nr. 2.

Stk. 5. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om Advokatrådets muligheder for at indhente eller modtage oplysninger fra offentlige myndigheder.

§ 143 b. Forvaltningslovens § 27 om tavshedspligt finder anvendelse for Advokatrådets medlemmer, Advokatsamfundets ansatte og kredsbestyrelsernes medlemmer, for så vidt angår oplysninger, som de får kendskab til gennem tilsynsvirksomheden. Det samme gælder for personer, der udfører serviceopgaver for de organisationer, der er nævnt i 1. pkt. Det anførte i 1. og 2. pkt. gælder også efter ansættelses- eller kontraktforholdets ophør eller efter udløbet af en valgperiode eller udpegningsperiode. Straffelovens §§ 152 og 152 c-152 f finder i den forbindelse tilsvarende anvendelse på de personer, der er omtalt i 1. og 2. pkt.

Stk. 2. Fortrolige oplysninger, som Advokatrådets medlemmer, Advokatsamfundets ansatte eller kredsbestyrelsernes medlemmer modtager i henhold til dette kapitel, må kun anvendes i forbindelse med tilsynshvervet.

Stk. 3. Advokatrådets medlemmer, Advokatsamfundets ansatte og kredsbestyrelsernes medlemmer kan udelukkende videregive oplysninger til Advokatnævnet til varetagelsen af dets opgaver efter denne lov og til relevante offentlige myndigheder, herunder anklagemyndigheden, politiet og justitsministeren, til varetagelse af deres opgaver efter deres lovgivning.«

§ 144. ---

Stk. 2-3. ---

Stk. 4. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om Advokatnævnets virksomhed, herunder om nævnets virksomhed i afdelinger. Justitsministeren kan endvidere fastsætte regler om betaling af udgifter til honorarer m.v. til advokater, der udpeges som anklager, forsvarer eller til at varetage klagerens interesser i disciplinærsager.

6. I § 144, *stk. 4*, indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum:

»Justitsministeren kan desuden fastsætte regler om betaling og opkrævning af gebyr for indgivelse af klage til Advokatnævnet.«

7. Efter § 144 indsættes:

»§ 144 a. Advokatrådet opretter en ordning, hvor personer kan indberette overtrædelser eller potentielle overtrædelser af de regler, der regulerer advokathvervet. Indberetninger til ordningen skal kunne foretages anonymt.

Stk. 2. Advokatsamfundets ansatte samt medlemmer af Advokatrådet må ikke videregive oplysninger om en person, når vedkommende i medfør af stk. 1 har indberettet en virksomhed eller en person til rådet for overtrædelse eller potentiel overtrædelse af de regler, der regulerer advokathvervet. Straffelovens §§ 152 og 152 c-152 f finder i den forbindelse tilsvarende anvendelse på de personer, der er omtalt i 1. pkt.«

§ 145. ---

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om kredsbestyrelsernes behandling af sager, hvor de skal bistå

8. I § 145, *stk. 2*, ændres »§ 143, stk. 3« til: »§ 143, stk. 7«.

Advokatnævnet, samt kredsbestyrelsernes afholdelse af de samtaler, som er nævnt i § 143, stk. 3.

§ 147 c. Finder Advokatnævnet, at en advokat, et advokatselskab eller en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, har tilsidesat pligter, der følger af denne lov eller forskrifter fastsat i medfør af loven, kan nævnet tildele advokaten, advokatselskabet eller personen, der i medfør af § 124 c, stk. 1, nr. 2, ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, en irettesættelse eller pålægge vedkommende eller selskabet en bøde på indtil 300.000 kr.

Stk. 2. ---

9. I § 147 c, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

»Er tilsidesættelsen af pligterne af særlig grov karakter, kan Advokatnævnet forhøje bøden op til 600.000 kr.«

10. I § 147 c indsættes efter stk. 2 som nye stykker:

»*Stk. 3.* Har en advokat gjort sig skyldig i grov eller oftere gentagen overtrædelse af sine pligter som advokat, kan Advokatnævnet betinget frakende advokaten retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at udøve advokatvirksomhed. Betinget frakendelse sker på vilkår af, at vedkommende i en prøvetid på op til 5 år regnet fra Advokatnævnets afgørelse ikke tilsidesætter de pligter, stillingen som advokat medfører, under sådanne omstændigheder, at vedkommende efter en samlet bedømmelse skal frakendes retten til at udøve advokatvirksomhed. Forlanger advokaten i medfør af § 147 e afgørelsen indbragt for retten, og stadfæster retten afgørelsen om betinget frakendelse, regnes prøvetiden fra endelig dom. Ved den betingede frakendelse udsættes fastsættelsen af frakendelsestiden. Begår advokaten i prøvetiden et nyt forhold, fastsætter Advokatnævnet en fælles frakendelse for dette forhold og det tidligere påkendte forhold.

Stk. 4. Har en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, gjort sig skyldig i grov eller oftere gentagen overtrædelse af de regler, som regulerer advokathvervet, kan Advokatnævnet betinget frakende vedkommende retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at eje aktier eller anparter i et advokatselskab. Betinget frakendelse sker på vilkår af, at vedkommende i en prøvetid på op til 5 år regnet fra Advokatnævnets afgørelse ikke tilsidesætter de regler, som regulerer advokathvervet, under sådanne omstændigheder, at vedkommende efter en samlet bedømmelse skal frakendes retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at eje aktier eller anparter i et advokatselskab. Forlanger vedkommende i medfør af § 147 e afgørelsen indbragt for retten, og stadfæster retten afgørelsen om betinget frakendelse, regnes prøvetiden fra endelig dom. Ved den betingede frakendelse udsættes fastsættelsen af frakendelsestiden. Begår den pågældende i prøvetiden et nyt forhold, fastsætter Advokatnævnet en fælles frakendelse for dette forhold og det tidligere påkendte forhold.

Stk. 5. Advokatnævnet kan under nævnets behandling af en sag efter stk. 8 midlertidigt frakende en advokat retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at udøve advokatvirksomhed, hvis Advokatnævnet skønner, at der er en begrundet mistanke om, at

Stk. 3-6. ---

§ 147 e. Advokaten eller personen, der i medfør af § 124 c, stk. 1, nr. 2, ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, kan forlange en afgørelse efter § 147 c, stk. 3 eller stk. 4, indbragt for retten. Retten kan stadfæste, ophæve eller ændre afgørelsen.

Stk. 2. ---

Stk. 3. Anmodning om sagsanlæg har opsættende virkning, men retten kan, hvis Advokatnævnet har frakendt advokaten retten til at udøve advokatvirksomhed eller personen, der i medfør af § 124 c, stk. 1, nr. 2, ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, retten til at eje aktier eller anparter i et advokatselskab, ved kendelse udelukke den pågældende fra at udøve sådan virksomhed, indtil sagen er endeligt afgjort. Det kan ved dommen bestemmes, at anke ikke har opsættende virkning.

§ 147 f. Advokatnævnet kan til enhver tid ophæve en frakendelse efter § 147 c, stk. 3 og 4.

Stk. 2. ---

betingelserne for frakendelse, jf. stk. 8, er opfyldt, og hvis der er overhængende fare for, at advokaten under sagens behandling groft eller oftere gentagent vil overtræde sine pligter som advokat. Advokatnævnets afgørelse om midlertidig frakendelse varer, indtil Advokatnævnets afgørelse i sagen efter stk. 8 er endelig, eller indtil retten har truffet afgørelse i medfør af § 147 e, stk. 3.

Stk. 6. Advokatnævnet kan under nævnets behandling af en sag efter stk. 9 midlertidigt frakende en af de personer, der er nævnt i § 124 c, stk. 1, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, retten til at udføre sager eller forretninger af nærmere angiven karakter eller retten til at eje aktier eller anparter i et advokatselskab, hvis Advokatnævnet skønner, at der er en begrundet mistanke om, at betingelserne for frakendelse, jf. stk. 9, er opfyldt, og hvis der er overhængende fare for, at den pågældende under sagens behandling groft eller oftere gentagent vil overtræde de regler, som regulerer advokathvervet. Advokatnævnets afgørelse om midlertidig frakendelse varer, indtil Advokatnævnets afgørelse i sagen efter § 147 c, stk. 9, er endelig, eller indtil retten har truffet afgørelse i medfør af § 147 e, stk. 3.

Stk. 7. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om Advokatnævnets behandling af sager efter stk. 5 og 6. Justitsministeren vil i den forbindelse kunne fravige forvaltningslovens § 8, stk. 1, og § 21, stk. 1, og det forvaltningsretlige officialprincip.«

Stk. 3-6 bliver herefter stk. 8-11.

11. I § 147 e, stk. 1, 1. pkt., ændres »§ 147 c, stk. 3 eller stk. 4,« til: »§ 147 c, stk. 3, 4, 8 eller 9,«.

12. § 147 e, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Retten bestemmer på et forberedende retsmøde ved kendelse, om anmodning om sagsanlæg vedrørende en afgørelse truffet efter § 147 c, stk. 8 eller 9, har opsættende virkning. Retten kan bestemme, om kære af kendelsen har opsættende virkning. Det forberedende retsmøde afholdes inden 4 uger efter sagens anlæg. Retten bestemmer ved dommen, hvis retten helt eller delvist stadfæster Advokatnævnets afgørelse, om anke har opsættende virkning.«

13. I § 147 f, stk. 1, ændres »§ 147 c, stk. 3 og 4« til: »§ 147 c, stk. 3, 4, 8 og 9«.

14. Efter § 147 f indsættes i *kapitel 15 b*:

»§ 147 g. Advokaten eller personen, der i medfør af § 124 c, stk. 1, nr. 2, ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, kan forlange en afgørelse efter § 147 c, stk. 5 eller 6, indbragt for retten. Retten kan stadfæste, ophæve eller ændre afgørelsen.

Stk. 2. Anmodning om sagsanlæg skal fremsættes over for justitsministeren inden 14 dage efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Justitsministeren anlægges herefter uden ugrundet ophold sag i den borgerlige retsplejes former

mod advokaten eller personen, der i medfør af § 124 c, stk. 1, nr. 2, ejer aktier eller anpartar i et advokatselskab. Retten træffer afgørelse inden for 4 uger efter sagens anlæg.

Stk. 3. Anmodning om sagsanlæg har ikke opsættende virkning, medmindre retten undtagelsesvist beslutter dette. Anke har ikke opsættende virkning.«

§ 2

I lov om fuldbyrdelse af straf m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1491 af 13. december 2017, som ændret ved lov nr. 713 af 8. juni 2018, foretages følgende ændringer:

1. § 36 affattes således:

»§ 36. En indsat har ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen, medmindre dette er uforeneligt med hensynet til orden, sikkerhed eller andres rettigheder, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. En indsat har ikke ret til at medtage, besidde eller råde over mobiltelefon og lignende kommunikationsudstyr i institutionen, medmindre det er foreneligt med hensynet til orden og sikkerhed.

Stk. 3. Justitsministeren fastsætter regler om indsattes adgang og begrænsninger i indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen, jf. stk. 1 og 2.

Stk. 4. Justitsministeren fastsætter endvidere regler om indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over egne penge i institutionen.«

2. I § 46, stk. 4, 1. pkt., ændres »stk. 4« til: »stk. 2«, og »heraf« ændres til: »af § 36, stk. 3, jf. stk. 2«.

§ 36. En indsat har ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen, medmindre dette er uforeneligt med ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn.

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter regler om begrænsninger i indsattes ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen.

Stk. 3. Justitsministeren fastsætter regler om indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over egne penge i institutionen.

Stk. 4. En indsat har ikke ret til at medtage, besidde og råde over mobiltelefon og lignende kommunikationsudstyr i institutionen, medmindre dette er foreneligt med ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn. Justitsministeren fastsætter regler om indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr i institutionen.

§ 46. ---

Stk. 2-3. ---

Stk. 4. Udgang kan ikke finde sted, hvis den dømte inden for de seneste 3 måneder er ikendt disciplinærstraf for overtrædelse af § 36, stk. 4, eller regler fastsat i medfør heraf. Dog kan der undtagelsesvis gives tilladelse til udgang, hvis helt særlige omstændigheder taler derfor.

Stk. 5-6. ---